

Hlavný partner projektu: Fond na podporu umenia

JAŠÍKOVE KYSUCE 2021

**Zborník vybraných súťažných prác účastníkov
53. ročníka Celoslovenskej literárnej súťaže
mladých prozaikov**

**Kysucká knižnica v Čadci v zriaďovateľskej pôsobnosti
Žilinského samosprávneho kraja
2021**

Katarína Gecelovská, Mária Bátorová a Janka Bírová - Jašíkove Kysuce 2020

Autorské stretnutie s Petrom Juščákom – Jašíkove Kysuce 2020

Jašíkove Kysuce 2021

Po niekoľkých rokoch som sa opäť, a s radosťou, vrátil aktívne na Jašíkove Kysuce a s nie menšou radosťou konštatujem, že táto najstaršia literárna súťaž pre začínajúcich prozaikov na Slovensku ma opäť nesklamala.

Čítanie súťažných textov znamenalo tento rok pre mňa menšiu retrospektívu, vrátil som sa totiž (v spomienkach) do minulých ročníkov, kde som sa zoznámil – ešte ako mladík – s mnohými slovenskými spisovateľmi, ktorí dodnes ostali mojimi kamarátmi, a niektorí aj priateľmi, zaspomínal som si na bujaré večery, ktoré sme trávievali po odovzdaní cien v čadčianskych krčmách a kaviarňach, vyvstali mi v pamäti niektoré výborné a iskrivé prózy, ktorých chuť a atmosféru si nosím v sebe dodnes.

Neskorá jeseň a začiatok zimy pre mňa v Čadci akoby už od nepamäti symbolizovali práve Jašíkove Kysuce. Bola to vždy oslava literatúry ako sa patrí, ako je toho hodná! Tento rok som sa zhodou okolností po dlhom čase opäť „objavil“ medzi starými priateľmi, milovníkmi a znalcami literatúry, aby sme si spolu prečítali „niečo“ z mladej, sviežej slovenskej prózy. So vzácnou, milou a váženou pani literárnou vedkyňou, poetkou a spisovateľkou, dcérou významného slovenského spisovateľa Jozefa Hnitku, ktorého meno nesie i jedno s ocenení v tejto súťaži – pani profesorkou Máriou Bátorovou a poctivým „robotníkom“ slovenskej prozaickej tvorby Ladislavom Hrubým sme odporučili oceniť niekoľko autorov, ktorých texty nás zaujali, pobavili, či rozosmutnili a azda i nasrdili. Pretože literatúra, ktorá nevyvoláva v človeku pohnutie, reakciu, je ľúta a ľahko sa na ňu zabúda.

Naopak, texty, ktoré v nás vyvolajú emócie, hoci aj negatívne, sú omnoho cennejšie ako tie, ktoré v nás napokon nezanechajú nič.

Verím, že poviedky, ktoré sme z tohtoročných Jašíkových Kysúc vybrali do zborníka si nájdu svojich vďačných čitateľov, čo opäť potvrdí moju niekoľkoročnú skúsenosť, že mladá slovenská literatúra je živá, plodná a stále rujná...

Prajem všetkým oceneným autorom veľa sily, odvahy a trpezlivosti a tým ostatným vlastne to isté. Držme sa a buďme zdraví!

Marián Grupač, predseda poroty

november 2021

**Zápisnica z posudzovania
súťažných prác celoslovenskej literárnej súťaže mladých prozaikov
Jašíkove Kysuce 2021 – 53. ročník.**

Porota pracovala v zložení:

Prof. PhDr. Mária Bátorová, DrSc., Ladislav Hrubý, Marián Grupač (predseda).

Porota hodnotila práce 49 autorov, ktorí zaslali 50 súťažných literárnych textov.

**Na základe hodnotenia jednotlivých prác porota jednomyselne rozhodla udeliť ocenenia
Jašíkove Kysuce 2021 nasledovne:**

Hlavná cena Rudolfa Jašíka: kategória od 18 do 35 rokov

Monika MIŠÚNOVÁ ŠORMANOVÁ: Cez okno

Cena Jozefa Hnitku: kategória od 10 do 18 rokov

Lucia VOJTÁŠOVÁ: Teleport

Prémia SC P.E.N

Klaudia ZHAVRANELÁ: Fanklub sv. Šebastiána

Esej o diele slovenskej literatúry

Lucia HALUŠKOVÁ: Prečo v súčasnej dobe číta knihy staršia generácia viac ako tá mladšia

Čestné uznania navrhuje porota udeliť týmto autorom a autorkám:

Hana Vorobelová, Elie Ivančová, Diana Melničáková, Annamária Patrícia Čechová, Martin Mišún, Roman Pienták, Karin Hrošová, Hana Al-Shukri, Lenka Želonková, Zuzana Babinčáková, Henrich Fačkovec, Katarína Želinská, Dáša Brontvajová, Daniela Romanová, Adela Vojtušová.

Odborná porota zároveň odporučila tieto súťažné práce na publikovanie:

Hana Vorobelová: Hodiny klavíra, **Henrich Fačkovec:** Všetky makové polia v Afganistane, **Jerguš Radačovský:** Posledné poldeci, **Katarína Želinská:** ROR (Rapsódia O Raji), **Tatiana Sadloňová:** Zimomilný odraz, **Katarína Morvaiová:** Sonia a spol., **Marcela Muránska:** Pamätám, pamätáš?, **Karin Hrošová:** Umenie cítiť, **Bibiana Dragúňová:** Najhoršie Vianoce, **Zuzana Komanová:** Smutná poviedka, **Daniela Romanová:** Dokonalosť, **Lukáš Bolek:** Ten, čo sa klaňal každej vrbe, **Lenka Želonková:** Prečo kukučky nekukajú, **Roman Pienták:** Zvädnutý kvet, **Hana Al-Shukri:** Túžba duše, **Jack LJ:** Katuška, **Adela Vojtušová:** Na Uráne čerstvý úsvit, **Daniela Lysá:** Čo je ešte večné okrem Ríma, **Dáša Brontvajová:** Tie bolestne krásne spomienky, **Katarína Ošlejšková:** Fotografia.

Marián Grupač (predseda poroty), Prof. PhDr. Mária Bátorová, DrSc., Ladislav Hrubý

V Žiline 8. 11. 2021

CENA RUDOLFA JAŠÍKA

Kategória od 18 do 35 rokov

Monika Mišúnová Šormanová

Cez okno

Ktosi v žltom pršiplášti stojí pred prechodom. Veľký človek s dáždnikom vlečie za sebou malého bieleho psa na vôdzke. Pes sa zapiera labkami, nechce ísť. Iný veľký človek s dáždnikom vlečie za sebou dieťa. Decko sa mece, nechce ísť. Keď veľký človek so psom zbadal autobus, zložil dáždnik, schmatol psa pod pazuchu a začal utekať. *Tak toto, kamoško, nemáš šancu stihnúť.* Šofér spokojne pridal hlasitosť na rádiu. Práve hrala Highway to hell, *...hey, mama, look at me!...* Takmer dal plyn na podlahu, no vtedy si ju všimol.

Drobná brigádnička postáva pod prístreškom pred kaviarňou. Pozerá do kaluže, pomaly fajčí, popol oklepáva do veľkého popolníka pri dverách. Je jej zima. Ochladenie jej pristane. V bielej obtiahnutej blúzke jej vystupujú bradavky. Má pekné prsia. Presne také, aké majú radi sochári. Také večne mladé.

Myslí si to aj šofér autobusu. Pribrzdí. Doznievajú gitary. Autobus sa vlečie. Má dobrú prácu. Sedí si v teple, v suchu, vezie sa. Môže si obzerať krásy, ktoré život ponúka. Panečku, tej tá biela blúza tak pristane! Tie tmavé dvere za ňou, dokonalá silueta, tá krivka drieku... Ešte v spätnom zrkadle zazrie, ako brigádnička zamyslene vyfúkne dym.

Okolo kaviarne pôjde dnes ešte štyrikrát. Razantnejšie dobrzdí, takmer zabudol na zastávku. Ani by si ju nevšimol, keby tam nemanévrovala s dáždnikom tá ženská.

Šofér stíšil rádio: *Í, bistu, už ti to ide. Keď nechytíš tento, nepôjdeš nikde* Kedysi to znelo lepšie. Mal pocit, že z niektorých piesní sa mu časom vytratilo to, čo tam určite bolo. Naopak, začínal tam počuť isté neodškriepiteľné nedostatky. Žeby starol? Dvere sa otvorili.

Udychčaný človek so psom sa vovalil dnu. Šofér sa zamračil. Na tohto tu úplne zabudol. Prehodil pár fráz o preprave zvierat. O klietkach a náhubkoch, o vyhláškach.

Veľký človek so psom a dáždnikom pod pazuchou prehodil pár našťvaných komentárov o terore, o zdravom rozume, o ľudskosti. Keď nepomohol ani Tiso či Havel a kritika policajného štátu, znechutene vystúpil.

Elegantnej blondínke na zastávke sa vietor ešte stále pokúša vyvrátiť dáždnik. Nasrdene zvádza boj s počasím a jačí. Všetci hľadajú na ňu cez okná. Súboj sa končí.

Dáždnik oranžovkasto-zlatej farby sa nenávratne mení na rýdzik. Blondína s opovrhnutím zahadzuje torzo čudnej huby do smetiaka, z ktorého už trčia dva čierne dáždniky. Pokrivené konštrukcie vystrkujú k nebesiam svoje pavúčie a netopierie vnútra.

Z elegantnej blondíny sa stáva znechutená. Nastupuje do autobusu a vraští obočie. Na moment váha, či pokračovať v nastupovaní, alebo zaradiť spiatočku. Dvere autobusu sa zatvárajú.

Blondína podáva šoférovi mincu, prístroj vyplúva cestovný lístok. Drobná blondína ho skrčí a vhodí do vrečka na obrovitánskom kabáte. Vrávoravým krokom postupuje hlbšie a

hlbšie do útrob autobusu medzi ľuďmi a sedadlami. Blondína si dlaňou pridržiava pred tvárou drahú šatku. Rada by si niekam sadla. Prvú triedu nevidí. Spolu s blondínou nastúpil aj jej parfém. Možno nastúpil ešte pred ňou. Je to fajn chlapík a na rozdiel od blondíny nemá žiadne starosti. Vezie sa, je mu hej. Nič ho neťaží.

Blondína začína hrdúsiť okno. Ruky zdobené nepriateľskými nechtami nevedia správne uchopiť kľučku. Blondína skladá spreď tváre šatku a rozčúlene dáva svojmu okoliu najavo nedostatok čerstvého vzduchu. Okolie klopiť oči, uhýba pohľadom. Škola ich všetkých naučila.

Nakoniec blondíne pomáha vychudnutý maturant s mastnými vlasmi. Neskoro uhol pohľadom. Začínajú mu vystupovať ružové ťačky na lícach. Amy Winehouse sa ozýva hlasnejšie z rádia *'Cause there's nothing, there's nothing you can teach me...* Ruky sa mu chvejú. Otvorí okno, blondína si s vďakou sadá na jeho miesto. Opäť si tvár prekrýva svojou nóbli šatkou. Priviera oči. Možno je to herečka. Alebo možno má iba taký deň.

Po zarosených oknách stekajú kvapky. Zvnútra aj zvonku. Maturant s ružovými ťačkami na bledých lícach sa zneistene obzerá, nevidí okolo seba žiadne voľné miesto, ktoré by mu mohol niekto výmenou za dobrý skutok odcudziť.

Parfém si zatiaľ sadol na všetky sedadlá, čaká. Pohodlne sa hniezdi. Rozvaľuje sa v nozdrách cestujúcich, nakúka do nákupných tašiek a vykladá si nohy na sedadlá. Cíti sa polichotene. Nemá žiadnu konkurenciu. Okrem neho sa v autobuse vezú už len štyri vyprchané fejky. A potom stará známa trojka: nohy, rite, pazuchy. Maturantky sediace vo štvorke píšú na zarosené okno príklad. V rytme piesne sa im pohupujú ramená, pohmkávajú si spolu s Amy: *they tried to make me go to rehab, but I said, no, no, no...*

Vyzerajú ako štyri mladučké hviezdy. Pristalo by im veľké tmavé pódium, ako je na námestí v dome kultúry. Kedysi čierne, teraz také jemne pokryté prachom alebo čímsi sivým, čo tomu miestu otláčili všetky tie čudné akcie s organizovaným potleskom a karafiátmi.

Vystupovali by tam presne tak, ako sú. S lakovanými kabelkami na retiazkach, so strapcovými náušnicami, príliš dlhými ofinami, s ledabolo nalakovanými nechtami a ovocnými leskami na perách.

Už sa nikto nepozera na blondínu. Okrem maturanta. Ten si nie je istý, či sa mu nesníva. Vo svojej neistote si tlačí ruku vo vrecku sivého kabáta k rozkroku, pripravený nezaprasiť posteľnú bielizeň.

Maturantky si nie sú isté postupom. Majú dilemu, či príklad nemá riešenie, alebo by mohli ešte skúsiť deliť. Vzorce nevidia. Skúšajú byť tak trochu herečkami, odovzdávajú si imaginárny mikrofón a na striedačku k sebe pýtajú zvedavé pohľady. Majú iba letmé pochybnosti, či ich značkové toaletné vody zo Zakopaného a šatky z Aliexpressu túto skúšku ustoja.

Maturant sa snaží cez pánka v tmavom plášti prečítať príklad. Pánko v tmavom plášti sa posúva aj s manželkou k zadným dverám. Sadajú si na posledné voľné miesta.

Stekajúce kvapky ničia matematický zápis. Maturant sa pýta maturantiek na miesto, kde bolo zrejme pred chvíľou znamienko. Dievčatá nie sú v odpovedi jednotné, ale sú si isté dvakrát podčiarknutým výsledkom, ku ktorému sa medzičasom dopracovali.

Autobus zastavuje. Maturantky sa zdvíhajú, spolu s maturantom vystupujú. Na poslednú chvíľu sa k dverám vyrúti aj blondína. Tesne pred vykročením si ešte prehrabne

vlasý, narovná sa a pohrdavo sa obzrie okolo seba. Dvere jej privrú mohutný kabát vo farbe púdrovej ružovej spolu s ramenom. V autobuse to zašumí. Dvere sa opäť otvárajú. Na kabáte ostávajú otlačené dva čierne pásy. Blondína vykrikuje.

Šofér vraví, že to je herečka. Myslí si to aj väčšina cestujúcich. Môže to byť herečka alebo nejaká iná exponovaná osoba s pásmi na kabáte púdrovo ružovej farby.

Parfém sa cíti ešte dôležitejšie. Teraz sa môže rozvaliť aj na voľnom sedadle po blondíne. Dokonca zostala voľná aj celá štvorka po maturantkách a ich vyprchaných fejkoch.

Cestujúci ostávajú nehybne stáť či sedieť na svojich miestach. Celé okno je pokreslené riadkami čísel, ktoré stekajúce kvapky pomaly premieňajú na šifry. Tušia, že niečo z tohto momentu sa im ešte v noci bude mihať pod viečkami.

Kabát pridá do kroku, cupká, dobieha maturanta. Chytá ho za plece a čosi mu emotívne vysvetľuje. Blondína teatrálnie ukazuje vľavo, potom vpravo. Kabát je jej takým zvláštne nóbl spôsobom priveľký. Táto skutočnosť blondíne pridáva na stratenosti a urgentnosti.

Na záver svojho úderného prejavu si priloží blondína drobulinkú dlaň na rameno. Dľaň na kabáte púdrovej farby s dvoma čiernymi pásmi vyzerá načisto opustene. Blondína ostane meravito stáť, vietor sa jej pohráva s vlasmi. Zdá sa, že má v očiach slzy. Asi od vetra. Vyzerá ako jedna zo sestier Bronteových na vresovisku -- len je bohatá a nevie, kam ďalej.

Maturant je prekvapený a neistý. Kráča akoby s maturantkami, no oči má zapichnuté do statickej blondíny s drobulinkou dlaňou na kabáte. Nohy pokračujú vpred, oči sa však nevedia odtrhnúť. S očami sa postupne otáča hlava, trup, nohy kráčajú, no už nie s maturantkami. Mladík ešte raz v rozpakoch pozrie na maturantky, potom na blondínu ukrytú v mohutnom kabáte. Maturantky si vymenia WTF a LOL. Celé telo maturanta kráča späť k blondíne, späť k svojim ňakom na bledých lícach. Maturant zastavuje, ponúka blondíne rameno. Štyri maturantky ho prepaľujú pohľadom a bez známky spomalenia či nebudaj náznaku zastavenia kráčajú ďalej. Menia výrazy v tvárach, niektoré sa ešte obzrú.

Jedna maturantka začne podivne jačať. Zrejme miluje maturanta, no bude si tým istá až po štyridsiatke. Kým jačí, vystrčí k nebu svoj dáždňik a excentricky ním máva. Ostatné vypuknú v smiech. Sú slobodné.

Jakot aj smiech sa natlačia do autobusu cez otvorené okienko. Prisadnú si k parfému. Atmosféra v autobuse začína hustnúť. Parfém to cíti. Zrejme to predsa len prehnal so srdcom. Mal vziať viac citrusov a menej pižma. Myslí si to aj starší páňko sediaci pri zadných dverách.

Ešte pred vjazdom do kruhového objazdu hodí starší páňko tyčku až k prostredným dverám. Jeho manželka aj šofér súbežne začnú hrešiť. Ona neboráka, lebo jej práve ošpliechal semišovú kabelu a šofér zo zvyku. Má predsa len ťažké povolanie.

Šofér sa na moment obzrie do spätného zrkadla. Zvraští obočie. Má tyčku cez pol autobusu a práve minul správny výjazd z kruhového objazdu. Brzdí, vyhadzuje smerovku, bude sa musieť otočiť pred kaviarňou na parkovisku.

Ktosi v žltom pršiplášti stojí pred kaviarňou, drobná brigádňička so sympatickými bradavkami zahasí cigaretu a pracovne sa usmeje. Brigádňička nasleduje žltý plášť dovnútra.

Veľký človek s dáždňikom vlečie za sebou malého bieleho psa na vódzke. Pes sa ešte stále zapiera labkami, nechce ísť. Veľký človek má toho akurát dosť. Čokla uviaže pred

kaviarňou k mohutnému popolníku pod prístreškom a zmizne vo vnútri. Možno si objedná opäť sódu a borovičku.

Iný veľký človek s dáždnikom vlečie za sebou dieťa. Drobec je ofučaný a veľký človek potrebuje zrejme čúrať, prestupuje, mrví sa. Zastanú pred kaviarňou. Dohodnú sa na ovocnom pohári so šľahačkou, trubičkami a dáždňikom, ktorý majú vycapený rovno pred vchodom na stene.

Večne mladé prsia s jemným pohupovaním držia s brigádničkou. Rýchlo utiera drobné kvapky z plastových stolov a stoličiek pod prístreškom, aby si mohli hostia sadnúť, rozkladá deky.

Dieťa d'obe do ponuky dezertov a zmrzlinových pohárov. Veľký človek usádza dieťa na stoličku, prehodí mu cez plecia deku a odchádza dnu. Sošné poprsie s brigádničkou prináša ovocný pohár. Dieťa sa poteší. Biely pes tiež. Dieťa zoskakuje z lavice, berie pohár, sadá si k psovi. Chrúmu trubičky.

Jakot ani smiech nevedia, že dlhší čas sa z hrdiel maturantiek neozvú. Maturantky na to prídu až vtedy, keď vkročia do miestnosti s komisiou a zistia, že jej namrzená predsedkyňa si prikrýva tvár veľmi drahou šatkou.

Jakot aj smiech si v autobuse ešte hovejú, usídlili sa v ušiach cestujúcich, počasie sa prestalo tiež psuť. Napriek tyčke sú cestujúci akýsi spokojnejší. Ukázalo sa slniečko. Brigádničke už nie je zima. Šofér autobusu posmutnel. Navyše má už päťminútové meškanie. Obyčajné šťastie závisí od ľubovoľného počtu premenných.

CENA JOZEFA HNITKU

Kategória od 10 do 18 rokov

Lucia Vojtášová

Teleport

28.8. 2451 – Abigail

Ľudia sa ponáhľajú odovzdať svoju batožinu do doku číslo 42, kde už moje označené kufre ležia približne polhodinu. Je dôležité zaregistrovať seba a svoje veci čo najskôr, aby ste nemuseli dlho čakať v rade. Na teleportačných stanicích je vždy veľmi plno.

Keď vidím všetkých ostatných ako sa pretláčajú - niektoré deti, ktoré dokonca pobehnú - trochu ma pichne pri srdci. Ja som nikdy nemohla behať. Ani iným spôsobom sa ponáhľať.

Už som si na to v podstate zvykla. Mala som na to asi dvanásť rokov. Aj keď je to len približné číslo, pretože už som dávno prestala počítať dni od mojej nehody. Všetky sa zliali do oveľa dlhších časových intervalov, prerušených len niekoľkými jasnými spomienkami na hudbu.

Hoci udalosti v mojej mysli zostávajú zahmlené akýmsi nepreniknuteľným závojom, tóny, ktoré som hrala si pamätám celkom živo. Možno je to tým, že melódie sú jedinou vecou z môjho života, ktorá mi stojí za to si ju pamätať. A na hranie na klavíri nepotrebujem nohy.

Rad predo mnou sa pomaly posúva. Na teleport jedného človeka roboti potrebujú presne štyri minúty a dvadsaťsedem sekúnd. Vlastne už som za chvíľku na rade.

Hoci sa mi zdá, akoby som tu čakala celú večnosť, viem že to tak nie je. V škole nám hovorili, že v minulosti ľudia čakali na omeškané lietadlo aj niekoľko hodín. A let na druhý kontinent zvyčajne trval ešte dlhšie.

Myslím, že aj keď do zoznamu plusov nezapočítam kratšie čakanie, môžem byť rada, že žijem v tejto dobe. V minulosti by som so svojím hendikepom bola pripútaná k veľkému vozíčku, a každý by sa na mňa ľútostivo pozeral.

Pri inteligentných protézach, ktoré mám, to však našťastie nie je na prvý pohľad zjavné. Sú prikryté oblečením, a pohyby sú riadené mojimi myšlienkami. Presnejšie časťami mozgu, ktoré sa pri mojich myšlienkach aktivujú. Sníma sa to pomocou niečoho, čo vyzerá ako slúchadlá.

Väčšine ľudí nepríde divné, že ich celý čas nosím. Že dievča, ktoré práve stojí v rade na teleportáciu, aby mohlo ísť do Ameriky študovať hudbu, sa melódiami znejúcimi v ušiach uzatvára pred svetom. Na jednej strane sa mi páči, že nie som automaticky predmetom ich ľútosti. Na druhej strane sa preto svet uzatvoril predo mnou. Ľudia neveria, že so slúchadlami v ušiach dokážete toho druhého naozaj počúvať.

Hoci rozmýšľam, koľko ľudí to vlastne dnes ešte dokáže robiť, bez ohľadu na to, či má uši prikryté, alebo nie.

Občas sa preto cítim strašne stiesnene. A osamelo. Som však obklopená ľuďmi, takže viem, že tie emócie nie sú pravdivé. No zostávajú. Kedysi som tieto veci chodievala vybehať a

nechávala ich za sebou. Ale teraz už nie som schopná udržať rovnováhu pri veľkej rýchlosti. Moju myseľ sa lekárom po tej nehode už nepodarilo úplne vyliečiť.

28.8. 2451 – Tess

“Budeš mi chýbať,” vzdychne si Arleen, a prepletie si prsty s nechtami namaľovanými jasnou oranžovou.

Blíži sa september, a farba jej nechtov vždy nejako zodpovedá ročnému obdobiu.

“Aj ty mne,” poviem jej, “aj keď myslím, že ak babám na internáte pár mesiacov nebudem variť špagety, ich šance na prežitie sú oveľa vyššie.” Arleen sa pri mojom pokuse poukázať na tú lepšiu stránku zasmieje.

Minulý týždeň som mala službu s varením. A aj keď v podstate spočívala len v uvarení cestovín a rozmrazení bolonskej omáčky, ktorú priniesol malý robotický kuriér, všetci sa z nejakého dôvodu tvárili, že to nebolo jedlé. Netuším prečo.

“Aj tak to už bez teba nebude ono,” objíme ma a mám pocit akoby sa jej hlas trochu triasol. Boli sme spolubývajúce na univerzite päť rokov, no teraz sa už štúdium skončilo. Strávili sme spoločne leto cestovaním po Amerike, ale je na čase ísť domov. Každá z nás má pred sebou svoju cestu. Ja som vyrastala v Taliansku, čo je vzhľadom na moje kulinárske schopnosti strašná irónia, ale predsa je to krajina, do ktorej patrí.

“Michael je nadšený, že ťa znovu uvidí,” povie mi Arleen po chvíli, keď sa odo mňa odtiahne. “Ako to vieš?” opýtam sa, ale aj tak ma jej správa poteší. Michael zostal študovať v Taliansku, a každý deň, čo som bola preč, mi chýbal. Postupne som si zvykla, že ho počujem len cez telefón, ale nemôžem sa dočkať, chvíle, keď mu zopakujem, že ho milujem naživo. On je vlastne hlavný dôvod, prečo sa vraciam domov.

Arleen sa uskrnie: “Včera som s ním volala.”

“Ty si včera volala s mojím frajerom poza môj chrbát?” opýtam sa jej s hraným pobúrením.

“Neboj sa, celý čas bol odporne sladký, a hovoril, ako ťa mám pozdravovať, prirovnať k najkrajšej hviezde na nebi a bla, bla, bla,” prevráti očami.

“To posledné si si vymyslela,” podotknem a Arleen sa len zaškerí: “Možno.”

Netuším, ako to bez nej zvládnem. Ešte raz ju objímam, a potom nás obe trhne, pretože elektrické auto zastaví pred teleportačnou stanicou. Zhlboka sa nadýchnem. Aj keď sme si s Arleen povedali zbohom už minimálne desať krát, dôjde mi, že teraz sa už musím rozlúčiť definitívne.

V hrdle mi navrie guča.

29.8.2451 – O deň neskôr na teleportačnej stanici...

Christine Walterovej sa jej práca zdala úplne zbytočná. A únavná. Teleporty pod riadením robotov fungovali bezchybne už vyše siedmich desaťročí.

Sediac za stolom si do šálky kávy postupne vmiešala dve kocky cukru. Keď sa rozpustili, rozhodla sa, že si pridá aj tretiu. Tri kocky cukru spravidla znamenali dobrý deň. Alebo minimálne znesiteľný.

Pred sebou mala v počítači otvorených asi dvadsaťtri dokumentov so záznamami o včerajších teleportáciách. Jej povinnosťou bolo každým zakódovaným dokumentom prejsť, a overiť, či presuny prebehli bez chýb. Niekedy mala pokúšenie každý z nich jednoducho vyhlásiť za bezchybný a prácu odovzdať. Lenže svedomie jej to nedovolilo.

Christine túto prácu získala hlavne kvôli tomu, že mala povest' čestnej osoby, ktorá si plní svoje povinnosti. Teraz, keď už sa rozšírilo používanie malých obsluhujúcich robotov, bolo ťažké sa zamestnať. Väčšina ľudí musela podnikáť. Takže napriek tomu, že svoju prácu nemala rada, bola za ňu vďačná. S povzdychom a veľkým dúškom kávy – tentoraz uznala dokonca aj ona, že je mierne presladená – sa pustila do lúštenia kódu v dokumentoch. Bolo to únavné a zdĺhavé, no potrebné.

O jedenástej doobeda prešla už osemnástym dokumentom. Dnes jej to išlo pomerne rýchlo. Pustila sa na devätnásty s víziou toho, ako prácu odovzdá a doma si uvarí ďalšiu šálku kávy. Tentoraz trochu menej sladkú.

Jej oči sa zrazu zasekli uprostred riadku päťdesiattri, a prerušili jej sladké snívania. Je to možné? Celý odstavec prešla trikrát, ale výsledok zostával rovnaký. Nechcelo sa jej tomu veriť, ale bolo to tak.

Prvýkrát za dvanásť rokov práce na teleportačnej stanici sa včera stala chyba. Dve osoby skončili s odlišnou identitou. Vymenili si ju.

Zastonala a pomasírovala si spánky. Niečo jej hovorilo, že aj keby mala v nasledujúcej káve päť kociek cukru, tento deň dobrý nebude.

28.8. 2451 – Abigail (deň predtým)

Jediné slovo, aké ma napadne na opísanie tejto situácie, je čudné. A trocha desivé. V živote ma nenapadlo, že niekedy budem v aute s cudzími osobami, ktoré mi zaviažu oči, a celý čas sa pri tom budú smiať.

Vlastne to celé začalo už uprostred teleportácie. Cítila som, ako sa postupne zhmotňujem, a keď som pristála, od šoku som trocha podskočila. Kým som mala protézy, nedokázala som skákať. No zrazu môj mozog nevnímal moje telo len po pás, ale aj od trupu dole.

Ľudia, ktorí už teleportom cestovali, vždy hovorili, že človek je asi tri minúty dezorientovaný. V mojom prípade to kvôli tej nehode mohlo byť dlhšie. Ale napriek tomu, títo ľudia ma vezú v aute už asi štvrt' hodiny, a tam kde som kedysi cítila protézy, mám nohy. Dokonca dokážem hýbať prstami. Aspoň si to myslím. Mám zviazané oči, takže na ne nevidím.

Auto zastane, a ja takmer zletím do sedadla. Súdiac podľa toho, ako zopár hlasov zopakuje "Opatrne!", ostatným sa to nestalo. Jedna ruka ma dokonca pevne chytí okolo pása. Vzhľadom na to, že ide o úplne cudzieho človeka, by mi to malo byť nepríjemné, ale asi som mu skôr vďačná za to, že mi zachránil moje predné zuby.

Podľa zvuku viem, že sa otvárajú dvere, a spomínaný záchranca môjho chrupu ma nimi jemne vyvedie von. Na chodidlách ma štekli steblá trávy, z čoho usúdím, že mám obuté sandále.

Podvedome sa usmejem, hoci sa to na túto situáciu pravdepodobne vôbec nehodí. Ale sandále som nemala obuté dvanásť rokov. Napriek tomu, že som stále v šoku, je to aj trochu príjemné. Ruka, ktorá ma doteraz potkávajúcu sa viedla, ma teraz pustí a ja zatápam v prázdnom priestore vedľa mňa. Cítim mierny tlak na mojej hlave, ako mi niekto rozvážuje uzol na šatke. Napokon látka spadne do trávy a ja vypleštím oči.

“Hovorila som vám, že nebude mať slov,” uškrnie sa jedno dievča s tvárou celou pokrytou pehami.

Vánok sa jej hrá s ryšavými vlasmi, ktoré vanú zarovno so stebkami trávy na lúke.

V živote som nebola na lúke. Teraz, keď už väčšinu planéty pokrývajú mestá, každý štát má len zopár prírodných rezervácií. Vstup do nich je prísne strážený, a väčšinou sa tam dostanú len privilegované osoby. Napriek tomu sa teraz v jednej nachádzam. Očami rozšírenými od úžasu mi prechádzam po scéne predom mnou. Na trávě je rozprestretá červená kockovaná deka ako v starých anglických filmoch a na nej sú položené košíky, z ktorých sa dvíha omamná vôňa jedla.

“Vitaj doma Tess,” zašepká mi do ucha muž vedľa mňa a objíme ma. Ostatní zborovo zopakujú to isté.

Chcem im vysvetliť že sa nevolám Tess, že to musí byť nejaký omyl, a potom mi pohľad padne na moje ruky. Podľa mamy bola vždy moja pokožka až nezdravo biela (popríklad spálená dočervena), no teraz je tmavá.

“Čo na to povieš?” opýta sa blondína, zavesená okolo krku ďalšiemu mužovi v jasnožltom tričku.

“Som...no, príliš šokovaná, na to, aby som odpovedala,” odpoviem úprimne.

“To dáva zmysel, keďže sme ťa práve uniesli,” odpovie muž vedľa mňa a hravo sa na mňa uškrnie. “Ale teraz som za to, aby sme išli ochutnať to jedlo, čo Leslie priniesla. Po roku vlastného varenia musíš byť vyhladovaná.”

“To bolo hnusné,” skonštatujem, aj keď to možno bol na Tess úplne priliehavý komentár.

Malý problém spočíva v tom, že absolútne netuším čo sa deje, kto Tess je, a čo mám robiť.

Rozmýšľam, ako im poviem, že nie som ona. Aj keď zjavne vyzerám ako ona. Nakoniec sa rozhodnem, že im to poviem...ale až neskôr. Keď opustíme prírodnú rezerváciu. Toto je môj prvý pobyt na skutočnej, naozajstnej lúke.

Všetci si sadneme na deku a dievča s ryšavými vlasmi – očividne sa volá Amanda – nám rozdá jedlo.

Všetci sa rozprávajú o tom, ako strávili leto a postupne zistím mená všetkých prítomných. Cítim sa trochu previnilo, že sa hrám na niekoho iného. Na druhej strane je to však príjemné, chvíľu nebyť... no, sebou.

Prvýkrát za posledných dvanásť rokov sa so mnou ľudia skutočne rozprávajú, bez toho, aby dotknuto hľadeli na moje slúchadlá. Je to úžasný pocit. Ostatní sa živo prekrikujú cez hlasnú hudbu v taliančine.

Našťastie patrí medzi jazyky, ktoré ovládam.

Michael – to je ten muž, ktorý mi predtým zachránil zuby - zrazu vstane. “Stavím sa, že k lesu dobehnem prvý,” vyhlási a v očiach mu hrajú iskrivé ohníčky. V živote by ma nenapadlo dať si z niekým preteky...no na druhej strane som už dvanásť rokov nebehala.

“Vy s Tess môžete ísť,” pokýve hlavou Leslie, “a my zatiaľ dojeme všetky sušienky.”

“Ako si vedela že chcem íst?” opýtam sa jej.

Uškrnie sa: “Vidno ti to na očiach. A okrem toho – úprimne, odmietla si ty niekedy nejakú súťaž?”

Všetky, na ktoré sú potrebné nohy, ale to jej nemôžem povedať. Namiesto toho sa postavím a otočím sa k lesu. Amanda nás odštartuje a ja sa rozbehnem.

Je to úžasný pocit. Úplne zabudnem na toho týpka Michaela vedľa mňa a len bežím. Moje nohy dopadajú v pravidelnom rytme na zem. Moje pľúca sa rozťahujú v stále väčšom objeme vzduchu a do tváre sa mi nahrnie červeň. Prvýkrát sa cítim slobodná.

Do cieľa dobehnem tesne za ním, ale nevádi mi to. Srdce mi búši až v hlave. Michael vedľa mňa sa usmeje.

“Vyzeráš ako vták, ktorý po dlhom čase unikol z kletky,” povie, ani netušiac aká je to pravda. Zaškerím sa. “Komplimenty ti veľmi nejdú.”

“To je len konštatovanie, nie kompliment. A pred letom si sväto sväte tvrdila niečo iné,” pripomenie mi. “Asi si vyšiel z cviku,” pokrčím plecami, lebo neviem čo iné povedať.

“Budem si to na tebe musieť znova natrénovať,” povie a začne sa hrať s tmavou kučerou, ktorá mi veje vo vánku. Začervenám sa. Ostatní sú ďaleko za na mi a počujem tlmenú hudbu, no najviac zo všetkého vnímam to ako šepká. A ako mi intenzívne hľadí do očí. Nikdy som nič také nezažila.

“Chcel som sa ťa niečo opýtať,” povie napokon a nachvíľu odvráti pohľad, keď z vrecka nohavíc vytiahne malé, ligotavé vrecúško. V tom vrecúšku sa črtá prsteň.

Úplne precitnem z toho zvláštneho omámenia, v ktorom som sa doteraz nachádzala. Toto je zlé. Veľmi zlé. To, že nie som tá Tess, za ktorú ma pokladajú, som mala priznať oveľa skôr. Skôr, než som s nimi vôbec začala jesť sušienky. A určite skôr, než ma jeden z nich požiadal o ruku.

PRÉMIA SC P.E.N

Klaudia Zhavranelá (pseudonym)

Fanklub Sv. Šebastiána

Ako dieťa som s obľubou skúmal životopisy svätých... samozrejme, ak sa výskumom dá nazvať prečítanie zopár článkov na Wikipédii a ešte k tomu v slovenskom jazyku.

Nedá sa povedať, že by moje „bádanie“ prinieslo prínos pre vedeckú obec. Ten mizivý počet riadkov sa nemohol porovnávať s pestrým obsahom na ruskom, talianskom alebo anglickom ekvivalente danej webstránky, no na uspokojenie mojich elementárnych potrieb to stačilo. Moja Maslowova pyramída sa ukázala menej impozantná ako jej príbuzenstvo v Gíze.

Aj tak ma viac ako život svätých, zaujímala ich tragická smrť.

Predtým, než ma ukrižujete (ehm ehm), na svoju obranu dodám, že som si v tom čase (aj navzdory bedlivému pozorovaniu) na chrbte nedokázal lokalizovať jediný krížik. Ani čakanie na prvé vyrážky neprinieslo žiadne ovocie, *acne vulgaris* niet. Ak by som sa bol narodil ako dievča, odškrtať by som dni, kedy už konečne nadíde čas zarátať si do nákladov prvú push-up podprsenku.

Uhádli ste. Bol som sopliak, ktorému neuplynulo desať a tým pádom ešte nedostal druhú dávku vakcíny proti osýpkam. Práve preto som si zdravie horlivo strážil – nevedel som o žiadnom svätcovi, ktorého by zo sveta zniesli osýpky.

Nechcel som byť prvý.

S odstupom času uznávam, že moje obavy boli neopodstatnené: najprv by ma totiž museli kanonizovať. Zatiaľ som sa ešte nedostal ani na čakačku.

Viem, bol som morbidne dieťa. Nie som si úplne istý, či som z toho vyrástol.

To, že som vyrástol z detských topánok, sa dá empiricky dokázať. Nesporným faktom je, že si neobujem ani len o dve čísla menšie lakovky bez vážnejších následkov. Tak to už raz chodí, keď si jeden tvrdohlavý somár odmieta dať zoperovať haluxy.

Ako by som aj mohol? Je to jediné dedičstvo, ktoré mi zostalo po nebohej babke Eve až na tú ohavnú lampu. Kto si myslel, že vyrobiť tienidlo v tvare žabiaka je dobrý nápad?

Morbidita (či je spisovné skôr morbidnosť?) sa nedá zmerať odmerkou na mlieko ani krajčírskym metrom. Žiaľ, neodváži ho ani kuchynská váha. Jediné, čo mi zostáva, je zhodnotiť úžas na tvárach obyčajných ľudí, po tom, čo sa im zmienim o svojom netradičnom hobby.

Kým moji spolužiaci zbierali komiksy o Batmanovi, ja som trávil mladosť listovaním v ilustrovanej knihe o pravoslávnych ikonách. Zlaté ornamenty na mňa urobili nesmierny dojem, ale ako som už spomínal vyššie, nebol som vyberavé decko, neohrnul som nos ani nad inou cirkevnou literatúrou – drvivá väčšina z nej sa mohla pýšiť peknými obrázkami.

Ktorý zúfalec by už len potreboval hrdinov s laserovým pohľadom? Saul oslepol a následne sa mu vrátil zrak! Existuje snáď väčší zázrak, ako keď sa ti po beznádejnom tápaní

v tme vráti zmysel, ktorý si už odpísal ako naveky stratený? Hoci prídeš o zľavu v MHD a slepeckého psa, získaš omnoho viac.

Aj keď sa okolie o mojej morbidite expressis verbis zmieňovalo iba sporadicky, ja som nestrácal nádej, že aspoň drobnú zmienku o ňom nájdem vo svojich lekárskejších papieroch. Ak na mňa od mala ukazovali prstom, že som cvok, patrilo by sa mať to aspoň medicínsky podložené, nie?

Predstavte si moje sklamanie, keď som zo svojich pediatrických záznamov vyčítal akurát to, že som bol „pastózne dieťa“, čo je taktne povedané: obézne decko.

Lekári v podobnom štýle vyjadrovania sa excelujú, kam sa len hrabe Hviezdoslav? Posúďte sami, o koľko lepšie znie fráza „Mám proktitídu!“ ako zahabkať, že vás trápí zápal sliznice konečníka. Ľahko sa môže stať, že ľudia k vám budú vzhliadať s obdivom – vaša diagnóza znie exoticky, susedka zo šiesteho ju určite nemá!

Len nech sa nikto nevyzvedá, ako ste sa k nej dopracovali.

Keď vám doktor oznámi, že ste mali „melénu“, je to utešujúcejšie ako „natrávená krv v stolici“. Aj taká „gastritída“ je osve pekné slovo, rýdze, čisté. Stokrát krajšie ako „zápal žalúdka“. Nečudo, že medikov od prváku drilujú latinčinou, je to pre kolektívne dobro nás všetkých.

Nikdy by som sa nezamestnal v zdravotníctve. Ani nie tak kvôli môjmu strachu z ihiel (hoci to taktiež nie je zanedbateľný dôvod), ale kvôli neúprosnej pravde. Najdesivejšie na povolání zdravotníka je to, že rozumejú svojim diagnózam. Nedajú sa opiť rožkom, sú si plne vedomí, aká je ich prognóza. Blažená buď, sladká nevedomosť!

Takže, ujasnili sme si to. Podľa odborníkov som bol pastózny, podľa rovesníkov som bol magor. Na rozdiel od Freuda, ja osobne som skúmaniu svojho JA veľkú dôležitosť nekladol. Nebol čas. Možno chýbala aj chuť.

A sluch. A čuch. A zrak. A hmat. Ktovie, ktorý zmysel bol defektný? Ľudia nie sú autá, nevyžadujú pravidelné servisné kontroly, na ich čelách nesvietia výstražné kontrolky! A keby aj, do zrkadla sa dívam nerád, zvuk vlastného hlasu mi je odporný a čuch? Nuž, čuchom viem rozlíšiť, ktorý deň v týždni je nedeľa.

Nesmejte sa! Je to pravda. Nedeľa vonia inak ako ostatné dni. Sála z nej teplo.

Nieko sa so mnou raz hádal, že teplo nemôže mať svoju typickú čuchovú stopu. Prd makový! To môže tvrdiť len zadubenec, ktorý nikdy nezabril svoju tvár do slnkom zohriateho mačacieho kožuška. Alebo tá učka z gymka, čo nechápala, že krv má svoju typickú, železnatú pachuť! Vari sa tá rašpl'a nikdy neuhryzla do jazyka?

Zo srdca ľutujem tých, ktorí preplávajú životom bez toho, aby ho patrične vnímali. Rád by som ich prirovnal k turistom vo veľkomeste, ale to by som krivdil turistom. Pozorný cudzinec sa za hodinovú prednášku dozvie o Dóme Svätej Alžbety viac, ako Košičan za desať rokov trvalého pobytu. Ale to nič, domáci svoj náskok využil na to, aby metódou pokus-omyl zistil, kde sa dá najkvalitnejšie ožrať za dvacku.

Ešte šťastie, že mňa zaujímal najmä ten Dóm. Bary mi na prehliadke aj tak nikto neukázal.

Svätá Alžbeta, hm. Čo by som k nej dodal?

Bola to celkom okej baba. Žila skromným, sebazapieravým životom a vraj ju to robilo šťastnou. Zomrela 17. novembra, po dvojtýždňovej, sužujúcej chorobe. 17. november je štátny sviatok, Deň boja za slobodu a demokraciu. Meniny má Klaudia.

Alžbetku mám úprimne rád. Bodaj by nie! Vždy ma to akosi ťahalo skôr ku sväticiam. Mojou Catwoman je Terézia z Ávily, mojou Wonderwoman zas Johanka z Arku. Dámy sú tak trochu ako ruténium, chemický prvok objavený v roku 1844, ktorý spolu s ródium a paládiom spadá do triády ľahkých platinových kovov: krehké, no zároveň tvrdé... hoci na ženy sa nevraší, že sú tvrdé, ale skôr, že sú silné a statočné.

Angličtina taký problém nemá. Ak si preložíte slovíčko *hard*, dostanete myriádu možností. Okrem jasných významov „tvrdý“ a „ťažký“, sa v prekladovom slovníku nájdú skvosty ako „mocný“, „silný“, „neúnavný“, „neoblomný“, ale aj „prísny“, „bezcitný“, a „náročný“. Tak si už sakra vyber, idiote!

Pozitívne inšpirovaný Johankiným *silným* a *neoblomným* príkladom, už na základke som sa zaprisahal, že skonám jedine obdobnou smrťou.

Dejepisár veľmi rýchlo vypichol moju záľubu. Bodaj by nie! Keď prednášal o mužoch, ktorých životnú dráhu ukončil starostlivo mierený šíp do oka, čumel som s otvorenými ústami, kým spolužiaci umierali smiechom.

Po hodine si ma zavolať do kabinetu, trpezlivo si vypočul moju teóriu o svätcoch a na záver mi požičal monografiu o Konštantínovi a Metodovi.

Absolútne nepochopil, že mňa nezaujímajú hocijakí svätci. Odhliadnuc od skutočnosti, že nám solúnski bratia priniesli hlaholiku, pre vyšší cieľ neumreli.

To som sa mu rozhodol vyjasniť hneď na budúci týždeň. Stálo ma to nemalý kus odvahy, predsa len, bol som (a stále som) pacifista. Našťastie celý čas pritakával, a ako olivovú ratolesť mi daroval encyklopédiu o renesančnom umení.

Tá bichľa mi otvorila oči. Šokovalo ma, koľko rôznych vyobrazení Svätého Šebastiána koluje v metropolitných múzeách. Tizian, Rubens, Signorelli, Perugino – vari som nebol vo svojej záľube v mučeníkoch osamotený? Na každej verzii bolo čosi neopísateľne krásne, krehké... pripomínali koňa so zlomenou nohou, ktorého drobný pád predurčí k záhube. Nepostaví sa na vlastné, krv nepreteká zranenou končatinou.

Remarque to vedel. Vraj na západe nič nové. Pane, zavádzate! Nepárnokopytníky nám tu kolabujú rýchlosťou svetla. Nečudo, že nemecký originál používa na umierajúce kone výraz *Gemarterte Kreatur*. Na tých Božích stvorených je vskutku čosi martýrskeho.

Krik neustáva. To nie sú ľudia, tí nemôžu tak strašne kričať.

Kat povie: „Zranené kone.“

Ešte som nikdy nepočul kričať kone, je to neuveriteľné. Žiaľ sveta, muky tvorstva, divoká, hrôzostrašná bolesť znie v tom kriku.

„Zastreľte ich, zastreľte ich predsa, doboha!“

Šikovnejší sa už asi dovtípili, že moje detstvo nebolo prechádzka ružovou záhradou. Nemal som to ľahké ani v puberte, keď som po prvom bozku neutrúsil pochvaly typu „Máš krásne oči“ poprípade „Tvoje vlasy sú tak hebké“. V miere tolerancie by bola aj poznámka o mentolovo sviežom dychu partnerky, zuboch ako perličkách či perách podobajúcim sa zrelým jahôdkam. Aj dektor lží by mlčal (kto mlčí, ten svedčí), keby som tvrdil, že jej bozky boli

sladšie ako med. Ale nieee, ja kretén som musel vykoktať: „Čo si myslíš, ako chutí judášsky bozk?“

Kvitujem, že mi dala košom. Trvalo jej to päť rokov, ale predsa sa odhodlala. Klára bola nerozhodný typ, ale na záver predsa prevážil zdravý rozum.

Len čo som z koberca povysával zvyšky svojho doráňaného srdca (fňuk), inšpirovaný kultovkou Fight Club som sa dal na profesionálny box. Ringy boli odjakživa moja srdcovka – za Nerovej vlády končili kresťanskí mučeníci v gladiátorskej jame, kde na nich následne vypustili levy. K dokonalosti mi chýbalo už len Samsonovo háro.

Teoreticky, taký veterinár by mal do levej voliéry jednoduchý prístup, ale viac ako šesť rokov strateného času, ma odrádzala obava, že chtiac či nechtiac, by mi za tie roky štúdia nejakú tú paskudnú medicínsku terminológiu predsa len natĺkli do hlavy.

Pravda, ujal by som sa aj ako cirkusant, tí majú s šelmami bohaté skúsenosti, ale nepríde mi fér, nútiť mačkovité k poslušnosti praskaním biča. Sú stelesnením rebélie.

Boj s ľuďmi sa ukázal ako slušný kompromis: s atmosférou zašlej éry a bez zbytočného týrania zvery. S mojimi bitkárskymi schopnosťami som majoritu času aj tak ubližoval len sebe.

Život boxera mučeníka... nič lepšie som si priat' nemohol! Moja detská túžba stať sa „*Gemarterte Kreatur*“ zatienila všetko ostatné. Neriešil som karfiolové uši, hematómy ani boxerskú demenciu. Cítil som sa vo svojom živle, samozrejme, až na tie vyrazené zuby.

Na vyplúvanie krvi si človek ako-tak zvykne, ale každá strata stoličky ma vydesila novou intenzitou. Ďalší týždeň na jogurtoch a kaši? FUJ!

I keď mi asketický život sadol ako riť na šerbeľ, nerobte si plané nádeje – osud ma predurčil na rolu mizantropa, filantropia je pre pápežov. Práve preto som bol na vážkach, keď mi po jednom víťaznom zápase vtrhol do šatne tréner s tým, že...

„Na chodbe postáva tvoj kamoš zo strednej. Vraj ťa chce vidieť.“

Aký kamoš? Nevedel som o nikom.

Odpoveď na seba nenechala dlho čakať. Dvere šatne sa rozleteli dokorán a moju intímnu zónu narušil predseda triedy a zároveň triedny šašo v jednom, Marcel Šedý. Na škole sme spolu neprehodili ani slovo, teraz ma objímal a gratuloval mi k titulu.

Jeho záujem ma prekvapil. Dá sa povedať, že mi istým spôsobom lichotil. Spolužiaci si na mňa spomenuli len vtedy, keď sa rozhodli vyskúšať kariéru poisťovacieho agenta... a radšej ani vtedy nie.

Bavil som sa až dovtedy, kým sa mi nepokúsil predať hriankovač z druhej ruky.

„Predchádzajúci majiteľ tvrdí, že sa v obhorených častiach chleba objavujú tajomné znamenia. Údajne v nich zazrel aj Ježišovu tvár.“

„Tým chceš povedať, že na mňa chceš nasoliť topinkovač, ktorý nezvládne ani svoju základnú úlohu to jest, opieť chleba, bez toho, aby ho spálil? Vieš o tom, aké nezdravé je spálené jedlo? Je zásobárňou karcinogénov.“

„Karcinogén, hore dole! Nevedel som, že si taká fajnovka. Ceny vitamínu D idú hore, treba si nejako posilniť imunitu. Len tak mimochodom, že si to ty... nechceš vitamíny so zľavou? V aute mi zvýšilo zopár balení.“

„Vypadni!“

„Mám pre teba skvelú ponuku.“

„Čo také? Fritézu, ktorá pripraví rezne s podobizňou panny Márie?“

„Prosím ťa! Keby som vlastnil niečo také, už sa opaľujem na Bahamách. Poviem ti to na rovinu. Si dokonalým adeptom na člena nášho spoločenstva.“

Vtedy mi už bolo všetko jasné! V televíznych novinách v poslednom čase silneli hlasy poškodených, ktorí prišli o majetok vďaka šarmantnému podvodníkovi. Marcel Šedý. Martin Čierny. Marián Běžový. Milan Šedivý. Magor Všivavý!

„Povedz rovno náboženského kultu,“ zamrmlal som popod nos. „Hoci ja osobne by som uprednostnil výraz podvod či podfuk.“

„Radšej sa držme termínu spoločenstvo, tak to definuje zmluva. Moja pointa je, že nie si úplne naivný. To je dobre, biznismen potrebuje chrbtovú kosť. Nesmie naletieť každej kravine, môže ho to stáť kariéru.“

Zdalo sa mi to alebo som v jeho očiach zazrel náznak slz? Nebránili mu však v tom, aby vo svojich náborových nezmysloch pokračoval: „Práca u nás má rôzne benefity. Trinásť plat, permanentky do fitka, gastrolístky...“

„Nemyslím si, že je to dobrý nápad.“

„Prečo nie? Svet potrebuje naivných bláznov ako si ty.“

„Neprotirečíš si trochu?“

Pozorný čitateľ si všimne, že len o pár riadkov vyššie môj spolužiak tvrdil, že...

„Naivita je koncept, ktorý sa dá interpretovať vo viacerých rovinách. Tvoje detinské zaniehanie pre vec by nám mohlo pomôcť. Prines so sebou svoje ilustrované knižky, porozprávaj nám o svätcoch ako za starých dobrých čias, pomodli sa ruženec a môžeš ísť domov, bohatší o sto, nie, dvesto eur! Platí?“

„Nie som na predaj.“

„To vravel aj Judáš a pozri sa, kam to dotiahol.“

Pochybujem, že naštudoval príbeh do finále.

„Marcel, znie to lákavo, ale...“

„Je to ako keď diabol pokúšal Ježiša na púšti?“

„Som síce na predsúťažnej keto diéte, ale to má od štyridsaťdňovej hladovky ďaleko. Tvoja ponuka mi lichotí, no pochybujem, že práve ja som ten typ, ktorý by svojím prejavom dokázal presvedčiť masy čo i len k tomu, aby si kúpili kilo jablák a kde je ešte otázka náboženstva? Ľudia sa nedajú obrátiť na vieru len tak, ja nie som misionár.“

Marcelove konanie len potvrdilo moje slová. Viac ako môj prejav ho zaujali moje trofeje.

Nečudo. Leštil som ich dovtedy, kým som sa neozvala bolesť karpálneho tunela.

„Zvláštne boxérske meno, Pius. A to si si nemohol vybrať niečo biblické ako napríklad Peter či Pavol?“ namietol pri tom, ako s uznaním obdivoval svoju podobizeň v nablýskanej trofeji. Ach, Berlín 2009.

A keby si len vedel, kamoško, že pôvodne som sa chcel titulovať Augustín.

Keď si už meral tú diaľku, nenechal som ho odísť bez lekcie katechizmu. „Predtým, než vymenuješ všetkých apoštolov, chcel by som tvoju pozornosť upriamiť na fakt, že Pius Dvanásť, vlastným menom Eugenio Maria Giuseppe Giovanni Pacelli, bol dvesto šesťdesiaty rímsky pápež. Podobne ako aj jeho predchodca Pius Jedenásť, Pius Desiaty, Pius Deviaty,

Pius Ôsmy... snád' vidíš logiku veci. V kresťanských kruhoch je to meno celkom in, keďže znamená zbožný.“

Nedal sa vykoľajit'. Aj keď vycítil moju výčitku, čo sa neznalosti cirkevných dejín týka, veľkoryso ju ignoroval. Pristúpil k veci z iného súdka: „Si boxer, máš priaznivcov, však? Od fandaní je len krôčik k zbožňovaniu.“

V tej chvíli som si želal, aby som nejaký ten fanklub mal. Musí to byť príjemné, tá vedomosť, že ti niekto drží palce, kým ti v ringu spomínané prsty ohýnajú do neprirodzených uhlov.

Vraj „Ohýbaj ma mamko, pokiaľ som ja Janko, keď ja budem Jano, neohneš ma mamó“, ale verte mi, všetko sa dá, len treba chcieť. Fraktúra palca bolí ako sviňa, na škále od 1 do 10 je to solídna osmička, no s podporou verných kamošov ako sú Fentanyl a Diklofenak, sa dá ako-tak zniesť.

„Nechcem ti mariť nádeje, ale pochybujem, že by mi niekto založil fanklub.“

„A to hovoríš len tak? Mrkol si sa na facebook? Alebo na instagram?“

„Sociálne siete nepoužívam a aj keby, neverím, že by to malo zmysel.“

Podomový predajca hriankovačov sa po počutí týchto slov zatváril, akoby som znesvätil hrob jeho matky. Od vitríny s trofejami si to namieril rovno k jej majiteľovi. Nikdy by som si nebol pomyslel, že o hlavu menší chlap môže pôsobiť tak výhražne. Vari svoju kariérnu dráhu začínal v mafii?

„Vraj nemajú význam. Hýbu svetom! V dnešnom svete sa nedá robiť obch... osveta bez ich pomoci,“ zasyčal. Ani zmija nemohla byť presvedčivejšia.

Poučený skúsenosťami som sa nedal zahnať do kúta. Pes, ktorý breše, nehryzie.

„Myslel som si, že cirkev propaguje život plný pokory,“ hlesol som nevinne.

Rozhodil rukami. Ha!

„Ale hovno! Cirkev kráča s dobou. Pápežov účet na insta má vyše osem miliónov sledovateľov. Poznáš Amišov? Zaspali dobu. Žijú prostý život, bez elektriny a výtvarníkov modernej doby. My hlásame pravý opak, lepšie to predáva. Vieš, ako sa vraví: *Love the sin, hate the sinner.*“

„Máš to nejak pomýlené.“

Alebo sa mýlil Gándhí. Pravdu hľadá vždy niekde uprostred.

Marcelovi, Martinovi, Mariánovi... či ako sa do pekla vlastne volal, sa dá vytknúť všeličo, no jedno sa mu nedá odoprieť – je dôsledný. Neodišiel bez prísľubu, že o jeho návrhu popremýšľam, na rozlúčku mi nechal svoju vizitku. Bol to premyslený detail alebo nešťastná náhoda, že čísla žiarili farbou čerstvej krvi? Nikto ju nepozná dôvernejšie ako ja... možno až na chirurgov, hematológov, upírov a menštruujúce ženy.

Kedysi som sa nazdával, že som novodobý Sv. Šebastián. Mám na to, aby som uspel vo svete organizovaného zločinu?

Jedno je isté: potrebujem si trochu vyšperkovať životopis. Poznate to – jedna lastovička leto neurobí a hriešnici robia najlepších svätcov.

V románe Ohňom a mečom, diele z pera Henryka Sienkiewicza (hoci pán spisovateľ je v našich končinách známy skôr svojím opusom magnum Quo Vadis), kozácky ataman povie hlavnej hrdinke: „Mňa sa nemusíš báť. Si pre mňa ako svätá ikona.“

To je veľmi zavádzajúce. Ani svätá ikona nie je v bezpečí pred hriešnymi myšlienkami. Na internetovom fóre sa nájde kopec lesbičiek z cirkevných škôl, ktoré dosvedčia moje slová. Holt, niektoré vyobrazenia nepoškvrnenej panny sú veľmi sugestívne. Všetko, čo je čisté a nevinné, si priam koleduje o to, aby bolo skorumpované a vyváľané v bahne. Veď si to vyskúšajte, oblečte si bielu na piknik!

Ale len opatrne. Niektoré škvrny sa už nikdy nevyperú.

Koľká irónia, že na tie od krvi stačí trocha mydla a studenej vody.

ESEJ O DIELE SLOVENSKEJ LITERATÚRY

Lucia Halušková

Prečo v súčasnej dobe číta knihy staršia generácia viac ako tá mladšia?

V dnešnej uponáhľanej dobe mladí ľudia sa stále iba niekam naháňajú, všetko chcú docieľiť rýchlo a za každú cenu, pritom si nedokážu nájsť chvíľu času na relax s knižkou v ruke, čo by im obohatilo život viac ako by očakávali.

Ved' predsa za displejom mobilných telefónov, od ktorých sa dnešní ľudia nevedia odtrhnúť, bez ktorých si nevedia predstaviť svoj život, nevedia fungovať nevidia to, čo je v živote naozaj dôležité. Keby nachvíľu odložili mobily, televíziu, neustále zábavy vonku s kamarátmi zistili by, že na svet sa dá pozrieť aj z iného pohľadu, ktorý im prinesie viac perspektívy do života. Čo je v dnešnej dobe častokrát nemožné, pretože ľudia sa stávajú na technológiách priam závislí. Takýto čas, ktorý strávia za obrazovkou je úplne zbytočný. Môžu prežiť aj lepší čas za obrazovkou a to tým, že prostredníctvom týchto zariadení budú čítať e-knihy.

Mnoho ľudí dnes nečíta aj preto, že ich vôbec čítanie nebaví. Avšak ako ich čítanie nemôže baviť? Ved' vďaka nemu majú možnosť úniku z reality a nachvíľu sa zastaviť. Deti sú vychovávané tak, že ich rodičia už od detstva nevedú k tomu, aby sa naučili čítať a potom mnohokrát sa stáva, že aj keď dieťa si chce prečítať nejakú knihu, vôbec jej nerozumie. Automaticky potom stráca motiváciu pravidelným čítaním sa zdokonaľovať a na čítanie úplne zanevrie. Rodičia nechávajú deti pred videami, rozprávkami, filmami, len preto aby nachvíľu stíchli a oni mali čas pre seba. Avšak tieto videá im neprinesú nikdy to, čo im môžu dať len knihy. Ten zážitok a možnosť ocitnúť sa vždy v inom svete, ktorý prežívame spolu s čítaním knihy. V dnešnej dobe sú knihy častokrát aj drahé. A to je určite aj dôvod prečo to ľudí v dnešnej dobe odrádza. Ale predsa je tu aj také miesto, čo sa volá knižnica. No len keby si mladí našli trochu času a išli tam. Oni si radšej nájdu inú činnosť a nevedomujú si, že si tam môžu nájsť knihy, ktoré ich budú baviť, ved' budú obklopení obrovským množstvom kníh. Každý by si našiel čo ho baví, či knihy o histórii, romány a tak ďalej. Dnešní mladí ľudia prsto knihy nečítajú, lebo to pre nich nie je v móde. Nie je to „in“ ako hovorí dnešná mladá generácia.

Sme iní ako kedysi, staršia generácia nemala možnosť spadnúť do sveta plnej technológie a práve preto vedela, že najlepšie ako získať nové vedomosti, skúsenosti a zručnosti alebo sa ponoriť do sveta fantázie, môžu len vďaka knihám. Človek zásluhou kníh môže prežívať niekoľko životov zároveň.

Aj keď nemôžeme hádzať všetkých do jedného vreca. Je veľa mladých ktorý čítajú, ktorých to baví, ale zďaleka je ich menej. A aj z tohto minima, mnohí z nich čítajú „braky.“ Knihy, ktoré nemajú žiadnu umeleckú ani výpovednú hodnotu. Z minulosti si mnohí rodičia a starí rodičia

pamätajú čitateľské denníky, ktoré si museli povinne viesť. Faktom je, že mnoho žiakov má čoraz väčšie problémy s čítaním a písaním, ktoré by sa zmiernili tým, že by začali čítať knihy.

Mladých ľudí by mali motivovať rodičia a škola, aby čítali viac tým, že bude upevňovať vzťah k literatúre a zároveň by mali aj oni čítať, aby sa zvýšila čitateľnosť literatúry a celkovo, aby či už mladší, tak aj starší ľudia viac čítali. Zlepšia sa zručnosti a čitateľská gramotnosť mnohých ľudí vplyvom kníh. Knihy opisujú mnohé, či už život, emócie alebo odborné záležitosti. Je potrebné čítať, lebo ako sa vraví, kto veľa číta, veľa vie. Čítaním sa vlastne učíme a získavame nové poznatky a vedomosti, príbehy autorov sa nám zaryjú do duše a dej prežívame s nimi, cítime emócie, ich prežívanie, nálady.

ČESTNÉ UZNANIA

Hana Vorobelová

Hodiny klavíra

Do triedy vošla po presne osemminútovej ceste. Ulica, podchod, dlhá alej stromov, niekoľko chodníkov a priechodov pre chodcov. Ako každý utorok. Spomínala si na potknutie na rovnakom výmole pri semaforoch ako pred dvoma týždňami aj na spustené rampy, ktoré ju po dlhšej dobe donútili počkať. Do budovy školy ju masívne dvere vpustili až po silnejšom zatlačení, ale stalo sa jej to aj minulú jeseň a na nič sa nesťažovala. Pamätala si, ako ju nová učiteľka po zahraní roztraseného Čajkovského pochválila bez väčšej snahy znietť presvedčivo, a ako potom predniesla veľkolepý monológ zložený z tisícich pripomienok, poučovaní a prirovnávaní jej hrania k škaredej machuli farieb.

Vinu za to, že sa stratila, hodila na staršiu ženu s červenými vlasmi sediacu na jednej z dvoch rozheganých stoličiek pri vchode, no keď sa zamyslela nad jej. Dlhými nechtami nepravidelne klopkala po koženej kabelke na kolenách. Keby to robila z nervozity, plne by ju podporila, ale jej sa na čele nezaleskla ani kvapka potu. Úsmev a ležérne preložené nohy naznačovali, že si čakanie na dieťa, ktorému sa výzvanie huslí tak páči, nehorázne užíva. Nebola si istá, či sa jej má pozdraviť. Vedená dobrou výchovou sa s rukou na kľučke prinútila zamumlať slovo dovi. Žena sa zatvárila, akoby jej celkom zrozumiteľnému výkriku neporozumela. Klára sa preto pohrdavo vrátila späť k schodisku a rovnakú cestu k dverám prešla úplne mlčky.

Stála pred budovou. Do očí jej svietilo slnko, okuliare s ružovým sklíčkom nenašla ani naspodku tašky. Prižmúrenými očami sledovala blížiacu sa postavu. Dotvorila si ju podľa seba, nepotrebovala vedieť, kto to v skutočnosti je. Zabočila zrýchleným krokom na širokú ulicu stratiac jediné spojenie s predošlými udalosťami.

V škole mohla nepriaznivú skutočnosť pripísať zabudlivosti, no v obklopení neznámych ľudí sa zmenila na potrhanú igelitku. Tom že svoj dom prirovnala k smetiaku si kvôli dlhému zástupu pred ňou nestihla uvedomiť.

Ľudia na čosi čakali. Chcela sa k nim pripojiť, ale posledná žena v rade mala pridlhé vlasy. Videla, ako jej jeden po druhom padá z hlavy, akoby mala nasadenú parochňu zloženú z dielov. Vždy, keď vlas skĺzol pod líniu ostatných, stmavol a zvlhol. Dúfala, že sa rad neposunie. Prekročiť kôpku mokrých vlasov podobnú obsahu koša po osprchovaní by nedokázala. Netvorili žiaden obrazec, bola to nechutná guča. Keď si Klára pred použitím šampónu pozbierala všetky prebytočné vlasy, dávala si záležať na tom, aby ich prilepené na stene vytvarovala tak, aby nikomu neprekážali. Občas ich zabudla vyhodiť. Umelecké dielo na kachličkách inšpirované Hviezdnou nocou nikto neoceníl.

Rozštiepené pramene zazerajúcej ženy s vytetovaným mopslíkom na pleci, sa jej mohli zamotať do prstov. Obtočiť každú končatinu a nepopustiť zovretie. Pri premýšľaní nad tým, kde nechala hrebeň, ktorý so sebou nosila pre prípad, že by sa jej vlasy vymkli spod kontroly,

ju stihli obehnúť traja tínedžeri v širokých nohaviciach a značkových teniskách. Zozbierala dostatočne veľa odvahy a ďalší piati nemali šancu.

Rad sa skracoval nezvyčajne rýchlo. Cez kopu platiacich ľudí nedovidela na všetky cedulky. Keď sa jej nazlostená zmrzlinárka po druhý raz spýtala, akú príchuť chce, celkom zabudla, že čokoládovú neznáša. Od minulej objednávky zdražel kopček o desať centov a namiesto klasického kornúta jej ho dali do sladkého. Konečne pochopila, že sa ocitla v pekle.

Keby svoj záver myslela vážne, celá situácia by sa vyriešila. Čertov, plamene a striekajúcu lávu pokladala za nepodstatný dodatok.

Na námestie prešla po mačacích hlavách. Šteklenie fúzikmi si vychutnávala viac ako okusovanie členkov a chodidiel. Pedikúru zadarmo si nemohla nechať ujsť. Snažila sa nenašliapávať celou váhou, vytŕčajúce chvostíky a ňufáky boli príliš roztomilé. Mužovi so stiahnutým obočím, ktorému sa nepáčilo uchu lahodiace mraučanie, sa vyhla väčším oblúkom, ako mala v pláne. Mal úplne iné oči, ako jej postava.

Očnému kontaktu s ľuďmi sa vyhýbala. Pri tmavookých to bolo najťažšie. Zrenice splývali s dúhovkami do jednej hlbokej diery. Keď jej niekto pochválil gaštanové oči, zosmutnela vediač, že sa už nikdy nebude môcť postaviť pred zrkadlo. Jej osoba mala svetlomodré oči a priamy pohľad, ktorým vedela zastaviť nervózne trasenie.

Pred bránou parku sa jej na palci zjavila hnedá škvrna. Zmrzlinu ani neochutnala. Ďalšia sladká kvapka pristála na bielom tričku. Zaťala zuby a stisla päsť. Rozdrvený kornútik a neznesiteľne malý kopček pustila z ruky skôr, ako stihla obliznúť chutné osladenie palca.

Pri ceste k lavičke, ktorú konečne opustila zvráskavená starena, musela obísť fontánu. Oddýchla si na chrbte kamenného krokodíla striekajúceho špinavú vodu. Korytnačka bola ďaleko od okraja, nechcela riskovať pošmyknutie. Keby hada neobsadilo decko v zelených šatách zašpinené od zmrzliny, na jeho exotický náprotivok by ani nepomyslela. Starorímsky boh bol dostatočne vyšportovaný na to, aby sa jej protivné dieťa stratilo z dohľadu. Posledná socha vábila okoloidúcich melodickým kvákaním. Klára na ich jediný a vysoko nepríjemný stret nechcela spomínať.

Po pár minútach čoraz bolestivejšieho sedenia na horúcom kameni sa s prekvapivou obratnosťou vyšvihla späť na pevninu. Zahľadela sa na kostolnú vežu. Hodinám neverila. Ani nehybné škvrny na streche nepôsobili reálne. Pošmyknutie niektorého z robotníkov bolo veľmi nepravdepodobné. Krvavú škvrnu by si každý vysvetlil po svojom. Možno ako nečakaný pád jahodových zmrzlín z rúk detí na školskom výlete.

Všetky lavičky boli obsadené. Chvenia sa nevedela striasť. Pohyb sekundovej ručičky bol trhaný a náhodný. Riedke vlasy tmavli.

Výber smeru ju zdržal natoľko, že sa k nej stihla priblížiť mladá žena v tričku s potlačou mačiek s veľkými očami. Z tváre si odhrnula tuhý prameň vlasov.

„Nevieš, kadiaľ sa dostanem domov?“ spýtala sa pokojne. Keď si Klára všimla, že osoba pred ňou stojí tak rovno, ako si to predstavovala, dopodrobna jej opísala cestu. Poďakovala sa jej, skontrolovala pravidelne tikajúce hodinky a vykročila.

Elie Ivančová

Akoby to bola skutočnosť

Plavil som sa tridsať dní na oceáne priesračnom ako to najčistejšie sklo. Čistejší oceán som ešte nikdy nevidel. Mohol som vidieť rôzne druhy rýb rôznych druhov farieb. Oranžové, žlté, zelené aj fialové, veľké až obrovské, malé až drobné, mäsožravé aj bylinožravé. V mori neboli len ryby, ale aj koraly a vodné rastliny a riasy zelené ako čerstvo pokosená tráva. Sypký piesok na spodku a takisto aj mušle, ktoré vytvárali obrazce akoby namaľované na čisto bielom plátne. Obrazy vytvárali aj biele oblaky nado mnou. Niekedy boli sivé až čierne, keď sa nahrnula búrka, ktorá minule skoro rozbila moju jedinú drahocennú loď, na ktorej som sa cítil v bezpečí. Raz sa privalila búrka, akú som si ani v sne nevedel predstaviť. Silno ozývajúce sa hromy akoby oblohu preťali na dve polovice. Blesky som nemohol ani spočítať. Moja loď sa kývala z jednej strany na druhú a ja s ňou. Ale od tej poslednej búrky neprišla ani jedna. Každý deň bol krajší a krajší. Slnko žlté svietilo vysoko nado mnou. Nemal som žiadnu pokrývku hlavy, takže som si musel dávať pozor, aby som nedostal úpal. Síce ma trochu spálilo, a keď som sa dotkol spálenín, tak veľmi štípali, že som skoro omdlel od bolesti, ktorá bola skutočná. Slaná voda to robila ešte horším. Malé vlny mi nadhadzovali loď a tak drobné skoro až neviditeľné kvapky vody mi vystrekovali na ramená, ruky a stehná. Ako v pekle.

Ako som sa plavil a rozmýšľal nad životom, hladný, len s jedným párom dlhých nohavíc, čiernym tričkom s krátkymi rukávami, ponožkami pod kolená a jedným párom vojenských topánok, uvedomil som si, že byť sám je vlastne dobré. Aspoň prvých päť dní. Potom som sa začal cítiť osamelý. Žiadna loď, lietadlo, ktoré by si ma bolo všimlo, či iný stroskotanec. Bolo tu pár lietadiel, ktoré prešli okolo, no nevšimli si ma. Ako by aj mohli. Odvtedy mi začalo byť všetko jedno. Neveril som, že by niekto mohol pre mňa skutočne prísť. Samovražda by bolo múdre rozhodnutie.

Najlepšie by bolo utopenie. Nedokázal som to. Nejaká malá, možno aj tá najmenšia časť vo mne, verila, že niekto sa predsa len ukáže. Prechádzali dni, no nikto neprichádzal. O dva dni neskôr som ležal na mojej drevenej, ťažko postavenej loďke a trávil čas premýšľaním, ako by som sa odtiaľto mohol dostať. Na nič som neprišiel. Oceán všade navôkol, ani jedna žijúca ľudská bytosť okrem mňa.

Prestal som premýšľať o živote a samovraždách, pretože ma to privádzalo do šialenstva. Dokonca som sa musel začať rozprávať sám so sebou. Kebyže tam bol niekto so mnou, myslel by si, že som blázon. Najviac času som si len tak pospevoval. Bolo to lepšie ako sa rozprávať sám so sebou. No aj tak každé ráno som sa spýtal ako sa mám. Najčastejšia otázka bola: Čo by som si dal pod zub? Už mi to trochu liezlo na nervy, no hlad som nikdy nezahasil. Snažil som sa loviť ryby. Bodaj by bolo niečo iné v mori ako len ony. Nemal som žiadnu návnadu. Dokonca ani udicu, na ktorú by som ich mohol chytať. Voda nebola žiadna až na slaná. Zo slanej vody ma bolelo hrdlo a zakaždým mi prichádzalo zle. Poslednú kvapku z fľaše neslanej vody som vypil na štvrtý deň. Plánoval som vypiť posledný glg na piaty deň, ale kvôli veľkým horúčavám som to nevydržal. Za deň som sa napil slanej vody z mojich

dlaní len štyrikrát. Aj keď boli horúčavy, nebol som vôbec smädný. A už vôbec som nemal chuť na vodu z oceána, ktorá bola slanšia ako snežná cesta posypaná soľou.

Okrem vracania zo slanej vody boli momenty, keď mi išlo o život.

Pamätám si, že v jeden teplý deň, som mal ruky vystrčené z lode smerujúce rovno do oceána a hlavu položenú na okraji loďky. Nič netušiaci som sa snažil zazrieť dno, keď sa na mňa nečakane vrhol žralok veľkosti mojej loďky. Bolo to ako v najhoršej nočnej more. Ihneď som zobral veslá a začal búchať žraloka po hlave, no jedno veslo sa dostalo do čeľusti žraloka a veslu bolo koniec. Ostalo mi len jedno veslo. Začal som ho trepať o jeho hlavu. Postupne

z vesla ubúdalo. Veď čo zmôže šestnásťročný chlapec s jedným dreveným veslom proti žralokovi, ktorý mal určite aspoň sto ostrých zubov?

Stále som ho búchal po hlave až sa žralok prestal hýbať. Cítil som, že pri mne stálo víťazstvo. Zízal som naňho aspoň desať minút, potom som sa spamätal a išiel ho naložiť na loď. Razom som zazrel, ako sa chvost žraloka mihol. Pre istotu som počkal ešte 5 minút, keby sa náhodou prebudil a začal znova útočiť. Vytiahol som ho z vody a umiestnil pod jednu z lavičiek na loďke.

Na večeru som si odrezal kúsok surového mäsa. Pravdupovediac to nebolo až také zlé, ako som si myslel. Bolo to, ako žuvať veľmi starú žuvačku. Po dojedení som mal suchý pocit v ústach. Môj jazyk začal trpnúť, d'asná som si necítil a na zuboch som mal zvláštny slizký povlak. Potreboval som sa napiť vody. Ponoril som ruky do vody a cítil som, ako ma za ne niečo chytilo. Rýchlo som ich vytiahol z vody von a s vystrašeným pohľadom uvidel malú rybu s veľkými ostrými zubami ako ihly zahryznutú do mojich rúk. Jednu ruku som bolestivo vytiahol z úst ryby, schytil som polovicu zlomeného vesla a buchol som ju s celou silou. Ryba sa držala ako kliešť, no ja som ju búchal a búchal, až kým sa nepustila. Moja ruka vyzerala hrozne. Hlboké diery vyplňala krv, ktorá z nich vytekala. Zúfalo som hľadal šatku na obmotanie, no nič som nenašiel. Moje ruky vyzerali čoraz horšie a horšie, ale tá bolesť bola na nevydržanie. Videl som ako sa mi moja pokožka na rukách pomaly mení na modrú až fialovú farbu. Mäso mi začalo odpadávať z prstov...

Prebudil som sa v mojej modrej izbe polepenej nálepkami v tvare planét. Zo strachom som nazrel z okna a videl svojho otca zhŕňať sneh z cesty. Opatrne som vstal z postele, prehodil sa z pyžama do uniformy, odhryzol si z hrianku a vyšiel von. Otec mi zakýval a ja som nastúpil do auta, pretože bol znova pondelok.

Diana Melničáková

Ako som s havranmi sadila stromy

(Úryvok)

Miestenku som mala na sedadle 66. Vždy si vyberám toto sedadlo, sedím pri okne a toalety mám blízko. Pred mojou prvou cestou som si zvolila 66 len preto, pretože mám narodeniny šiesteho júna a mala som možnosť si vybrať. Dokonca na vedľajšom sedadle nejakým zázrakom nikdy nikto nesedel a to domov cestujem len na sviatky. Až do dnešného dňa. Nebolo pred sviatkami, vozeň bol poloprázdny. Kým som si z batohu vytáhovala termosku s čajom a knihu, pristúpil k môjmu sedadlu urastený muž v sivom kabáte. Modrý šál mal omotaný okolo krku až po nos, videla som mu len zarosené okuliare, čelo a čierne osnežené vlasy. Kabát si vyzliekol a zavesil ho vedľa môjho. Sadol si. Miesto číslo 67. Prvočíslo. Tie mám rada. Očistil si zarosené okuliare, nasadil si ich, poobzeral sa po vozni či náhodou niekto neprechádza a vystrel si svoje dlhé nohy do uličky. Potom sa ohliadol von oknom, takže som periférne mohla vnímať jeho tvár. Veď to je predsa Oskar! Syn Jura a Edity Havranových. Domov chodil len občas. Menej než ja. Nikdy sme sa spolu priamo nerozprávali a v malom meste to človek ani nemá za potrebu. Vy viete o každom, každý vie o vás, aj keď ste 364 dní v roku mimo mesta. Oskar zarábala ťažké prachy, u nás v meste ho spájali s mafiánskymi kruhmi. Študoval niečo s financiami, dva roky žil v Nemecku, teraz sa motá všade, kam ho nohy dovedú. Snažil sa infiltrovať do politiky (na tých mafiánskych kruhoch možno niečo bude) ale už dlho som nepočula o žiadnej jeho spojitosti s politikou. Maximálne sem-tam postrehnem, ako mu niekto komentuje jeho fotky na jachtách, dovolenkách a fotky steakov. Bol absolútny epitom nechutnej dokonalosti. Napoleon dnešnej doby. Je to prirodzená vodcovská náтура, ambície alebo len komplexy? Nezáleží, mal dvadsaťsedem a život lepší než všetci z nás.

-„Mám pocit, že sme sa už videli.“, prehovoril na mňa Oskar.

-„Sme z jedného mesta.“ odpovedala som po chvíľke váhania.

-„Ale nepoznáme sa.“ -„Nie priamo.“

-„Oskar.“, predstavil sa a natiahol ruku mojim smerom.

-„Sofia.“

-„Dobre Sofia, čo by si povedala na pozvanie na kávu? Keď už sme z jedného mesta“

-„No, neviem.“

Nebol to typ chlapa, s ktorým by som chcela dobrovoľne tráviť svoj voľný čas. Asi ma chce zatahnúť do tých jeho temných kruhov.

-„Nechcem, aby to odo mňa vyznelo, že sa nudím a snažím sa aby mi zbehol čas. Ja sa bežne s ľuďmi vo vlaku nebavím, ale držiš v ruke knihu o astrofyzike pre začiatočníkov, a to je skvelé, naľko...“

A tu Oskar začal monológ, ktorý by som veľmi rada aspoň voľne citovala, ale moja hlava v tom momente vypla. V živote som nepočula toľko cudzích slov. Ešte aj laureáti vedeckých

ocenení vedia, akým spôsobom sa majú rozprávať s publikom aby to bolo primerané ich slovnej zásobe a aj napriek tomu dokážu objasniť všetko, čomu venovali roky života.

-„Prepáč, asi ideš na mňa veľmi zhurta, sú veci o ktorých nemám dostatok informácií a neviem, čo ti mám odpovedať.“

Oskar stíchol, zhlboka sa nadýchol, jemne naklonil hlavu doprava, prižmúril oči, pousmial sa, nosom prudko vydýchol a ležérne povedal:

-„To je úbohé, čakal som od teba viac.“

Ty si úbohý. Asi na päť minút som si myslela, že nie je až taký nafúkanec. Nič som mu potom nepovedala. Vzala som si knihu a čítala. Vlastne som ju len pevne držala a snažila sa uhasiť moje pobúrenie. Nikdy sa mi to nestalo. Vždy som si držala rolu tej, ktorá bola chytřejšia na svoj vek, tej ktorá vedela viac, než okolie očakávalo. Priznám sa - väčšina mojej osobnosti je založená na tom, aké múdre dieťa som bola a ako išli roky, neodpútala som sa od toho a zabudla som rozvíjať ďalšie osobnostné črty a talenty. Ani v dvadsiatich som sa nemienila vzdať tohto titulu. Na druhú stranu, niekto nemá ani len to a bezvládne pláva životom. Po hodinách ticha som konečne vystúpila z vlaku a po snehu som ťahala kufor.

-„Sofia?“ ozval sa Oskar.

Pootočila som hlavu, zrejme som niečo zabudla. -„To pozvanie na kávu platí.“

Pred chvíľou si tu ohňal nos, o čom sa máme porozprávať? Ako si ty chytřejší než ja? Mám ti poškrabkať ego? Bez slova som odišla svojou cestou.

Bol deň pohrebu. Neplakala som. Nepremohla ma taká tá Camusova apatia, iba neschopnosť si pripustiť fakty. Alebo to bola práve schopnosť pripustiť si fakty. Faktom je, že mama je pri vás vždy. To je fakt všetkých faktov, pravda všetkých právd a inak to nebude. Aj keď odíde tak neodíde. Mama ešte neodišla, ešte stále leží pár metrov predom mnou. Možno je bližšie ako tých pár metrov. Ja neviem. Mimo existenčných otázok ma chytila potreba sebareflexie. Zomrela s kľudom v duši? Bola so sebou spokojná ako človek? Ako sestra? Ako dcéra? Ako matka? Viete, moja mama si vždy potrpela na tom, aby som sa vždy učila všetko. Nebol to prísny prístup, vnímam to skôr motivačne. Nenútila ma, iba ma niekedy jemne postrčila správnym smerom. Študovala som síce na vysokej škole, ale posledné roky som už cítila ako moje odhodlanie klesá. Už to nebolo o tom byť najlepšia a vyčnievať. Bolo to o tom len nech prejdem. Sklamala som matku. Alebo nezvládla to matka? Nie, mama to zvládala. Kde by som len mohla byť, keby som išla stále na sto percent? Oskar mal predvčerom pravdu. Celý čas mám na viac. Všetci mi roky pritakávali že s mojím levelom inteligencie sa nemusím ničoho obávať, ale ja som mohla byť už dávno inde. Mohla som mať už dávno firmu, životopis na tri strany, tučné konto a dobre by bolo. Ľudia v mojom veku mávajú toto všetko a decká k tomu. To sme sotva vyšli strednú a všetci to už všetko nejak stihli. Všetci sú vo všetkom zabehaní, ale viete ako sa hovorí – existujú len dva časy na zasadenie stromu. Jeden bol pred dvadsiatimi rokmi, druhý je práve dnes. Ešte v ten večer som otvorila všetky sociálne siete, od Facebooku, cez Instagram či Pinterest, až po Snapchat. Zo dňa na deň som sa odstrihla od ľudí, ktorí mi neprinášali žiaden intelektuálny stimul. Oni to pochopia. Vymazala som všetky skupiny, ktoré mi neprinášali relevantné informácie. Oni to tiež

pochopia. Googlila som všetky možné učebné metódy, akým spôsobom si do hlavy naliat najviac. Nalepovacie papieriky po celom byte. Ak som nemala možnosť knihy čítať, tak som ich počúvala. Moja facebooková stránka vyzerala ako edukačné centrum, kakanice a cikanice detí mojich kamarátok som obmedzila. To som vlastne mala už robiť skôr. Behom mesiaca sa z môjho šatníka stal kapsulový – pretože nemienim venovať moju mozgovú kapacitu chujovinám a zároveň nechcem vyzerat' odveci a byť terčom módnjej polície. Orišky som jedla vo veľkom, každý večer som chodila behávať – vraj to mozgu pomáha. Bola som pripravená zo seba vyťažiť čo najviac. Dávam si tak pol roka. Viem, že potrebujem začať inak. Viem, že nie som úbohá lúza. Viem, že sa nepotrebujem upokojovať radami od rádoby blogeriek, ktoré vás brzdia od úspechu tým, ako robíte dostatok. Že sa nemusíte namáhať. Vraj je všetko ako má byť, vy môžete sedieť nohami vyloženými na stole a ostatní by vás mali akceptovať. Blogujúcej slečinke toto možno prešlo doma, keď mala osemnásť a snažila sa tatinovi vysvetliť, že je mladá, pracovať nebude, pretože načo sa zdierať, veď stačí len očakávať od vesmíru a ten sa postará, všakže. Uverila som jej a dnes prepočítavam, koľko úspechov som mohla mať ak by som len na chvíľku zatla zuby a každý deň dala zo seba trochu viac, než sa mi chcelo.

-,Už sú to štyri mesiace.“

-,Viem.“

-,Nie je ti smutno?

Vieš, že sa môžeš so mnou kedykoľvek porozprávať, ak by ťa niečo ťažilo na duši.“

Zakývala som hlavou a moju pozornosť som venovala knihe. Cítila som Zitinu prítomnosť a jej pohľad na mňa ešte pár sekúnd, potom bez slova odišla a pomaly privrela za sebou balkónové dvere. Na ich byt som si rýchlo zvykla, akoby bol mojim domovom odjakživa. Trávila som tu ako malá veľa času, predsa len, Zita je mamina sestra. Síce teraz tu chodím len na pár dní, keď sa vrátim z Brna, ale od maminej smrti sa mi necnelo za našim bytom. Možno som si to stále neuvedomila. Možno moje uvedomenie bolo veľmi plynulé. Od pohrebu sa barikádujem knihami, potrpím si na výkon, poslala som žiadosť na ročný vzdelávací program do Belgicka. Nemala som čas sa zmieriť s jej smrťou alebo sa s ňou zmierujem prostredníctvom kníh? Tilli mala ísť von s kamarátkou, ale začalo sa zmrákať a radšej prišli k nám. Zita upiekla muffiny a Tilli s kamoškou sa smiali vedľa v izbe na vtipných videách. Boli rozkošné, aj by som si s nimi tie videa tiež pozrela, avšak nevedela som sa sústrediť na čítanie a chcela som to mať rýchlo za sebou. Vzala som si knihu pod ruku a šla do Brezky. Brezka bol typický malomeštiansky podnik. Nebola to ani kaviareň, ani bar. Pracovné stretnutie? Ideme do Brezky. Rande? V Brezke. Zapíť týždeň? Jednoznačne Brezka. Nudím sa ale nechcem sedieť doma? Tak ideme do Brezky. Majiteľ bol rád za tržbu a my sme sa potešili, že našou jedinou zábavou nebola prechádzka do Tesca a z Tesca. Boli spojení s pizzeriou, takže tí, ktorí chceli pôvodne skočiť na kofolu, tak si vzali aj pizzu a tí, ktorí chceli pôvodne len hranolky do ruky, tak sa zdržali aj na pohárik. A bol biznis.

Annamária Patrícia Čechová

Byt č. 237

(Úryvok)

Kapitola 1

Dobrý večer. Rád by som sa Vám predstavil. Moje celé meno znie Augustín Caesar Gonzalez a mám 25 rokov. Narodil som sa do chudobnej rodiny na severe Anglicka, kde som vychodil základnú aj strednú školu. Po maturite ma moje topánky zaviedli až do ďalekého Paríža, avšak tu moja duša nenašla želaný pokoj. Začal som pracovať v modelingovej agentúre ako administratívny pracovník, ale ako som už spomínal, Paríž sa nestal mojim mestom, a tak som sa pre zmenu vybral do Barcelony. Tu sa mi páči. Rozhodol som sa tu teda zostať a vyrozprávať Vám môj nevšedný, trochu divný príbeh. Viete však čo je najlepšie? Nič z toho, čo som Vám doteraz o sebe povedal, nie je pravda.

Celkom zaiste sa pýtate, prečo som Vás hneď na úvod takto nehanebne oklamal, všakže. A viete prečo? Pretože ma vždy pobaví sledovať prekvapené výrazy ľudí, ktorým po hodine môjho kvetnatého rozprávania o mojej maličkosti poviem, že všetko, čo som im doteraz narozprával, nie je vôbec pravda. Po večeroch sa na tom celkom skromne zabávam. Vy ľudia ste veľmi predvídateľní a poväčšine aj celkom tuční jedinci. Mužom zväčša po mojom priznaní očervenie tvár a pobúrene sa odoberú preč, zatiaľ čo ženy ma zvyknú obdariť ich nahnevaným pohľadom a vykrútenými perami. Viem, nie je to odo mňa pekné, ale v živote si treba dopriať trochu radosti, no nie?

Avšak, aby som nepôsobil tak necitlivo a povrchné, toto moje maličké klamstvo má aj hlbšiu rovinu. A tou je, že keby som vám povedal celú pravdu o tom, kým vlastne som, pravdepodobne by ste zareagovali jedným z týchto dvoch spôsobov. Zostali by ste na smrť vyľakaný, až by som bol nútený privolať rýchlu zdravotnú službu, čo, budem úprimný, nie je v preplnených uliciach Barcelony až taká zábava, alebo by ste mi neverili a pohrdavo nadou mnou mávli rukou. Možno by ste mi dokonca práve vy chceli zavolať takzvanú sanitku...to by som vám veru nepoďakoval.

Opustíme ale nachvíľu tieto zákutia mojej predstavivosti a pustíme sa do rozprávania nášho príbehu, dôvodu, prečo sa s vami momentálne bavím. Ak si teda odmyslíme fakt, že sa práve neskutočne nudím, chcel by som vám vyrozprávať príbeh. Trochu zaujímavý, trochu nudný...rozhodnete sa sami.

Už roky sa premávam po jedinej ulici na okraji centra Barcelony, konkrétne po Carrer de Malats. Život tu v Barcelone by som opísal ako mierne avantgardný. Zároveň však, najmä po toľkých rokoch, ktoré som tu strávil ja, tu nájdete, ale to by ste sa museli riadne prizrieť, jemný stereotyp. Áno jasné, Španieli sú veľmi temperamentní a veľmi opálení ľudia. Niektorí sú dobrosrdeční a štedrý, iní by pre pár mincí predali diablovej aj vlastnú dušu (pochopiteľne

by však uprednostnili predaj tej vašej). Áno, sú hluční a radi sa zabávajú, avšak natrafíte tu aj na zvláštne tiché indivíduá, ktorým sa pri nočnej prechádzke v parku radšej vyhnete širokým oblúkom. Ja osobne sa im však nevyhýbam, to by som už na tomto svete nemal štipku potešenia. Radšej im idem priamo naproti a rozstrapatím im vlasy, alebo odfúknem z hlavy kapučnu. Ten ich otrávený pohľad mi vždy stojí za to. No ale, nebojte sa, už sa pomaličky dostávam k pointe. Dámy a páni, usad'te sa, začína sa náš príbeh.

Písal sa rok 2015. Bolo skoré októbrové ráno, teplota kolísala okolo bodu mrazu a ja som sa ako obvykle promenádoval po našej Carrer de Malats. Popadané lístie na zemi vyzeralo ako bahno a pod podrážkami topánok vydávalo nepríjemný zvuk. Nahé konáre stromov pripomínali pokrútené ruky kostlivcov a na prívetivosti mesta sa rozhodne nezúčastňovali. Krúžil som ponad jedným neďalekým jazerom, jeho hladina bola chladná, sivá, vyzerala ako staré zošúchané zrkadlo. Po krátkej chvíľke ma to ako obvykle omrzelo, a tak som sa vrátil na našu ulicu. Nič zaujímavé sa tu však nedialo. Všetci obyvatelia starej bytovky mali pozatvárané okná, v snahe nevpustiť jesennú atmosféru mesta do bytu. Iba jedno jediné okno bolo otvorené, a tak som sa teda vybral na prehliadku bytu číslo 237. Sadol som si na stoličku napravo od stola, rovno vedľa kuchynskej linky. Zo sporáka sálalo príjemné teplo a trochu mdlá vôňa cestovín so syrovou omáčkou. Fabio Cortes očividne nepatrí medzi špičkových kuchárov. Otrávene pokrčím nos. Tak som sa tešil na dobrú teplú večeru. Ale nevadí, nie každý deň je nedeľa. Rozhodnem sa teda, že si prezriem celý byt. Nie že by som to predtým neurobil už minimálne tisíckrát, byt číslo 237 totiž patrí k mojím obľúbencom, ale každý jeho obyvateľ sem prinesie niečo nové. Fabio je skromný mladík, ktorému by sa zišla štipka vkusu a citu pre bytové doplnky. Na nočnom stolíku má fotku seba so svojou trošku škaredou, a trošku upotenu priateľkou. Napriek tomu je to však pohľadný mladík, ktorý sa o seba vie postarať. Kúpeľňa pôsobí čisto, na zemi nie sú vlasy a periny na posteli sú poskladané. Páči sa mi tu. Vrátim sa do kuchyne, kde zistím, že mi Fabio obsadil stoličku.. Ach tá mladícka drzosť! Usadím sa hneď vedľa neho, načo automaticky zareaguje zavretím okna. Tak to vyzerá, že sa dnes odtiaľto nedostanem. Sledujem ho pri jedení, čo však očividne nebol veľmi dobrý nápad, nakoľko neuveriteľne mľaská a mňa to privádza do zúrivosti. Ale aby som vás nezdržoval mojimi síce prínosnými, ale trošku pridlhými opismi, posuňme sa ďalej.

Obed sa niesol v celku príjemnej atmosfére. Okolo druhej hodiny popoludňajšej však zazvonil zvonček. Fabio sa natešene rozbehol k dverám, v ktorých už stála jeho priateľka. Z ich konverzácie zistím, že sa volá Maria Desotová a má 21 rokov, je teda o tri roky mladšia ako Fabio. Ale nie, úprimne netuším, ako sa Maria volá priezviskom, ale, úprimne, ani ma to veľmi nezaujíma. Jej vekom som si však celkom istý, nakoľko neustále hovorí o jej zajtrajších narodeninách. Áno, áno, očakáva nejaké veľké prekvapenie, avšak nášmu drahému Fabiovi sa v očiach zračí mierna zúfalosť, a tak celkom určite na jej narodeniny zabudol. Nie že by ma to prekvapovalo, už som bol svedkom mnohých hádok medzi pármami, ktoré pramenili z chlupskej chabej schopnosti pamätať si dôležité udalosti v živote ich ženy. Maria si však nič také nevšimla...môžem teda kľudne poznamenať, že nebude patriť k najbystrejším pozorovateľom. Nebudem jej však krivdiť, veď napokon ani ja som nebol na počiatku práve všímavý tvor. Túto schopnosť však cibrim už stáročia, a tak si dovoľm tvrdiť, že som sa stal profesionálom. A keď to tvrdím ja, musí to byť pravda.

Časom som zistil, že Maria nie je pôvodom z Barcelony. Prist'ahovala sa sem z malého mestečka s názvom Huesca, a tak z Barcelony nevidela takmer nič. Nášho fešáka Fabia teda, samozrejme, nerátam, z neho totižto nespustí oči. Keď Maria poobede konečne odišla, Fabio sa pustil do plánovania jej zajtrajšieho, veľkého dňa. Začal listovať v časopise, ktorý mal položený na stole. Rozhodol som sa mu trocha pomôcť a do stránok časopisu som poslal jemný vánok, kým sa stránky nezastavili takmer presne v strede. Nachádzal sa tam totiž článok o najkrajších zákutiach Barcelony, ktoré sa "jednoznačne oplatí vidieť". A veru, pomohlo to! Drahý Fabio zostavil dokonalý plán na Mariine zajtrajšie narodeniny.

Po náročnom rozhodovaní sa, som dospel k záveru, že tu dnes strávim aj noc. Ticho som sa uložil na malom, fľakatom gauči v obývačke a ponoril sa do ríše snov. Nasledujúci deň sa uberal v príjemnom duchu narodeninovej atmosféry. Počasie bolo stále chladné, obloha sa na svet mračila a ja som sa samozrejme pridal mojim studeným tancom, nemôžem predsa chýbať, no nie? Ešte by niekomu mohlo prísť smutno. Mal som skvelú náladu, veselo som poletoval okolo nášho sladkého páriku a pospevoval si škaredé pesničky, čo som sa naučil v Anglicku. Všetko išlo úplne hladko, kým z Mariiných úst nezaznela táto odporná veta: " Ten prekliaty vietor mi pokazil môj účes! Celá moja snaha vyšla nazmar!" a plačlivo sa pozrela na Fabia. No v tej chvíli, prisahám, do mňa vošlo hádam aj sto čertov! Takýto vytočený som nebol snáď posledných dvestotridsať rokov! No nič, odobral som sa preč, zanechajúc za sebou poriadnu víchricu, nech jej ten jej dokonalý (aj keď podľa môjho skromného názoru veľmi nevkusný) účes teda ozaj pokazím. Zvyšok dňa som strávil premávaním sa po malebných, aj keď trochu preplnených uličkách Barcelony a zabával som sa pozorovaním nízkych ázijských turistov.

Na Carrer de Malats som sa vrátil až o niekoľko týždňov, keď som si už myslel, že sa unudím k smrti. Marii som jej neodpušiteľný hriech nakoniec odpustil, ba dokonca som bol celkom potešený keď som ju opäť uvidel vo Fabiovom byte. Večer trávili sledovaním nejakej primitívnej televíznej šou a prejedaním sa slanými čipsami položenými na oválnom, trochu zamastenom konferenčnom stolíku. Fabio telefonoval. Pridal som sa k nim. Reality šou sledujem rád, fascinuje ma naivita ľudí, ktorí v nej účinkujú. Čuduj sa svete, táto konkrétna ma celkom bavila, ale ešte viac som si užíval načúvanie Fabiovemu telefonátu s matkou. Jej materinskú lásku som bol schopný zachytiť aj z obyčajného telefonátu, príjemne ma hriala pri srdci. Fabiova matka bola, aspoň podľa toho, čo som pochopil z ich asi trojminútového rozhovoru, veľmi milá, hoci trochu jednoduchá žena, ktorá milovala svoj nový krikľavo ružový kabát. Nemám rád krikľavú ružovú. Jakživ som nevidel človeka, ktorému by pristala k tónu pleti.

Viete, ľudí nemám veľmi v láske, ale to ste si už určite stihli všimnúť. Avšak na Fabiovi a Marii bolo niečo zvláštne, niečo, čo ma nútilo sa k nim neustále vracat' a guľať očami nad ich sladkými rečami. Mal som ich rád, čo ma, celkom úprimne, mierne desilo. Trávil som s nimi takmer každý jeden deň, dávajúc pozor, aby som Marii nerozsfúkal jej natupírované dielo na jej, nie príliš bystrej, hlave. Rád som s nimi chodieval na ich večerné prechádzky a načúval ich rozhovorom, ktoré sa zväčša týkali hudby. Musím však s pokorou tvora, ktorý na tomto svete trávi už niekoľko storočí, uznať, že ich hudobný vkus bol veľmi dobre vycibrený. A

keď to, drahý môj čitateľ, poviem ja, musí to byť pravda. V tomto názore som sa utvrdil tento piatok, keď sa v byte č. 237 konala párty. Malé, trochu zatuchnuté, ale zato čisté izby boli preplnené mladými ľuďmi, tancujúcimi do rytmu prekrásnych španielskych melódii. Po nejakej dobe som sa však rozhodol ísť na prechádzku. Mesto bolo pokojné, zvuk jesene na mňa pôsobil upokojujúco. Rieka vlastných myšlienok ma po čase priviedla k nepríjemnému, ba priam až desivému zisteniu - Barcelona ma omrzela. Jej úzke uličky a dobre ukryté zákutia poznám už ako vlastnú dľaň, tvár každého obyvateľa som videl už nespočetne veľakrát, ba dokonca ma omrzelo aj pozorovanie nadšených výrazov turistov v dave pred Sagradou de Familia. Toto mesto mi už nemá čo ponúknuť. Ale odísť predsa nie je možnosť. Ako by som mohol opustiť byt č. 237 a mojich drahých Fabia a Mariu? Ako by som mohol uniknúť pred ich príbehom, ktorého koniec ma zaujímal čím ďalej tým viac? Ako by som mohol opustiť mesto, ktoré bolo mojím domovom posledné stovky rokov? Ale možno by som v inom meste nebol nútený ľuďom sfúknuť kapucňu zakaždým, keď sa nudím, možno by som bol na ľudí príjemnejší a potešenie našiel v sledovaní ich každodenného života a možno by som dokonca nebol až tak škodoradostný. Neviem. A ani vy určite neviete. Je na tomto svete však niekto kto vie? Kto vie či je zmena, nad ktorou tak tuho premýšľame pre nás prospešná? Kto vie, čo nám zmena prinesie? Možno Boh, ak v neho veríte. Ale ja ani neviem či v neho, alebo vôbec v niečo verím. Jediné, čo momentálne viem je, že by som sa mal vrátiť do bytu č. 237.

Neviem, čo sa mi to porobilo. Ved' ma už poznáte, zakaždým sa poteším, keď niekomu môžem pokaziť účes či poprehadzovať všetky papiere potom, čo sa tomu nešťastníkovi vysypali na zem. Ale posledné dni ma to ozaj nebaví. Zamyslene chodím po meste a rozmyšľám, kam ma vietor zaveje ďalej (nie že by to nebolo práve v mojich rukách, ale tá veta znie tak básnický, pekne, až som ju musel použiť, ved' uznajte). Po mnohých dňoch tuhého premýšľania som sa rozhodol, že odídem. Že odídem z Barcelony, zo Španielska... možno aj z Európy. Jediné čo ma mrzelo, bolo opustiť našich príbehových hrdinov. Moje rozhodnutie to však nezmení, už čakám len na tú správnu chvíľu. Na znamenie od Boha, alebo z vesmíru ak chcete, že teraz je ten správny čas odísť.

Aby ste si nemysleli, že som na Fabia s Mariou zabudol- to vôbec! Trávil som s nimi všetok môj čas a pozoroval ako sa ich spoločný život vyvíja. Prežili sme spolu vianočné sviatky, kde som mal možnosť vidieť ich lásku pod žiarou trochu nevkusných farebných svetielok na stromčeku. Čo mi však prišlo zvláštne bolo, že pod stromčekom som videl zabalenú len jedinú jednu krabicu, a to len v novinovom papieri. Nuž ako som rátal, tak som rátal, stále mi vychádzalo, že by tam mali byť položené minimálne dve. Milujem Vianoce, milujem vôňu medovníkov, ktorá sa šíri von z okien bytov, milujem gýčové výzdoby a milujem sledovať, ako si ľudia rozdávať darčeky. Uprostred obývačky ležal mäkký huňatý koberec, vedľa ktorého stál starý, zelený vianočný stromček. A práve na tom koberci sedeli naše hrdličky. Ideme na moju obľúbenú časť - darčeky! Fabio sedel v tureckom sede, ruky mal položené voľne na stehnách a na perách mu bolo badať náznak netrpezlivého úsmevu, keď mu Maria podala jedinú krabičku spod stromčeka. Krabica bola maličká, Fabiovi sa zmestila do dlane. Opatrne rozbalil novinový papier a pomaly otvoril krabicu, keď v tom zaklonil hlavu a začal sa nahlas smiať. Normálne som sa ho zľakol! Čo to robí, prečo sa len tak zrazu smeje? Ved' vyzerá akoby mu už úplne preskočilo!

“ Ponožky, Maria?! Naozaj si mi na Vianoce kúpila pár vysokých čiernych ponožiek? Ved’ také už predsa nik nenosí!”

“Fabio, preboha, ved’ sa pozri pod ne už konečne!” Netrzeplivo vyhrkla Maria, ktorá vyzerala, že o chvíľu hádam aj z kože vyskočí. Fabio vybral z krabičky ponožky a pozrel sa na spodok krabičky. Vytreštil oči, zbledol, vzápätí hneď očervenel, vyzeral že sa rozplače, ale nakoniec sa mu na tvári rozlial úsmev. Túto plejádu pocitov a emócií som absolútne nepochopil, kým Fabio roztrasene z krabičky nevybral miniatúrne papučky. Najprv som nechápavo hľadel, ved’ načo sú komu také papuče? Keď som sa však pozrel na Mariu, pochopil som. V jej očiach, ktoré boli zaliate slzami sa zračilo číre šťastie zmiešané s hrdosťou a štipkou strachu. Ved’ ona je tehotná. Maria čaká dieťa! Fabio sa okamžite postavil a zovrel ju v náruči. Pohľad na nich bol vskutku nádherný, nikdy som nevidel toľko lásky. Ani ja sám som nebol nikdy tak šťastný. Vianočná atmosféra a sneh padajúci za oknom dokonale dopĺňali výnimočnú chvíľu v živote týchto dvoch mladých ľudí. Radoval som sa, užíval si, že o chvíľu tu bude malý drobček, ktorý sa stane novým členom ich nádhornej rodiny, do ktorej, trošku sebecky, počítam už aj seba. Vôbec som sa nezamýšľal nad tým, prečo Fabio nedal Marii na Vianoce vôbec nič, úprimne, doteraz neviem, aký mal na to dôvod.

Iskerník

Prebehnúť cez cestu tesne pred rútiacim sa autom akoby bolo ešte nič. Kopnúť spiaceho dobermana – stále jednoduché. Robiť terč s jablkom na hlave zvládol omnoho ľahšie. Skúšať holými rukami, či v kábloch prúdi elektrina, aj to sa dalo. Vyskočiť z idúceho vlaku? Prosím vás! Či dokonca...

Skrátka, Samo Taraj už navystrájal hovadín až-až. Veď v partii sa odvaha cení nad zlato, dokonca nad všetky sprosté nápady, ktoré jej členovia vypúšťajú z úst na štýl *čo-na-srdci*. Ako inak by zapadol, on, chlapec s nadváhou, okuliarmi, rovnátkami, a bohviečím všetkým ešte, čo v deťoch vzbudzovalo vášne a posmech? Už len Samova záľuba v origami nezapadala do predstáv o normálnosti. Tolko šikany zažil, že musel byť rád, keď ho prijali medzi seba (ak ho vôbec skutočne prijali).

Najprv musel prejavíť odvahu – či nedostatok čohosi iného o pár poschodí vyššie. Musel sa naučiť odrážať pochybnosti ako pingpongové loptičky. Napokon: ten doberman mohol byť dobrácky pes. Letiace šipy nemuseli trafiť ani len jeho intímnu zónu. Káble nevyzerali byť pod napätím... A tak ďalej.

A zrazu, absolútna hlúposť, mal pred sebou na tanieri žltý kvet – iskerník – a Sama to rozhodilo ako nikdy nič predtým. Obyčajný *sprostý* kvet. Ani sa nehýbal, skoro by ho dokázal zlomiť samotným pohľadom. Avšak mal pred ním rešpekt ako pred ničím.

V partii povedali: „Čo keby sme skúsili ochutnávať kvety?“ Preložené do jazyka okolia: „Čo keby *Taraj* skúsil ochutnávať kvety?“

Debata vznikla po tvrdení, že „muchotrávky nie sú jedovaté, len ti spôsobia riadny trip,“ a mali by to vyskúšať. Preložené... No, na Samovo šťastie, huby nedokázali nájsť, zato kvetov bolo všade nespočetne. Možno aj medzi „tou burinou“ sa nájde niečo podobné.

Naozaj prkotina.

Samo sedel na lavičke a jedol jeden kvet za druhým. Kamaráti servírovali, stále sa pýtal, že ako sa cíti. Bolo mu akurát tak na vracanie, ale také sa v partii nehovorí. Keď skúsil navrhnúť, že to nemá zmysel, vysmiali ho. Vraj čo je posratý. Vraj z kvetov môže len schudnúť tá jeho tlstá ríť. Vraj... Nemal inú možnosť, ak chcel zotrvať.

A potom ostal už iba posledný kvet, ten prekliaty iskerník, a Samo pocítil úzkosť. Uvažoval, či náhodou práve tento kvet nie je jedovatý. Čosi sa mu marilo. Čosi také čítal, keď, nuž, keď ešte bol outsider a teda aj čítal. Avšak mohla to byť hocijaká iná rastlina, veď kto si to má pamätať?

„Už iba poslednú, *Taraj*,“ dobiedzali kamaráti, zjavne znudení pokusom.

Samo ešte premýšľal. Dobré, iskerník možno je jedovatý... najskôr iba vo väčšom množstve. Jeden kvet nemôže spôsobiť zástavu srdca, či?

Nadýchol sa a vložil do úst iskerník. Moment prežúval – mal otrasnú chuť. Prehltol. Chvíľu počkali. „Stále nič?“

Samo pokrútil hlavou. Mal to za sebou.

„To bola teda riadna chujovina!“ Slová adresované do priestoru zneli skôr ako výčitka priamo Samovi, ktorý tento nápad nedostal. Iba sedel, bledý, rád by hodil tú tyčku, ale držal sa. Ostatní sa rozhodli, že pôjdu inam, robiť niečo... iné... najskôr sa len poľľakovať. Ideš Taraj? Nejdeš? Škoda. Tak sa maj. A všetko vysielalo signál, že partii nebude chýbať. Nik sa neobzrel za Samom, ktorý sa ledva staval na nohy.

Považoval za zázrak, že sa dostal domov. Do izby, kde mal kopu papiera – poskladal si zopár origami, priložil ich k légii ostatných. Potom už iba do postele a spať.

*

Ráno sa ledva vytrepal z izby. Samovi sa vôbec nechcelo vstávať. Načo vôbec? Po včerašom výkone akosi tušil, že nielen nezapôsobil, skôr mu to utrhol na úbohej reputácii. Až mama ho zhodila z postele, až otec ho nahnal do školy.

Cestou stretol zopár spolužiakov mimo ročníka. „Ahoj, Samo.“

Znervóznel. Nikto ho predtým nezdravil. Vlastne, mal pochybnosti, či poznajú jeho krstné meno. Tlstý Taraj – tak bol známy. A toto? Šípil voľajakú zradu, musel sa mať na pozore.

Prekročil školskú bránu. Všetci sa na Sama pozerali... nevedel to opísať, ale rozhodne v tom bola zmena. A keď sa ešte usmievali... Predsa len čosi naňho chystali. To bude teda deň. Nemal vôbec opúšťať domov.

A potom sa mu začali prihovárať. Pýtali sa ho na iskerník. „To bola iná frajerina,“ uznanlivo prikyvovali.

„Najskôr ani len jedovatý nie je,“ jachtal, obzeral sa.

„To je fuk. Zjesť iskerník? Totálne z toho nemôžem. Akože... iskerník?“

Samo mal isté pochybnosti, či vôbec vedeli, ako vyzerá taký iskerník. Príliš nedbal. Spolužiaci sa oňho zaujímali s nefalšovanou úprimnosťou. Ľudia sa okolo neho motali a počúvali. Každý s ním chcel byť.

Keď vstúpil do triedy, všetci stíchli. Privítali ho žiarivé pohľady a nakoniec aj ovácie. Samo bol naozaj za frajera... kvôli... sprostému iskerníku? No, niežeby sa sťažoval.

Vyučovanie prebiehalo v poriadku. Sama nevyvolali pred triedu ani raz. Po hodine slovenčiny začul odchádzajúceho učiteľa povedať kolegovi: „Ale ten iskerník. To bol teda počín.“

„Ja by som pustil do gati,“ prikývol kolega vyučujúci biológiu. Nahliadol do triedy. „Dnes tá písomka nebude. Poďakujte Samkovi.“

*

„Čo keby sme skúsili ruskú ruletu?“ Spolužiak vytiahol otcov revolver.

Preložené do reči okolia... Samo sa načiahol po zbrani.

„Počkaj, Samo, neblázni. Je to nebezpečné. Gabo to skúsi.“

*

„Je na mne niečo iné?“ spýtal sa doma.

Mama si obhliadla syna. „Nie. Prečo? Aj keď... zdá sa mi, že máš, akoby som to... máš krásnu iskru v oku.“

*

Nič netrvá večne. O tri dni musel chytiť do rúk hada, čo našli na dvore. Opäť bol obyčajný Tlstý Taraj.

*

Keď chcú iskerník, tak budú mať iskerník!

Samo sa prechádzal po lúke a zbieral žlté kvety. Narobil si zásobu. Každé ráno skonzumoval jeden.

*

Znova získal rešpekt medzi rovesníkmi. Chalani ho prijali, bavili sa s ním, počúvali ho... A dievčatá ho obletovali, priam videl, ako sa trhajú o jeho osobnosť.

A prečo nie? Veď iskra sa mu vrátila do oka.

Po týždni si povedal, že prečo sa uspokojiť s jedným iskerníkom denne? Dá si dva a uvidí, či sa niečo zmení...

*

Azda celý život sa obrátil naruby. Samo Taraj bol zrazu žijúca legenda. Div, že ho neoslavovali ako boha, že sa mu neklaňali učitelia, že ho nezvolili za riaditeľa. Alebo čokoľvek. Avšak Samovi to nevadilo. Požíval taký rešpekt, že mal každého v hrsti. Aj riaditeľku. Mohol si robiť, čo sa mu zachcelo. Iskra v Samovom oku nehasla, všetkých si podmaňovala.

Jedával desať iskerníkov denne. Stačilo mu?

A malo vôbec? Mohol sa stať pánom sveta. Po krokoch určite.

Zajtra začne s jedenástimi. A bude navyšovať, reputácia porastie.

*

Samo Taraj zbieral iskerníky do košíkov. Zaplnili izbu. Vypratáť všetko. Okrem origami. Tie zotrávajú do poslednej chvíle, ale nakoniec budú musieť poputovať do smetiaka.

„Ako to robíš, Samo?“ spýtal sa malý brat, Mirko.

„Nepočul si o klopaní?!“

„Prepáč... ja... nechcel som... Vlastne... idem preč.“

„Počkaj, počkaj,“ zastavil brata. Videl, že sa trápi. Vypočul ho. Mal podobné problémy, ako kedysi on, oslavovaný Samo Taraj.

Chvíľu uvažoval. Má prezradiť svoje tajomstvo úspechu? Hlúposť! Aj keď... možno by veci vedel zaonačiť.

Podal Mirkovi jeden iskerník. „Zjedz to. Spraví ti náladu.“

*

Nik sa neopovážil upodozrievať Sama, že otrávil vlastného brata. Taký frajer s iskrou v oku? Nemožné. Zavrhli to všetci. Polícia, doktori, rodičia... Vinníka museli nájsť inde. Všetko akoby hodili na náhodnú osobu, ktorá sa im zdala najpodozrivejšia. Tak nejak. Samo sa skrátka nevyznal vo svete dospelých, v jeho fungovaní. On iba konzumoval iskerníky.

A malý Mirko zatiaľ bojoval o život. Kvôli nemu.

Samo si to uvedomoval. Bol z celej situácie nešťastný. Sedel medzi svojimi origami a hltal jeden iskerník za druhým. Takto sa vykúpi – vlastným šarmom a iskrou v oku zariadi, aby najlepší doktori z celého sveta prišli, len aby zachránili jeho brata. Potom si bude môcť podmaniť celý svet. Až potom. Dovtedy si nezaslúži.

Pojedal iskerníky, až cítil, ako mu iskra v oku narastá. Iskra? Kdeže, boli ich stovky. Tisíce. Milióny. Sršali zo Samových očí. Lietali kade-tade... dopadali na podlahu, origami...

*

Skutočnú príčinu požiaru nezistili. Ale na mieste, kde kedysi stál Samov dom, rozkvitlo iskerníkové pole.

Roman Pienták

Zvädnutý kvet (Úryvok)

Jeho život nebol jednoduchý, z časti za to mohli jeho rodičia a z časti on. Len teraz nevie, ktorá strana viac prebija. Jeho rodičia ho zaťažujú celý život, je to bremeno, ktoré si on vláči so sebou od narodenia. Zatiaľ, čo väčšina rodín je starostlivá, láskavá a slušná, tá jeho je úplný protiklad. Jeho obidvaja rodičia sú alkoholici a bezdomovci a keď si myslíte, že sú jediní z jeho rodiny, ktorí takto žijú, tak ste na omyle. V jeho rodine pije skoro každý a kto nepije, tak ten zas fetuje. Jeho otec sa volá tak ako on, Markus. Mama je Kristína, sestra Lucia. On a jeho sestra Lucka boli vždy iní. Keď nad tým občas rozmýšľa, tak dospeje k tomu, že za to môže ich minulosť, výchova a i to, čím si ako súrodenci prešli. Jeho otec je agresívny a manipulatívny a ako keby nebolo toho málo, pridáva sa k tomu aj žiarlivosť a tvrdohlavosť. Rád si vypije, alebo skôr ako hovorí jeho syn - „sa ožerie ako prasa“. Jeho otcovi to však nevadí, vyhovuje mu to a je spokojný s tým ako žije. Jediné, čo ho zaujíma, rovnako ako jeho ženu, je kde zohnať peniaze na alkohol a či budú mať čo piť. Úplne primitívne, ba sebecké premýšľanie. Často krát otec od syna vypytuje peniaze na alkohol, cigarety a snaží sa mu do hlavy „tlačiť kaleráby“ a klame ho.

Ale vráťme sa späť... Keďže jeho otec, ako som už spomínal, žije na ulici, bez práce, domova a bez peňazí, musí premýšľať, kde získa peniaze a čo bude jesť. Ale jedlo v jeho rebríčku hodnôt je až na poslednom mieste. Jeho priority sú peniaze, ktoré by minul na alkohol.

Markus si na svoje detstvo nespomína, iba zopár útržkov má v pamäti, ale zo správy zo sociálky vie, že rodičia nežili vždy na ulici a nehodovali alkoholu ako teraz. Mama bola často opitá a vyhľadávala mužskú spoločnosť. Vodila si do bytu cudzích chlapov a o svoje deti nejavila najmenší záujem. Zábava a alkohol mamu natoľko zamestnávali, že nestrácala svoj drahocenný čas na ich výchovu a vzdelávanie. To malo za následok, že deti boli často uplakané, špinavé, ich oblečenie smrdelo a na ich detských zadočkoch sa nachádzala plná plienka, ktorá mala byť už dávno vymenená. V Byte to smrdelo po cigaretách, všade bol zápach dymu a fľašky boli porozhadzované po stole, na zemi sa povalovali smeti a zostatky z jedál. A po rodičoch? Tam zas ostávali zvyšky z nedopitých fliaš, plechovky od piva, ale i popol z cigariet. Otec so svojou povahou a s dostatočným množstvom alkoholu v krvi, nezvládal návštevy cudzích chlapov, ktorí chodili za mamou do ich bytu a preto sa hádali.

Z ich bytu sa ozývali časté nadávky, krik a plač detí. Okrem vulgarizmov a kriku, otec utláčal aj bitkou. Bil ju a spôsobil jej bolesť a akoby to nestačilo, to každodenné násilie, spôsobil aj rany na duši. Občas však otca zachvátil taký hnev, že prišiel i o poslednú časť zdravého rozumu a rukou siahol aj na tie nevinné stvorenia, svoje deti. Neraz sa stalo, že sa im ušla facka, niekedy to dospelo až do hrubých kopancov. Celú túto situáciu počuli aj susedia, ktorí neraz do ich bytu zavolali policajnú hliadku. Kvôli takýmto častým návštevám si ich začala všímať aj sociálka. Začali pravidelné návštevy a rodičia im sľubovali len prázdne slová, bez zmeny správania a životného štýlu. Ale aj ľudia zo sociálky pochopili, že to nemá zmysel. A tak sa stalo to najhoršie, čo sa mohlo stať. Deti boli odlúčené od svojich rodičov.

Pre deti to bolo ako vykúpenie, že sa dostali z toho pekla von. A rodičia? Možno aj tí konečne pochopili kde urobili najväčšie chyby, aspoň v jednom. Mama podala trestné oznámenie na otca za ubližovanie na zdraví a ten si išiel svoje hriechy odpykať do väzenia. Súrodenci boli zverení do starostlivosti detského domova Púchov, kde však nastali problémy. Chlapec bol agresívny, impulzívny a k ostatným zverencom sa správal veľmi zle. Začal opakovať tie isté chyby, ktoré boli na ňom podpísané od jeho otca. Možno práve to čo videl doma považoval za správne a preto sa chcel takýmto spôsobom k ostatným zaradiť. Chlapec ako keby doteraz nevedel z akého dôvodu sa otec rozhodol, aby boli presunutí spolu so sestrou do detského domova v Trenčíne. Jediné čo si pamätá je, ako spolu so sestrou prišli na neznáme a nepoznané miesto. Boli ešte veľmi maličkí a v kútiku srdca sa obávali čo s nimi bude. Jediné, čo ich zachraňovalo bolo to, že tam boli jeden pre druhého. Z toho v akých podmienkach vyrastali, boli pre okolie ako divé zvieratá.

Ako pomaly plynul čas, deti konečne pocítili istotu, bezpečie a lásku, o ktorú už od malička boli ukrátené. i keď je smutné, že tieto pocity nezažili u vlastných rodičov. Rodičov im nahradili tety, prví kamaráti a aj keď to všetko spoznali vedeli, že sa môžu spoľahnúť len jeden na druhého. Už od malička vedeli, že nikto a nič nemôže medzi nich dvoch vstúpiť. A tak ako pomaly plynul čas a roky pribúdali, tak sa aj deťom otvárali nové možnosti. Prišla nádej v podobe profi rodín, ktoré však Markus neprijal. Nastal v ňom zlom, pociťoval hnev, smútok a zlý pocit z toho, že toto raz opäť skončí. Najviac ho trápil pocit, že zas bude musieť odísť a pritom na sestre videl, že je konečne šťastná. A jemu práve to robilo najväčšiu radosť ako jeho sestre žiaria oči a má úsmev na perách. Nastali u neho výčitky, že kvôli jeho správaniu sa museli so sestrou odtrhnúť aj od tohto dočasného šťastia. Pomaly sa blížil čas ich narodenín a po sfúknutí šiestich a piatich sviečok na torte, nadišiel ich osudový deň, ktorý raz a navždy zmenil ich život. Osvojila si ich rodina a ich život rozkvitol v krásnom úpätí hôr a dolín. A práve u tejto rodiny konečne pochopili, čo je rodina. Chlapec začal chodiť do prvej triedy, sestra do predškôlky. Do školy prišiel plný nadšenia a očakávaní a to, čo si predstavoval sa mu splnilo. Medzi spolužiakmi zapadol, vytvorili sa prvé priateľstvá a prvá láska. Konečne pocítil šťastie a to, že niekam patrí. Ale opäť sa stalo to, čo sa stať nemalo. Postupom času si začal uvedomovať, že ani tu nepatrí. U tety a uja, ktorí si ich zobrali, bývali ešte traja chlapani s podobným osudom ako mal Markus so svojou sestrou. Volali sa Jonáš, Filip a Patrik. Markus ich mal veľmi rád, ale stále pociťoval, že krv nie je voda a preňho bol stále najdôležitejším človekom jeho sestra. Markus si uvedomil, že náhradná mama to má s toľkými deťmi veľmi náročné, ale nevedel v tom čase ako jej po môcť. Najradšej trávil čas sám vo svojej izbe s kockou lega v rukách a odpútal sa od ostatných. Vyhovoval mu čas, ktorý trávil sám so sebou, v tichosti a za zatvorenými dverami. Niekedy aj on vystrčil hlavu zo svojho úkrytu a chodil so svojou náhradnou rodinou a spoznával nový svet na rôznych krásnych miestach. Za tých desať rokov čo strávil pri tejto rodine zažil veľa krásnych, neopísateľných vecí. Markus postupom času objavil svoj neskutočný talent, reprezentoval školu, detský domov, zúčastňoval sa rôznych olympiád, súťažil v prednese poézie a prózy. Najdôležitejšie však bolo, že začal písať knihy a skladať básne. Získal mnoho diplomov, ocenení, darčiekov, ale preňho bolo stále najdôležitejšie, že mal zo seba dobrý pocit a dokázal nielen sebe ale aj ostatným, že aj chlapec bez rodiny má nesporný talent a ciele vo svojom živote.

Karin Hrošová

Umenie cítiť

Odjakživa bol zakorenený v tuhej zemi.

V strede námestia, neveľkého, no rušného mesta, stál úzky trávnatý ostrovček. Mal za úlohu spríjemňovať letné prechádzky a v zime bol vhodným miestom pre odhrnuté kopy snehu. Druhov kvetov a iných zelených rastlín tu bolo neúrekom. Niektoré boli celoročné, iné sa vysádzali na jar, či v lete. Najväčšou pýchou obyvateľov mestečka však bola jedna konkrétna rastlinka. Každú jeseň tu dobrovoľníci zo stredných škôl vysádzali nové tulipány. Presnejšie, skôr dosádzali čerstvé cibule. V zemi totiž zostali zakorenené cibulky minuloročných druhov a počas kvitnutia vytvárali spolu s novými spoločníkmi nádherné farebné palety. Tento malý park nazývali preto aj rajom. Bol oživením prírody medzi betónovými múrmi, pastvou pre oči mladých aj starých a častou inšpiráciou domácich nádejných umelcov.

Preto bol aj Greigov, v tej istej zemine obklopený svojimi tulipánovými bratmi, na jednom mieste nepohnutý už od minulej jesene. Jeho materská cibulka mu zvykla hovorievať, že jedného dňa pozná svet. Prerazí kamenistý povrch zeme a uzrie svetlo jarného dňa. Celý život čakal na moment, ktorý sa neodkladne blížil každou chvíľou. Cítil totiž, že zima začína byť jeho cudzím pojmom a na tele ho šteklika vlastné dlhé lístky.

Noci sa striedali rýchlejšie ako by tulipán očakával a s každým čerstvým ránom zachytával okvetnými ušami čoraz viac nových zvukov. Z času na čas po ňom niekto dupol, sem tam začul radostný výskot detí a inokedy zase hlasné motory áut. Pod zemou to šumelo ako v úli. To sa však len nové tulipány zhovárali o svojich predchodcoch. O tom aké budú mať sfarbenie, aké budú vysoké a koľko lístkov im vyrazí z dužinatej byle..

Apríl, čas nových životov, priniesol so sebou aj nečakane prudké dažde. Práve v jeden z takých upršaných dní sa Greigov konečne rozhodol vyslobodiť z hlineného väzenia. Vzácny okamih, sa zapísal hlboko do jeho tulipánových spomienok. Namiesto zubatého slniečka na neho čakala kopa búrkových mrakov a príjemné pohladenie teplého vzduchu vystriedal chlad nebeskej vody. Nič to však neubralo na neopísateľnej slobode, ktorú odrazu prežíval..

„Konečne.“ vydýchol slastne chlorofyl, keď po pár dňoch otvoril svoje krvavé okvetie. Taká farba, aká sídlila práve v jeho génoch, sa nevynímala na žiadnom inom tulipáne. Okrem jasne červenej boli niektoré lístky žlté ani citróny. Takto pásikavú maľbu, musela mať príroda skutočne premyslenú. Ak jej v tom nepomohla pani matematika, tak už nik. Geometricky takmer rovnaké pásiky tvorili totiž aj základ listov. Jablkovo zelená bolo zamieňaná sivšou severskou a opačne.

„Mami!“ ozval sa ani o deň neskôr dievčenský hlas. „Mami tento chcem!“

Greigovom prešla mrazivá triaška a nie od stále pretrvávajúceho chladu v ovzduší. Zažmúril svoje rastlinné vnemy a očakával najhoršie. Nastalo podozrivé ticho, a keď sa znovu pozrel zistil, že mama s dcérou už odišli. Dievčatko nieslo namiesto tulipánu v ruke sedmokrásku a mama ju poučala, že tulipány z námestia sa nesmú brať domov. Kvety totiž nepatria len im, ale sú tu preto, aby tešili všetkých spoločne...

Bol to jeden z mála ráz kedy Tulipán Greigov videl v ľud'och aj tú dobrú a správnu stránku. Zatiaľ si len všimal, že prostredie v ktorom žijú si väčšinou nevážia. Napríklad ľahkomyselne hádzali odpadky na zem, či bez uváženia stúpali po viditeľných mraveniskách. Síce tulipán svojimi očami spoznával svet len krátko, no naučil sa, že tak ako k prírode sa často správajú aj k sebe samým. Okoloidúci sa hádali, urážali a nepomáhali si... Na druhej strane, niekedy sa smiali, objímali, či spoločne pozitívne rozprávali. Uvažoval, ako je možné, že on nerobí so svojimi spoločníkmi to isté.

S touto myšlienkou trápil svoju tulipánovú hlavičku ešte mnoho dní. Konečne prišli aj tie slnečné, a tak ľudí, ktorých mohol pozorovať, pribudlo ešte viac. Prehodnotil a premyslel už hádam každé možné riešenie, no stále nevedel prísť na to, čo oni majú a on nie. Čo bdie v hýbajúcich sa telách a netkvie v tých rastlinných...

„Oni dýchajú, aj ja dýcham. Oni rastú, aj ja rastiem. Oni sa smejú a ja to nemám za potrebu... Ale prečo?“ trápil sa chudák Greigov.

Zrazu sa zhora ozvalo hrmivé dunenie. „Čo trápi tvoje okvetie maličký?“

„Kto si?“ nerozumel tulipán. Doposiaľ mu nikto neodpovedal. Ostatné rastliny si zrejme mysleli, že je hlúpy, keď má takéto úvahy, no on bol len iný.

„Otoč tyčinky hore drahý môj, a pozdrav zdroj svojej energie!“ pyšne sa vystatoval nebeský objekt.

„Slnko?“ udivene vykrúcal lístky.

Znovu zaznel ten zvláštny dunivý zvuk. „Zodpovedám tvoju otázku.“

Greigov ostal zaskočený, no rýchlo sa pokýval súhlasne vo vetre, aby si to slnko náhodou nerozmyslelo.

„Pocity.“ dokončilo nakoniec.

„Pocity?“ nechápal tulipán. To slovo mu bolo neznáme.

„Schopnosť milovať, či nenávidieť. Príčiny radosti a smútku.“ zablíkalo lúčmi. „Kedysi som tiež nepoznalo tento pojem, no svietim už dosť dlho nato, aby som sa ho naučilo vnímať.“ dokončilo a razom sa zatiahlo za najbližší nafúkaný oblak.

Pocity. Opakoval si v mysli tulipán a slovo sa mu zarývalo hlbšie a hlbšie do povedomia. Len tak ľahko teraz na čudný, no náučný rozhovor nezabudne...

Slzy znamenali smútok a úsmev zase radosť. Chlapec sa začervenal, keď v kvetinovom stánku kupoval ruže, a tak tulipán vedel, že ich nesie svojej milovanej. Otec zdvíhal prst pred synom, čo signalizovalo hnev. Keď sa cyklistka mračila, mohlo to byť od únavy, no mohla byť niečím sklamaná...

Toto a mnohé iné ľudské pocity začal tulipán v priebehu nasledovných týždňov čoraz viac rozlišovať. Vedel s istotou určiť, či sa okoloidúci majú radi, alebo či sa práve pohádali. Dokázal si predstaviť, ako by viacero ľudí súcitilo s mužom, ktorý sedel skormútene na lavičke a svojej priateľke vysvetľoval, že prišiel o prácu. Možno pocity rozpoznal, no ako sa snažil tak sa snažil, on samotný nič necítil. Nebol smutný, keď pršalo a on stratil veľa energie, ani sa nezlostil keď zase pieklo ako na Sahare, a jemu ovädali mnohé listy. Snažil sa hrať akési divadlo, ceril zuby a ovešoval kútiky okvetia, no nikdy to nebolo to, po čom túžil.

Mal by byť zarmútený aj z toho, že nemal schopnosť cítiť, samozrejme ani len to nedokázal. Jediné čo vnímal bola akási prázdna šachta v jeho cibuli pod zemnou...

„Pomoc!“ prerušilo pokojný podvečer tichučké volanie. „Ja nechcem zomrieť!“

Greigov sa začal obzerat', odkiaľ zvuk prichádza. Všimol si, že ostatné tulipány už dávno zatiahli svoje okvetné lístky a nemo žili nočným režimom.

„Kto si a čo toľko nariekaš?“ spýtal sa zatiaľ neviditeľného žiadateľa.

Zaznela harmónia suchotu trávy. „Tu dole!“

Greigov sa bohužiaľ nedokázal obzrieť zvoleným smerom. „Pod' hore.“ vyzval záhadného.

Zacítil lepivé šteklenie a kmitanie jeho stonky. Vedel že niečo, alebo skôr niekto šplhá hore jeho telom.

„Ďakujem dobrý pane.“ hlasnejšie sa ozvalo rovno do jeho krehkých bubienkov. Tulipán zaškúľil a spozoroval host'a. Na jeho hlávke sa usadila tučná húsenica. Takých ako ona už videl v okolí stovky, a tak nechápal, prečo nešla za svojimi. Tak či onak, odrazu aj jeho premohla potreba odpočinku. Príroda bola silnejšia ako jeho vôľa a Greigov navel'a zatvoril svoj kvet, dokonca spolu s dlhým votrelcom.

Ráno, keď ho ovlažila prvá rosa, opäť roztvoril svoje pásikavé okvetie a zistil, že húsenica zmizla. Len pokrčil listami a otočil všetky chlorofyly k osviežujúcemu svetlu.

„Zachránili ste mi život.“ začul znenazdajky známy tichý hlások. Prichádzal k nemu opäť zo zemskeho povrchu. „Ja som hľadala útočisko pred hladným vtáctvom a vy ste ochotne ponúkli svoje krásne okvetie. Potom ste ma nakrmili sladkými listami a dali napit' zachytených kvapiek vody. Som vašim večným dlžníkom.“

Tulipán nemal slov. „O ničom z toho som nevedel.“ priznal automaticky.

„Vedeli, nevedeli.... Každopádne ste ma zachránili. Zaslúžite si preto odmenu.“ počul zapálenie v húsenicinom hlase.

Tulipán vedel, že keby mohol, teraz by sa asi zasmial na hlúposti hmyzu. „Čo mi môže dať húsenica ako ty?“

„Nie som len tak obyčajná húsenica.“ vystatovačne sa obraňovala chlpatá. „Dokážem ti splniť jedno želanie.“

O tomto už Greigov zaiste počul. V mysli sa mu vynorila spomienka na unavenú mamu s dvojčatami. Rodinka sedela na múriku a žena im rozprávala magickú rozprávku o zlatej rybke.

„Ale ty... ty nie si ryba.“ nedalo to tulipánu.

„V tom máš pravdu. Moje meno je húsenica Asha a dám ti čokoľvek na svete.“

Greigov sa zamyslel. Nejakو tomu nechcel veriť. Bolo to proti všetkým jeho rastlinným presvedčeniam o fungovaní sveta.

„Chcem sa podobat' ľuďom.“ vyriekol náhle aj napriek nedôvere. „Nie však vo všetkom. Neznesiem pohľad na to čo robia prírode a ako sa správajú. Nepáči sa mi ako vyzerajú ich mäsité údy ani spôsoby, akými sa dokážu hýbať. Jediné po čom túžim je láska. Chcem zažívať to, čo oni vo svojich srdciach.“

Húsenica bola ticho. Tulipán si takmer pomyslel, že medzičasom odcupkala svojimi drobnými nožičkami preč. „Finálna odpoveď?“ opýtala sa napokon.

„Pocity.“ zopakoval naučené slovo tulipán. „Ak mi skutočne splníš čokoľvek na svete, daj rastlinám schopnosť cítiť.“

Od tej chvíle už nič nebolo ako predtým.

Všetky rastliny, od najdrobnejšej riasy rozsievky plávajúcej v ázijskom rybníčku, až po obrovské sekvoje v západných lesoch severnej Ameriky, dostali do vena schopnosť

podobajúcu sa ľudskej duši. Z brazílskych horiacich pralesov sa ozýval srdcervúci plač. Smreký v alpských pohoriach pukali od strachu z horských lavín. Osamelé datľové palmy v púštnych oázach stále skleslo hundrali. Banánovníky sa šťastne prehýbali pod svojou úrodou a jablkové sady vtipkovali o hruškách. Bavlník pyšne nafukoval svoje líca a pšenica spievala s nostalgiou o dejinách sveta. A Tulipán Greigov v malom mestečku?

Ten s hrôzou sledoval, ako svet dohnal k istej záhube. Ľudia sa totižto začali prírody báť. Nerozumeli, čo sa deje. Prečo, keď chcú odtnúť strom, sám im vynadá a odoženie ich? Prečo, keď babička bylinkárka chcela natrhať žihľavu na čaj, všetka sa obrátila proti nej a celkom doprhlila jej vráskavú tvár?

Ekologickí aktivisti začali s rastlinami uzatvárať vojnové spojenectvá. V lesoch trávili množstvo času a s jedľami sa dohadovali, ako budú postupovať. Buky a duby si šepkali tajomstvá a papraď sa odrazu šírila rýchlejšie ako by bolo zvykom. Samotná tráva sa taktiež dobrovoľne rozsádzala kade tade.

Jednou vetou, príroda si na ľudí chystala pomstu, za roky dlhého zneužívania a tyranizovania. To sa netýkalo len posledných časov, kedy si nevážili životné prostredie. Rastliny sa dohadovali o splatení dane za miliardy rokov, kedy ich ľudia sprostredkúvali, ako nejaké bezduchosti. Pravdou však bolo, že oni naozaj dovedy nič necítali. Nič neriešili do momentu, kedy si uvedomili, že v nich je viac ako len minerály a živiny...

Greigov pritom po tomto vôbec netúžil. Neuvedomil si riziko svojich činov. On to myslel v dobrom. Chcel si vyskúšať, aké to je uzatvoriť priateľstvo, pohádať sa s púpavou či nájsť si lásku. Neplánoval, že vinné révy začnú nahnevane obrastať budovy a mach bude naschvál škodoradostne ničiť kamenné múry. Nemohol im to však zazlievať. Sám bol rastlinou a aj on teraz cítil zakorenenú nenávisť voči chodiacim spoluobyvateľom Zeme. Avšak nebola väčšou, ako miera hnevu voči sebe samému, voči jeho skúpej ľahkomyselnosti...

Ľudia sa postupne vytrácali z ulíc. Tulipán celé týždne počúval debaty o tom, že skupujú všetko čo sa dá a chystajú sa zapečatiť pod zemou. Budú tam dovedy, kým sa všetko nepreberie z hrozne zvráteného stavu. Na to, že raz im dôjdu zásoby a rastliny ešte stále budú možno kontrolovať svet, a žiadať si koniec ľudstva, radšej vôbec nemysleli. Zvieratá si celú situáciu celkom vychutnávali. Konflikt sa ich priamo netýkal a tak si len užívali voľnosť.

„Dohodol som sa ssss,“ plazil sa okolo neho raz exotický had, „jasssseňom a ten mi ochotne rozbil ssssklo na teráriu.“ vystatoval sa pred vretenicou.

Žena, ktorá práve v mestskom skleníku pár metrov od Greigova zo zeme kmásala zavíjajúcu mrkvu, zvýskala od strachu. Celá preľaknutá upustila od trhania zeleniny a rozbehla sa kade ľahšie, preč od syčiaceho pytóna. Oranžové korene sa zachechtali a vňaťou si ťapli s hadovým zákerným jazykom.

Greigov absurdne odfrkol vytekajúcu šťavu z jeho okvetia. Odrazu zacítil pichnutie kdesi hlboko v jeho vnútri. Z hroznou bolesťou zacítil, ako mu odpadol prvý okvetný lístok...

Cítil na ňom všetky pohľady okolo rastúcich tulipánov. Predsudky by sa dali napchať do vreca istej pravdy. Ostatné rastliny veľmi dobre vedeli, že je už takmer čas leta...

Tulipán bol veľmi unavený. Každým dňom ho pobolievalo pár nových listov a jeho stonka sa začínala hrbiť. Na pleciah, okrem prirodzeného času jeho odchodu, niesol aj obavy, čo bude ďalej. Ved' predsa on spôsobil celý zmätok. Greigov bol tým, čo zapríčinil, že v svete už

neexistuje harmónia. Výčitky ho rozožierali z vnútra, ako by ho niekto polial kyselinou namiesto čistej vody.

Každý nový deň bol utrpením. Prehrával si posledné šťastné spomienky na jeho život. Na prvé uzretie premočeného sveta, na láskavé pohľady okoloidúcich. Na neobyčajnú túžbu a neuveriteľný rozhovor s nebeským priateľom. Na mäkučku húsenicu a jej obrovský dar...

Po poslednom okvetnom lístku sa mu skotúľala ozajstná slza. Prečo vlastne tak veľmi túžil po citoch? V čom to obohatilo jeho aj tak krátky život?

Vo všetkom. Uvedomil si skleslo. Vo všetkom a zároveň v ničom.

Slaná slza s horkou vôňou vytvorila na povrchu hlíny malú priehlbinku. Akurát tak veľkú, aby sa v nej konečný lístok uložil pohodlne ako do postieľky. Holá hlávka tulipánu upadla k zemi a čas sa na moment zastavil.

V povetrí sa zatrepli hmyzie šaty. Motýlie krídla, veľké ako ľudské dlane, maľované farebným spektrom osobne, preleteli okolo odumretého tulipánu.

„Zbohom Greigov.“ riekla bývala húsenica. Posledný krát obletela okolo starého záchrancu a vzniesla sa zároveň s vetrom.

Sekundy nabrali opäť rýchli spád. Príroda stíchla. Ľudia sa vracali do svojich obydlí s novými poznatkami a uvedomeniami. Začali sa k rastlinám správať šetrnejšie a dbali na čistotu prostredia okolo nich. Rastliny už síce nedokázali prejaviť svoje emócie, ale keby mohli, istotne by ľudom darovali jeden hlboký odpustenia - plný úsmev.

Hana Al-Shukri

Túžba duše

(Úryvok)

Ako asi všetci vieme, vesmír je nekonečný. No čo asi nevíete je, že vo vesmíre kedysi dávno bola planéta Čivlung. Planéta Čivlung bola síce malá, ale nie ďaleko od Zeme.

Čivlung mala aj obyvateľov, volali sa Gerlotati a boli veľmi mierumilovní. Ich telá vyzerali podobné ľudským, až nato, že nemali vlasy, mali veľmi špicaté uši a ich koža bola veľmi bledá. Gerlotati nevedeli prejavovať pocity, takže keď medzi sebou komunikovali, vždy takým spôsobom, že otvorili dlaň, nad ktorou sa vznášala perla, a podľa toho, akej bola farby, vedeli, s akou emóciou komunikujú (napr.: modrá - radosť, červená - hnev atď.).

Na celej planéte všetci rozprávali len jedným jazykom a ten bol ich. Volal sa Gerlatin. No tým, že Gerlotati mali nejaké informácie o Zemi, tak sa poniektorí učili aj angličtinu. Medzi nich patrila aj Gerlotatiánka Orlea.

Orlea mala tri roky, no tým, že nie je človek, mala vyššie IQ. Orlea žila so svojou mamou a otcom v najväčšom meste celej Čivlung. Boli veselá malá rodinka s milými susedmi, no to sa však jedného dňa všetko zmenilo. Večer ako každý iný si išla Orlea ľahnúť, jej oco a mama jej nechali svoje perly pri posteli, dali jej pusu na čelo a šli do obývačky. Orlea sa však okolo polnoci zobudila na obrovský rachot. Pretrela si oči, posadila sa na posteľ a vzala si do dlane svoju a jej rodičov perly. Zrazu počula hlasné búchanie na dvere bytu, jej mama vbehla do jej

izby s plášt'om v ruke. Plášt' jej hodila cez hlavu a s celou silou si Orleu pritisla k sebe. V plášti Orlea vyzerala celkom ako človek.

„Mami?“ povedala Orlea zmätene.

„Neboj sa, zlatko, mamka a ocko ťa ľúbia, buď statočná.“

Zrazu bolo počuť obrovský buchot do dverí a silný vzdych Orleinho otca. Do Orleinej izby vošli dve neznáme postavy, jedna ukázala prstom na Orleinu mamu. Neznáma postava chytila Orleinu mamu za ruky a ťahala ju so sebou. Orlea sa jej však silno držala.

„To je človek!“ zvolala jedna postava a odtiahla Orleu od jej mamy. Vtedy si Orlea uvedomila, kto tie dve postavy sú. Boli to ľudia, rozmýšľala Orlea, ľudia, ktorí cestujú po vesmíre... astronauti!

„David, tí mimozemšťania to dieťa určite uniesli!“ zvolal jeden astronaut.

„Ako vlastne dýcha?“ opýtal sa druhý astronaut.

„Ja neviem, asi mu tí mimozemšťania dali nejakú látku na dýchanie, či čo.“

„Asi tak..“

„Chod' za ním, Michal, musí byť zmätené.“

Orlei došlo, že sa volajú Michal a David. Michal sa pomaly priblížil k Orlei.

„Ahoj, ako sa voláš?“ povedal čo najmilším hlasom.

„Volám sa Orlea.“

„No pod', Orlea, vezmeme ťa domov.“

„Ale mne sa tu páči,“ povedala Orlea vystrašene.

„No, Orlea, tu nepatríš.“

„Mmm, no dobre,“ odpovedala s vedomím, že nemá na výber.

Astronauti ju vyviedli z jej domu a Orlea v zhrození sledovala, čo sa stalo v jej krajine. Všetky domy boli roztrieštené a Gerlolati sa z nich pomaly snažili vyliezť. David sa pozrel na Orleu a otvoril dľaň.

„Tu máš cukrík,“ povedal David.

„To nevyzerá ako cukrík,“ odvrkla Orlea.

„Ale toto je pozemský cukrík,“ zaklamal.

Orlea s nechut'ou vzala „cukrík“ a zhltna ho. Na začiatku nič necítila, no po chvíľke sa jej začalo ťažko chodiť. Pomaly jej začali ochabovať svaly a než to vedela, spala. Keď sa prebudila, hneď si skontrolovala dľaň, no našťastie tam stále boli jej a rodičov perly. Rozhliadla sa okolo. Všade boli biele steny, biely stolík, biele ležadlo, v ktorom ležala, a biele periny. Do miestnosti vstúpil doktor, ktorý jej oznámil, že je zdravá, ale je šokovaný, že „človek“ ako ona má takú zvláštnu stavbu tela, no aj tak jej gratuluje, že prežila cestu „spät“ na Zem. Nakoniec jej oznámil, že je vo všetkých novinách. Nato bola Orlea presunutá do sirotinca...

V sirotinci boli deti zlé, pre Orleu až nechutné, no zvykla si. Čím staršia bola, tým viac však vyzerala ako Gerlolatkyňa, takže si svoje špicaté uši stále zakrývala čiapkou a musela si častejšie strihať nechty ako ostatní, lebo Gerlolati majú dlhé nechty. No deti sa jej aj tak posmievali, že vyzerá ako biela krieda. Po roku a pol si ju však adoptovala ľudská rodina.

Orlea sa bála, no zároveň tešila. Pred sirotincom zastalo auto a z neho vybehol naradovaný pán. Otvoril svojej manželke dvere auta a hneď ako si všimol Orleu, pribehol k nej.

„Ahoj, ty si Orlea, že?“ povedal jej s úsmevom.

„Áno.“

„No ahoj, Orlea, ja som William a my si ťa chceme adoptovať.“

„Áno, o tom viem, som veľmi rada, že si ma adoptujete,“ odvetila a snažila sa myslieť pozitívne. Zatiaľ čo Williamova manželka pomaly došla k nim, Orlea si všimla, aké drahé oblečenie majú.

„To toto je to dieťa z vesmíru?“ opýtala sa Williamova manželka.

„Áno... Orlea, toto je Margréta, moja manželka,“ povedal William.

„Rada vás spoznávam,“ povedala Orlea čo najslušnejšie.

„Mhm mhm, aj ja teba...“ odpovedala Margréta pyšne.

„Tak ted poďme,“ povedal William so snahou zlepšiť atmosféru.

Orlea sa rozlúčila s paňou, ktorá pracovala v sirotinci, a naskočila do auta. Po ceste v aute si Orlea všimla, ako nepríjemne a pyšne sa Margréta správa, nepáčila sa jej. Keď došli do cieľa, Orlea bola šokovaná. Mali dvojposchodový dom s veľkou záhradou, strieborným plotom a obrovskou fontánou. Vyšli z auta a William zaklopal na dvere. Otvorila ich nejaká päťdesiat či šesťdesiatročná pani.

„No vitajte, tak toto je tá mladá slečna, ktorú ste vzali?“ opýtala sa staršia pani.

„Áno, mami, volá sa Orlea,“ povedala Margréta sucho.

„No ahoj, Orlea, ja sa volám Mária, som Margrétina mama a bývam neďaleko na kopci v malom domčeku,“ povedala milým hlasom.

„Rada vás spoznávam, pani Mária,“ povedala Orlea slušne.

„Oh, zlatko, tykaj mi,“ zasmiala sa Mária a pustila ich dnu. William ju zaviedol do obývačky, kde na gauči sedelo asi štyri či päťročné dievča a žuvalo žuvačku. Dievčatko hneď zoskočilo z gauča a pribehlo k nim, no rýchle pribrzdila, keď videla Orleu.

„Toto je moja sestra?“ opýtala sa s úškrnom.

„Áno, toto je Orlea,“ odpovedal William.

„Ahoj,“ pozdravila kamarátsky Orlea.

„Orlea... máš zvláštne meno, no ja sa volám Lily.“

„Lily, ukáž Orlei jej izbu,“ prikázal Lily William.

Lily chytila Orleau za ruku a vyviedla ju hore schodmi. Na hornom poschodí boli štyri izby. Prvá bola spálňa, druhá Lilina izba, štvrtá wc a tretia Orleina izba, kde Lily Orleu zaviedla.

Hneď oproti dverám boli okná, pri ktorých bola posteľ, vedľa postele bol nočný stolík, na ktorom bola lampa, pár kníh, ktoré jej dal William, keby sa nudila. Oproti nočnému stolíku bol veľký písací stôl s ceruzkami, farbičkami a fixkami. Bola na ňom ďalšia lampa. Na kraji stola bol malý make-up set so zrkadielkom, to bolo od Margréty. Oproti oknám bola skriňa na oblečenie a to bolo všetko. V izbe toho veľa nebolo, no Lily povedala, že izbu ešte len vyzdobia, len chceli vedieť, aký je jej štýl.

Zbytok dňa Orlea strávila s Máriou. Rozprávali sa o všetkých veciach a Orlea veľmi rýchlo zistila, že s ňou rada trávi čas. Mária ukázala Orlei, presne kde býva, aby vedela, kde má ísť, kebyže ju chce prísť navštíviť. Večer Mária odišla domov a Orlea strávila večer

s Margrétou, Lily a Williamom. Celý čas Orlea cítila, ako Margréta a Lily chcú, aby už išla spať. Orlea dojedla čo najrýchlejšie a odišla si ľahnúť. V posteli si držala svoje a jej rodičov perly v dlani a hlboko rozmýšľala. Jej myšlienky boli prerhnuté hádkou na prvom poschodí.

„Prečo vyzerá tak divne?! Ja nebudem mať škaredú sestru!“ kričala Lily

„Ale, Lily, áno, súhlasím, ale ide o to, že sme jediná rodina, ktorá má vzácne decko z vesmíru,“ utíšila ju Margréta.

„No... predsa o to... nejde, nie? Je zlatá a veľmi milá... Lily, vždy si chcela sestru!“ snažil sa ich prekričať William.

Orleu to však nemohlo rozplakať, nebrala si príliš k srdcu túto rodinu, takže ju ich názor na ňu až tak nezaujímala, bola však rada, že William sa jej zastával. Chytila si perly silnejšie do dlane a pomaly zaspávala. Ráno sa prezliekla do oblečenia, ktoré bolo pripravené v skrini, a šla dole schodmi do kuchyne, kde varil raňajky William.

„Dobré ráno, Orlea, vyspala si sa dobre?“ pozdravil ju s úsmevom.

„Dobré ráno, áno, vyspala som sa do ružova,“ odzdravila Orlea.

Po schodoch pomaly prišla Lily a po nej Margréta. Všetci si sadli za stôl a William im naservíroval raňajky. Počkali, až si William sadne, a začali sa rozprávať a jesť. Orlea pomaly zisťovala, aká je to bohatá rodina - Margréta je modelka a William je učiteľ na strednej škole.

Zrazu sa reč zvrtila na tému „škola“ - o mesiac mal začať školský rok a dievčatá už mali vek na štúdium. Lily chcela ísť na súkromnú školu, no Orlea chcela ísť do verejnej školy, lebo verila, že tam si ľahšie nájde kamarátov. Rodičia súhlasili s Orleovým nápadom, a tak prihlásili obidve dievčatá do verejnej školy.

Lenka Želonková

Prečo kukučky nekukajú

Hlavou mi prelietajú kukučky. Znášajú svoje veľké vajíčka do cudzích hniezd. A keď sa z nich vyľahnu hladné vtáky, vytlačia všetko ostatné.

„Myslím, že by sme nemali byť spolu.“

Ležala na jeho ramene a škrabkala ho na hrudi.

„Čo?“

„Myslím, že by sme...“ začala hlasnejšie.

„Ako myslíš *spolu*?“

„No že ty a ja, my dvaja, chápeš.“

„Čo? Prečo?“

Pokrčila plecami.

Prudko sa posadil. Hlava jej skĺzla na vankúš, na hrudi mu zanechala tri červené šmuhy.

„Ela, ja ti nerozumiem. Sme spolu dva roky...“

„...a tri mesiace,“ doplnila.

„A ty mi teraz hovoríš, že... že...“ zarazil sa. Nemohol tomu uveriť.

Cez deň sa šli prejsť do lesa. Ela mala jeden zo svojich bezdôvodne dobrých dní, keď poskakovala po chodníku, odbiehala za veveričkami, svrčkami a vôbec všetkým, čo sa hýbalo, a on ju karhal ako malé dieťa a potajomky sa uškŕňal. Mal rád, keď sa menila na éterickú bytosť, vznášala sa a vdychovala prítomný okamih spôsobom, akým to on nevedel. Jej svet sa pred ním točil ako korálky v kaleidoskope, hrkal a hmýril sa farbami. Nedokázal to voľným okom zachytiť, a predsa tie chvíle zbožňoval. Keď sa podvečer vracali, Ela sa stále usmievala, ale ľahkosť sa z nej už vytratila. Po večeri celkom oťažela a ľahla si na posteľ čelom k stene. Dlhو pri nej sedel a hladkal ju po hlave. Cítil, ako sa chýli do čoraz menšej škrupiny a na stenu kreslí nechtom vlnky. Napokon sa pomaly otočila a s tvárou vo vlasoch si ľahla na jeho rameno.

„Myslím, že by sme nemali byť spolu.“

Nevedela o veciach pekne hovoriť. Nevedela, ako má vyzerat' úvod, či sa najprv pozriet' do očí, alebo zakašľať, zamračit' sa, poškrabať sa za uchom, na brade, pobozkať, odstrčiť, dívať sa na koreň nosa, na okno, na závesy, alebo vôbec nezačať. A keď už niečo povedala, nevedela, ako ďalej. Keby si mohla sadnúť za stôl a napísať to čiernym guľôčkovým perom, to by bolo lepšie. Na papieri by to malo odseky, bolo by to niečo medzi úvahou a listom, možno trochu poézie, trochu vynechaných riadkov, ale určite by tam bolo všetko a bolo by to úhl'adné. Lenže vtedy nerozumel Ele ešte viac, vždy taktne a trochu ostýchavo požiadal, aby mu to preložila do reči obyčajných ľudí, lebo „toto je príliš umelecké“. Keď Ela zhrnula popísané stránky do zopár suchých viet, bez abstrakcie, umeleckých prostriedkov a citu, usmial sa na ňu, privinul si ju k sebe a zašepkal jej do vlasov:

„Vidíš, moja malá Ela, aké je to všetko jednoduché.“

„Ty ma už nemiluješ?“

„Ale áno.“ Ela sa už skl'znutá na jeho vankúši necítila dobre. Posadila sa. „Jasné, že hej.“

„Tak kde je problém?“ Mal svätú trpezlivosť.

To si na ňom vážila. To potrebovala. Presne dva roky a tri mesiace.

„Hovor so mnou, Ela. Ak ťa niečo trápi, vieš, že to spolu...“

„Povedala mi to kukučka.“

Vždy si vravel, že Ela je nezmar. Hocikedy ju posadne nejaká myšlienka, z minúty na minútu sa zmení, roztečie sa na najbližšiu posteľ alebo stoličku, ktorá je nablízku, a celú večnosť sa nehýbe, nereaguje. Tupo hľadá do jedného bodu, on jej podáva servítky, hladká ju po hlave a čaká. Ela obvykle začne hovoriť po štvrtej premočenej servítke, ospravedľňuje sa a ubezpečuje ho, že jej už je dobre a vlastne nevie, čo jej bolo.

„Takže kukučka.“

„Áno.“

„To má byť zasa niečo umelecké alebo proste kecáš s vtákmi a mám to považovať za normálne?“

„Nie. Vlastne áno. V tom lese... My sme dnes boli v lese, vieš,“ začala pomaly. Asi je to zlý úvod. Uvidíme.

„Áno, spomínam si, že sme dnes boli v lese.“

„A tam kukali kukučky.“ Určite je to zlý úvod.

„Neviem, nevšimol som si.“

„A vidíš, v tom je ten problém!“ Napokon to bolo jednoduchšie, ako čakala. Všetko je vysvetlené, zhasíname, odchádzame.

„Čože?! Nechceš byť so mnou, lebo som nepočul kukat' kukučky?“

Nezhasíname. Zostávame.

„Tu nejde o tie kukučky.“

„Tak o čo tu, sakra, ide? Proste mi to normálne povedz!“ začínal byť nervózny. Niečo tu nie je v poriadku a on podľa všetkého ani nemá šancu zistiť čo.

„Že to nielen tie kukučky dnes, ale stále.“

Keby Ela dostala do ruky čierne guľôčkové pero, určite by to pekne napísala. Načmárala by to po stenách, oknách, závesoch, popísala by mu vlastnú kožu. Celkom jasne a zrozumiteľne. Bez poetických perál a nadtextu. Nič mimo riadkov, čisté materialistické línie.

Predlaktia:

„Keď som počula v lese kukat' kukučky, chcela som sa naučiť ten zvuk.“

Lýtka:

„Kukučky sú tie najslobodnejšie tvory na svete, pretože žijú pre seba a nikto im to nevyčíta.“

Chrbát:

„Lietajú smerom od seba a k sebe, spia na konároch, ktoré im nepatria, nemajú domov ani žiadny iný majetok.“

Pás:

„Napadlo mi, že by som bola veľmi spokojná kukučka.“

Čelo:

„Ale keď sme vyšli z lesa...“

Od ľavého líca cez bradu k pravému:

„...a kukanie utíchlo...“

Brucho:

„Prišlo mi ľúto všetkých kukučiek, ktoré sa kedy narodili.“

Krk:

„Uhádneš prečo?“

Zadok:

„Kukučky sa rodia s pokriveným charakterom.“

Stehná:

„Aby prežili, svojich súrodencov vytlačia z hniezda a tí sa rozbijú, tá výška ich zabije alebo ich požerú mačky.“

Chodidlá:

„A vieš, čo ešte?“

Hruď:

„Kukučky nekukajú. Iba ich partneri. Kukučky sa smejú.“

Stena:

„A potom mi to došlo. Ja som vždy bola kukučkou. Nie som ničia a ani mne nič nepatrí.“

Závesy:

„Keby si celý ten deň bol so mnou, nie pri mne, keby si mi kukal do kroku, keby sa v твоjich očiach odrážal kaleidoskop.“

Okno: „Zostala by som.“

Zuzana Babinčáková

Obrysy a siluety

Ortuť vyteká z pier, ortuť ako striebriстая žiara Artemidiných lovkýň, ktoré vo svojej chladnej mesačnej kráse lovia a hoci nie na ne, získajú city naše.

Vlasy. Gaštanové, ohnivé, medové, ebenové. Krátke, dlhé, husté, riedke, kučeravé. A bežia lesom. V ľahkých mliečnych šatách s lukmi na chrbtoch. Oheň im sála z očí. Sila bojovať a žiť. *Lovkyne.*

Oblizla si pery, ich horký jed zotrela svojím horúcim jazykom a ďalej hľadela na strop. Bola noc a Misty sa cítila ako jediná na svete. Jediná, čo vdychuje vzduch. Jediná, čo ho vydychuje. Jediná, ktorá cíti krv prúdiacu v žilách. Ako jediná, ktorá vie, čo znamená život bez toho, aby ho okúsila. Ležala na modrastom prestieraní, kým jej lampa jemne ožarovala tvár. Bolo intímne. Krásne, tajomne a slobodne. A ona len hľadela na strop, oči sa jej zalievali slzami od nežmurkania, iskrili od túžby a pery sa jej klepali. Ruky držala prekrížené tesne pod prsiami. Zakaždým si prsty stláčala, keď už nevládala svoje myšlienky uniesť. Osamelo hľadela na jeden bod stropu a cítila sa živšia ako kedykoľvek cez deň. Cítila sa ako niekto iný. Ako niekto blažený. Ako niekto, čí život sa oplatí žiť. A predsa, bola dievčaťom, ktoré chodí do školy, chodí zo školy, stretne sa s priateľmi a ide zase domov. Dievčaťom, čo si niečo prečíta, niečo pozrie, no nežije pre nič. Bola dievčaťom, ktoré sa každú noc apaticky zahľadí do stropu a predstavuje si. Veci. Svety. Javy. Lásky.

Bozky.

Predstavuje si, aké to raz môže byť. Predstavuje si, aké to nikdy nebude môcť byť. Predstavuje si, aké to je. Aký je ten život. Toľko sa o ňom narozpráva, no málokto z nás ho zažije na vlastnej koži. Aj tak je prchavý. Oparný. Život je plynného skupenstva. Nedohoníš ho, nikdy sa ho nedotkneš, nikdy ho nedostihneš. A ak ho aj máš rovno pred očami, tak zmizne skôr ako si ho uvedomíš. Ako zacítiš, čím skutočne je. Môžeš sa k nemu v mysli utiekať, akokoľvek často len chceš, ten moment sa už nevráti. Nezopakuje. Už ho viac nezacítiš. Neovoniaš. Nevstrebeš. Už tu viac nie je. Nejestvuje, zomrel. Zomrel s časťou teba, ktorá je už zatratená. Zvliekol si si kožu ako had, videl si však hada, ako sa snaží navliecť si tú starú späť? Už je jednoducho preč. Časom minulým, nostalgickým a pichľavým. Korenistým a savým ako špongia.

Upadla, zhnila, zabudlo sa na ňu. Na tvoju starú podstatu. Vieš, že na ňu zabudneš aj ty, však? Bude zamierať spolu s každým ďalším ja. Čím sa stávaš viacerými ľuďmi, tým je ďalej.

A potom...no a potom si na ňu nespomenieš. Všetci zabudnú. Všetci zabudneme. Aké to bolo byť dieťaťom. Šantiť sa a nevinne zabávať. Bláznit' sa a žartovať. Zabudneme, aké ťažké bolo nájsť si prvého kamaráta. Zabudneme, aké krivdy na nás v detstve napáchali. Zabudneme, aké to bolo byť prvýkrát zaľúbení. Zabudneme. Na všetko raz zabudneme. Nebude už na čo spomínať. Budeme sa môcť len zahľadieť do budúcnosti.

Bože. Tam. Tam ďalej.

Do života, ktorý možno okúsime. Možno zacítite, skôr ako odveje. Kto za nás odžije prítomnosť? Masky a železné srdcia. Sklené tváre a plastové oči. Čít si šetríme do budúcnosti, lebo áno, tam budeme živí. Sme vyhorení. Zašli a zapadli prachom s neónovými žiarivkami v srdci. Tie svietia občasne, ich jas je rozkolísaný, no sú. Žiaria. Sťažka, malátne, ale o dušu. O život, o cit, o lásku.

Obrátila sa na bok pomaly zatvárajúc napuchnuté očné viečka. Dnes sa už nevládze ničieť, nevládze premýšľať o realite. O jej prašivých ťahoch. Myslela na lásku, dotyky, prírodu a krásu. Na fantáziu a jej nereálnosť, a tá ju ukolísala do spánku, ktoré potrebovalo jej strápené telo a vyčerpaná myseľ. Do spánku, kde zažíva pokoj a nehu nezodpovednosti. Ticho, to slastné ticho nerušené myšlienkou. Ten sen.

Dážď padá na odkvap. Nežne s každou ďalšou myšlienkou steká, s každou drobnou slzou človeka. Slzou slasti a či trápenia, hnevu alebo sklamania. Keď rozmýšľame priveľmi, priveľmi silíme naše mysle a nútime ich sa skoordinať so srdcom, keď nespíme noci a automaticky žijeme dni, keď myšlienkami sme len na kraji mosta. Nevieme, či prejsť cezeň. Čo ak sa rúca s každým krokom? Čo je ďalej? Keď takto trýznime svoje drobné, oťažkané, hmlou opradené hlávky, v jeden moment sa predsa srdce a myseľ zhodnú. Vtedy, keď povedia, že už bolo dosť. Dosť úvah, dosť súženia, a vtedy, vtedy myšlienky stekajú ako kvapky cez odkvap.

Misty sedela opierajúc sa o rám postele, počúvajúc melódiu dažďa. Tá ju robila ľahkou. Neskutočnou. Neuverila by vám, keby ste jej povedali, že je fyzická. Že má telo. Vlasy a tvár. Črty, prsty a články na nich. Neuverila by, že je viac ako hmota. Hmota uprostred života. Uprostred dažďa, ticha a vlhkého chodníka.

„Misty? Už si hore, Misty?“ do izby vstúpil chlapec s bledou tvárou, vypuklými očami ako mach a tmavými vlasmi padajúcimi do tváre. V hlase sa mu ozývala starosť. Odrážala sa v echách. Z jednej steny jaskyne na druhú, až do Mistiných úst. Akoby všetka jeho starosť požrala jej dych. Nemohla by dýchať. Nevedela ako na to. Bola ako z vosku. Topila sa, no bola tuhá. Roztečená, ale vcelku. Hľadela naňho prázdny pohľadom, ktorý predsa neochvejne iskril. Ako opály. Namôjdušu, jej oči vyzerali ako opály. Damien ten pohľad poznal.

„Smiem ťa objasť, Misty?“ pýtal sa ticho. Jeho hlas bol gaštanový. Hebký, tmavý a príjemne guľatý. Skúmavo hľadel na jej rozčuchané vlasy a vpadnuté oči, ktoré ozaj žiarili ako hviezdy v tme. Zdala sa mu pochudnutejšia ako posledne.

„Dobre, Misty,“ hovoril naďalej ticho, takmer šeptom, „tak ja pôjdem, ak chceš, aby som išiel... Chceš, aby som išiel?“

Neodpovedala mu vnímajúc každé jedno slovo. Slová zabárali sa jej do kostí a štípali ju v nich. Lámali ľadovými, skrehnutými prstami. Upierala pohľad na obrázok znázorňujúci dievča za búrky. Točila sa vo víchrici a víchrica sa točila okolo nej. Bol pútavý, vťahujúci. Damien stále čakal hľadiac na jej ruky. Chytil by ju za ne.

A to by mohol?

„Tak už teda pôjdem, Misty. Keby niečo, nezabudni, že som tu pre teba,“ povedal rozknísane ako kyvadlo hodín s podobným plechovým rachotom, a otočil sa k dverám.

Zachytila mu ruku, prepletla si svoje prsty s jeho a zašepkala: „Nechod.“

Len na ňu hľadel, kým očakával ďalšie slová.

„Nechod“,“ zašepkala znova dvíhajúc pohľad k jeho očiam.

„Nikam nepôjdem,“ náruživô jej stisol ruku a palcom pohladil hánky.

„Odvedieš ma ku hviezdám?“ pýtala sa, akoby išla vypovedať tajomstvo.

„Vezmem ťa k nim,“ povedal a rýchlo zažmurkal, aby zahnal slzy. Chýbala mu. Tak veľmi mu chýbala. Pokúsil sa o úsmev a aj jej sa trhane nadvihli kútiky.

„Poďme,“ začala váhavo, „poďme žiť.“

Nežne sa usmial a znovu jej jemne stisol ruku, akoby bola celý jeho svet, akoby záležalo len na nej. Vedel kam ju zoberie. *Kde sa môžu odvieť ku hviezdám.*

Kráčali hmlou naplneným ránom. Všetky city boli do nej vpité, vznášajúce sa nad nami. Našimi bezvládnymi hlavami. A tak sme dutí, prázdni. *Spreneverení.* Trochu poprchalo na ich bledé tváre a dážď vytváral kvapôčky na vlasoch. Mistine kroky boli váhové a opatrné. Svet bol sivý. Sivý bez farby, nádherne októbrový. Všetko sa opíjalo dymovým oparom ako čary u jasnovidky.

Damienove kroky boli prudké, dlhé a trochu křčovité. Misty za ním cupkala svojimi krátkymi, plnými sústredenia. Stále jej stískal ruku, dlane sa mu potili, a tak ruky kĺzali o seba. Vzduch bol vlhký, akoby nasýtený nárekom a vzdychmi.

„Misty?“ povedal váhavo a jemne pribrzdil tempo. Misty trochu mykla hlavou, Damienovi to stačilo ako odpoveď, a tak pokračoval: „Ako sa cítiš?“

Chvíľku zavládlo ticho. Zmraštili sa im srdcia a počuť bolo iba dážď monotónne brniaci v sluchách.

„Dobre, to je ozaj hlúpa otázka,“ povedal rozrušene rozstrapatiac si vlasy. Misty si vyvliekla prsty zo zovretia a roztrasenou rukou skúmavo prešla Damienovými lícnymi kosťami.

„Ako ťalia,“ usmiala sa neprítomne, pozorujúc črty chlapca, ktorý jej je drahý.

„To znie..,“ prerušovane sa nadýchol, „to znie krásne.“

Zahmkala mu na odpoveď, kým prechádzala bruškami prstov celou jeho tvárou. Damien striedavo zatváral oči a Misty vdychovala vôňu niekdajšieho citu.

„Si krásny,“ povedala ticho.

Damien prudko roztvoril oči, aby ju lepšie počul. Robíme to všetci, všakže?

„Čo si hovorila?“

„Že dnes je krásne,“ usmiala sa úsmevom nakloneným doľava, kým jej trochu mykalo kútikom. „Áno,“ povedal spolu s nedovoleným ťažkým vzdychom. Vliekli sa mokrym chodníkom a sýtou chvíľou osamelého jesenného rána. Niesol ju za sebou ako porcelánovú vázu.

„Sme tu,“ oznámil, kým začali vychádzať schodmi.

„Myslím, že tu sme najbližšie ku hviezdám,“ povedal ako si sadol do tureckého sedu na strechu opustenej budovy.

Misty nohy trčali z bytovky, kým pravidelným rytmom hojdala pravou.

„Vedľa teba sú hviezdy na dosah,“ povedala nevinne ako chuť cukrová vata. Damien vykvitol do krásnej žltavej ruže. Úsmev sa mu rozšíril a oči obelasei citom. A tak sedeli, Misty hojdala nohami a Damien si držal hlavu v rukách.

Pozorovali stromy zahalené závojom hmly, jej opatrnej, chvíľkovej lásky, takej opatrnej akým je každý cit. Vdychovali chladný vzduch, ktorý svojimi surovými ťahmi štetca tvoril zimomriavky na koži. Boli pritláčaní k stene silou chvíle. Chvíle takej pokojnej, že jej moc ich zanechávala neschopných slova. Jediné, čoho boli schopní, bolo pozorovať tváre druhého, kým ho odvievala hmla do oparných chvíľ života, keď život je skutočne živým.

Sedeli na streche dlhé hodiny. Dlhé hodiny, ktoré sa míňali ako sekundy. Mali pocit, že tam sedia už večnosť, no prešlo im to ako chvíľka. Ako okamih bez času. Bez časového sledu. Boli len oni dvaja. Oni dvaja spojení výdychmi a nádychmi toho istého vzduchu. Boli tichí, lebo ich búrlivé myšlienky stíchli, nedriapali sa navzájom v snahe získať slovo. Len ticho sedeli, plne vnímajúc, hlboko prisávajúc spoločnosť toho druhého. Toho drahého.

Misty pozorovala Damienovu tvár, kým skleno skúmal vrcholky stromov. Očami prechádzala líniou jeho tváre, akoby bol Dávidom. Sledovala ostrý dlhý nos a sánku trochu vychýlenú doľava. Čím viac naňho hľadela, tým silnejšie vnímala, že jeho prítomnosť jej už neberie dych. Už jej skôr dáva silu dýchať. Dýchať vzduch nasýtený jeho prítomnosťou. Jeho cezminovou arómou. Usmiala sa nad novým zistením a pomaly sa k nemu priblížila. Rozpačitým, kolísavým pohybom zložila svoju hlávku plnú čiernych pletencov na jeho nohu.

„Smiem..,“ zamrmlala neisto. „Smiem?“ zopakovala o niečo zvučnejšie.

„Áno,“ odpovedal jej priškrtené.

Ruky mu zostali v krči vysoko nad jej hlavou. Zrazu nevedel, čo s nimi.

Čo s nimi?

Mysel' mu išla na plné obrátky. Sťažka dýchal v opojnom zaskočení. Opatrne skĺzol pohľadom k jej tvári. Aká krehká len teraz vyzerá. Ako steblo trávy. Alebo semienko púpavy. Ako páperie. *Ako krištáľová slza.*

Roztrasenou rukou jej vošiel do vlasov. Nežne ju hladil ako vo sne. Všetko bolo ako sen. Zlievalo sa do neurčitých okamihov, nevedomených činov a sladkastých útržkov. Akoby za mliečnym sklom. Neodhalené. Obrisy a siluety. Obaja za ním boli. Za tou hrubou vrstvou mliečného skla. Videli ako vo sne. Cítili ako vo sne. Lebo dnešok je snový. Snový bez osnovy. Ako vanilkový krém.

„Damien, ty si ako agát. Vyzeráš ako agáty,“ povedala hlasom vánkom zmocnenej zvonkohry achátov.

Zmenila sa. Zmenili sa, lebo zdieľali intimitu mesačného kameňa.

„Ďakujem,“ povedal, keď jej dlhými prstami pohládzal líce, „a ty si ako vrba.“

Usmial sa. Splývali v blaženosti, v omamnom pokoji. Našli svoje ticho. Jeho melodický hlas a sláčikové kvarteto. Vyhrávalo im v srdciach, ponáralo sa v ušiach bez toho, aby znelo. Bolo ticho. Všetko bolo tiché. Mysle, chvíle, hmly...

A cit žitia opojný.

Henrich Fačkovec

Všetky makové polia v Afganistane (Úryvok)

Mal som zvláštny sen. V rukách mám flautu, ale ani za nič z nej nedokážem vylúdiť tón. Nadychujem sa z plných pľúc, no stále panuje len ticho. Zdá sa mi, že moja hlava červenie a čoskoro praskne, ale nástroj kategoricky odmieta obsah mojich pľúc prijať; nepovoľuje mu preniknúť svojim vnútrom. Neodrádza ma to. Stále dookola sa nadychujem. Začínam sa dusiť. Vzduch sa už nedostáva nie len do útrobov flauty, ale ani do mojich pľúc. Akoby som všetok vyfúkal. Panikárím. Prepadám sa do tmy a po drobnom sklbnutí telom otváram oči.

(...)

Hlaveň je časť zbrane, v ktorej sa energia premieňa na pohybovú energiu strely a ktorej súčasťou je nábojová komora. Vodiaca časť vývrtu hlavne vedie strelu požadovaným smerom a spôsobom, než opustí zbraň a za pomoci drážok jej udeľuje rotáciu, čím zvyšuje presnosť. Nábojová komora je priestor v zadnej časti hlavne, tvarovo zodpovedajúci danému náboju; pri revolveroch je nábojovou komorou každý otvor valca. Valec sa vždy pred výstrelom pootočí tak, aby sa medzi hlavňou a bicie ústrojenstvo dostal ďalší náboj. *Náboj je celok určený na vkladanie do palnej zbrane; skladajúci sa z nábojnice, zápalky alebo zápalkovej zložky, výmetovej náplne a strely. Po stlačení spúšte dopadá kohútik na zápalník, ktorý ďalej naráža na zápalku náboja a odpaľuje ho.*

(...)

Teóriu by som mal zvládnuť. Pri dodržaní všetkých odporúčaných postupov a bezpečnostných opatrení, by zabiť sa nemalo byť žiadny problém. Hoci – čo sa technických záležitostí týka, v mojom živote takmer nikdy nič nefungovalo. Odkedy som vlastnil osobný počítač, celé roky sa na ňom nepretržite niečo kazilo. Na starom notebooku (trojročnom) sa pokazila základná doska, väčšinu času som videl len čiernu obrazovku. Po jej oprave sa začali trhať pánty – výmena pántov notebooku stojí skoro toľko ako kúpa nového, takže som radšej zvolil druhú variantu. Na ňom v priebehu prvého polroka prestal fungovať ovládač pre wifi, neskôr sa pokazil bluetooth a krátko na to zvuk. Každá z tých vecí znamenala celé hodiny a dni googlenia, nadávania a obťažovania technicky zdatnejších známych. O tečúcom radiátore – aj po dvoch opravách, upchatej toailete, a tlačiarňi, na ktorej som niečo naposledy vytlačil pred piatimi rokmi a odvtedy vydáva len divný hrkotavý zvuk a odmieta prijať papier, ani nehovorím. Môj život je iba kronikou nefunkčných zariadení.

A ak mi niečo zaberá ešte viac voľného času ako riešenie týchto problémov, tak sú to nekončiace zubné zákroky. Minulý rok som bol u stomatologičky šesťnásťkrát! Išlo asi o päť kazov, ale všade sa najprv dáva vložka, niekedy až dvakrát, až potom plomba. Posledných päťkrát som sa nazdával, že som tam naposledy, ale vždy objavila ďalší problém v mojej ústnej dutine. Zakaždým – aj keď som vždy objednaný na presný čas – ma nechajú hodinu čakať na chodbe, a prinajmenšom jednu ďalšiu strávim v kresle so zaklonenou hlavou a odsávačkou v ústach, dívajúc sa na svetlo na strop. Následne mám zhruba desať dní

opuchnuté a boľavé d'asna od vpichov injekcie s lokálnou anestéziou. Potom nasleduje ďalší termín.

(...)

Popíjam Hoegaarden a čítam Kierkegaarda. Z nejakého dôvodu mám rád slová s dvoma *a* po sebe. S dánskym filozofom si najlepšie rozumiem pri belgickom pive. Neskôr knihu púšťam a pridávam zvuk na stlmenej televíznej stanici. Beží dokument o japonských javoroch. Najlepšie sa im darí v mierne vápenatej pôde, bohatej na živiny a vlhkosť.

(...)

Ešte chvíľku sa snažím žiť normálne. V banke a sociálnej poisťovni podpisujem, čo podpísať treba. Vypĺňam, čo treba vyplniť pre správcu bytu a daňový úrad. Neustále je nutné niečo vyplňať a podpisovať. Smrť je omilostením pred byrokraciou.

(...)

Istý čas som pracoval v mestskej knižnici. To bolo – po krátkej brigáde na pozícii kurátora výstavy obrazov *Neskory stredovek a renesancia* – tuším moje najlepšie zamestnanie. Hoci v konkurencii so slepačou farmou či open officom nadnárodnej korporácie nie je zložité zvíťaziť. Spravoval som regály medzi začiatočnými písmenami *De* a *Hr* v oddelení beletrie. Dni som trávil v rozmedzí troch pätnásťmetrových uličiek, do dvojmetrovej výšky zaplnených zväčša neznámymi a nečítanými autormi. Starnúce dámy, zmietané prechodom alebo rozvodom (neraz oboma), mávali enormný záujem rozprávať sa a komentovať romány, ktoré dočítali. Vždy keď spustili, bezducho som pritakával a akonáhle urobili prvú väčšiu pauzu na nádych, vzdialil som sa. Pri tínedžerkách to bolo naopak. Spomínam si na jednu blondínu s okuliarmi s hrubým rámom, ktorá asi dvadsať minút bezradne hľadala v mojej uličke. Po celý čas som sa pohyboval v okruhu poldruha metra okolo nej, predstierajúc, že tam niečo robím. Ale neobrátila sa na mňa. Tieto dva momenty zarážajúco verne ilustrujú moje vzťahy so ženami.

Po knižnici prišla ešte zaujímavejšia ponuka. Práca kynologického figuranta je pre človeka, ktorému sa nechce žiť, ako stvorená. Ale objavuje v ňom pokrytca. Hoci ste celý navlečený v molitane, keď sa na vás vrhá to psisko ceriace zuby, keď čakáte, že sa vám zahryzne rovno do krčnej tepny, akoby sa zrazu vo vás ozýval pud života. Nechcete to tomu psovi dovoliť. Túžite mať nad svojou smrťou kontrolu, mať ju vo vlastných rukách. Psov som sa vždy trochu bál a vlčiakov obzvlášť. A najmä, v tej dobe som svoj skutok ešte stále prehodnocoval.

(...)

Čítam článok, či lepšie povedané iba nadpis (ako zvyčajne): *Storočný Ind zabehol maratón*. Ja nemám ani tridsať a aj do baru, vzdialeného necelý kilometer, si volávam taxík. Niekde inde som zas čítal, že ľudia, ktorí pravidelne behajú, žijú dlhšie – presne o ten čas, ktorý strávili behom.

(...)

Najviac heroínu v súčasnosti pochádza z afganských makových polí. Z maku sa vyrába ópium a to je pre produkciu heroínu kľúčové. Videl som to v dokumente National Geographic. Pred spaním si predstavujem tie siahodlhé lány ružových a fialových kvetov, jemne sa ohýbajúcich pred poryvmi jarného vánku. Iba pokoj, slnečné lúče a štebot vtákov. Aké vtáky vlastne žijú v Afganistane? Štebotajú podobne ako naše. Stále dokola – nekonečné

a slnkom zaliate polia, bujnejšie všetkými odtieňmi karmínovej, staroružovej a purpurovej. Myslím tiež na zosušené makovice, ako som ich vídaval v detstve, v dedinskej letnej kuchyni starých rodičov. Ale aj na špinavú autobusovú zastávku a letmo pohodené striekačky na zašednutom trávniku medzi panelákmi. Veľké štvorcové pieskovisko, kde už nie je piesok, len štrk, ohorky – moria ohorkov a úlomky skla rôznych farieb. Zhora to celé musí vyzeráť ako vitrážové okno do beznádeje. A potom si – neviem prečo – predstavujem stredoveký obraz Danse Macabre, na ktorom veselo a družne tancujú kostlivci.

(...)

Znovu premýšľam o svojom živom sne s flautou. Načo mi bola? Možno som chcel byť kryšárom, túžiacim na okraj strmého brala odlákať potkany a deti z Hamelnu; a skočiť spolu s nimi.

(...)

Po revolver som musel cestovať do hlavného mesta. Autobusom, keďže vodičák som si nikdy neurobil. „Kúp si lístok online, to máš mega rýchle a praktické,“ hovorili mi. Dobre teda. Na webe dopravcu chvíľu tápam, no zakrátko nachádzam rezervačný systém s platbou. Skvelé. Vyberte spoj, vyberte typ lístka, zadajte počet, vyberte miesto, prejdite do košíka, zadajte mail pre odoslanie, zvolte spôsob platby, prejdite do platobnej brány, zadajte číslo karty, platnosť karty, trojmiestny kód zo zadnej strany, vyberte banku, prihláste sa, vyžiadajte si SMS kód pre autorizáciu platby, zadajte kód, zadajte heslo ku karte (pozor! to je niečo úplne iné ako PIN; desiatky minút po ňom pátram v neusporiadaných papieroch od banky) a heslo k internet bankingu. Aké jednoduché a praktické! Oveľa rýchlejšie ako povedať šoférovi: „jeden celý“.

Cestou späť ma kúsok od stanice zastavuje mladík, držiaci v rukách dosky s papiermi. Asi moja chyba, že chtiac-nechtiac s každým okoloidúcim nadvádzujem očný kontakt. Horlivo ma presvedča, že si nevyhnutne potrebujem sporiť v druhom pilieri. Nemyslím si.

(...)

„Pravdepodobne prvá maľba s motívom *Tancov smrti* sa objavila v dvadsiatych rokoch pätnásteho storočia na múre parížskeho Cintorína Neviniatok,“ zvykol som začínať svoj výklad počas práce v galérii. Cool názov pre cintorín. Škoda, že už neexistuje; ostatky tiel z neho boli premiestnené do katakomb a na jeho mieste vznikla tržnica.

(...)

Vystupujem z taxíka a vo vchode zakopávam na schodoch. Povrchným prístupom by sa to dalo pripísať štyrom dvojitém Jack Daniel'som, ktoré som v bare vypil, ale skutočnou príčinou je, že niekto znovu odmontoval žiarovku. Konzumenti pervitínu majú radi Edisona. Ale ja nikomu nič nevyčítam. Nie je azda jedinou skutočne slobodnou voľbou vybrať si spôsob vlastnej deštrukcie? Pre ujasnenie, ja som tomuto nikdy neprepadol; no dá sa povedať, že som to roky okolo seba vídal a stále vídam. Štvrť, kde vyrastáte, si zvyčajne nevyberáte. Zvykol som si na ňu natoľko, že som tu ostal aj v dospelosti. Ceny nájomov sú priaznivé.

(...)

Nejedávam už veľa. Ak áno, tak v noci – pečená jelenia klobása, údený bravčový bok, krokety vo fritéze. Jedlo – to je okrem alkoholu posledná vec, ktorú si ešte dokážem užiť. Vyberavý nie som – karcinogénne účinky sú mojou jedinou podmienkou.

Katarína Želinská

ROR
Rapsódia O Raji
(Úryvok)

Cez kukátko prenajatého bytu sa zdajú všetky životy zaujímavejšie. Oproti býva Maminka. „Nechcete čerešne? Cez víkend sme boli na chalupe a už tretí deň nerobím nič, len zaváram.“ V lete nosila dlhé biele šaty bez rukávov a unavený úsmev, ako všetky učiteľky. Starala sa o muškáty na medzипoschodí aj o to, aby jej muž nikdy nemal dôvod zvonit' v inom byte, keď si zabudol kľúče, než v tom oproti mne. Občas spomenula aj Nezvestné deti, za ktorými chodievali na Prvý sviatok vianočný, lebo oni nechodili ani po čerešne, ani po tom, čo ich otec prišiel o vlasy aj nádej na novú kostnú dreň. V tom období mala Maminka unavený úsmev celý rok, muškáty na medzипoschodí zvädli a nikto mi ráno nezvonil, či nepotrebujem zviezť do mesta alebo čerstvé pečivo. Len občas som ešte našla na kľúčke zavesenú igelitku so zákuskami. Maminky jednoducho ostávajú Maminkami za každých okolností.

Druhé poschodie je vyhradené mladým rodinkám. Chodba zaprataná kočíkmi, zdobneninami párov topánok, odrážadlami, kolobežkami, stratenými vedierkami na pieskovisko aj malými plastovými nákladiakmi. Neznášam prechádzať ňou – jednak vždy zakopnem o nejaké prasknuté vedierko, a jednak je to ako zhmotnená výčitka všetkých matiek dospelých dcér, ktoré ešte stále namiesto plienok menia mená fiktívnych frajerov. Paradoxne si s mamičkami a oteckami z druhého nikdy nepoviem viac, než dobrý deň, hoci mi majú byť vekovo a názorovo najbližší. Keď ich však vidím mechanicky natriasat' kočíkmi alebo ziapať na seba cez ulicu, že neopováž sa stúpiť do tej mláky, gumáčky sme nechali doma, alebo kedy zasa prídeš z roboty, alebo tak aspoň kúp Sunar, uvedomujem si, že mi je vlastne dobre a že to, čo predstierajú tí, ktorí vyťahujú deti z mlák a hádajú sa kvôli sušenému mlieku, niekedy nie je šťastne až do smrti.

Na prvom býva Jednoducho Mária. Naozaj sa tak volá, má to na menovke, spolu s najrôznejšími kombináciami spoluhlások a bodiek pred, aj za menom. Rokov ani dôvodov nejako extra veľa nemá, ale zo zásady je proti všetkým a všetkému. Ak sa na domovej schôdzi hlasuje za zjednotenie farby balkónov, je proti a nechá svoj natrieť na fialovo. Ak sa zisťuje, či v jednotlivých bytoch skutočne býva toľko ľudí, koľko je tam nahlásených, cez dvere zahučí na správcu, že je to jej súkromie a do toho nikomu nič nie je. Ak niekto vyleje pred výt'ahom kolu a o hodinu je rozšliapaná po celom prízemí, vylepí oznam, že *nie sme zvieratá, máme ruky a ak to do hodiny dotýčný po sebe neuprace, bude sa sťažovať na bytovom družstve*. Nikto nevie, kde pracuje a čo robí, keď nepíše oznamy, nenadáva na vládu alebo nekričí na deti z piateho, aby nebúchali po zábradlí, keď už musia dupať po schodoch. Najbizarnejšie na tom celom je, že jediný, s kým sa Jednoducho Mária dá na chodbe do reči a nie je to kvôli upozorňovaniu, som ja. Väčšinou sa len sťažuje na susedov a to, čo robia, alebo nerobia (a trochu sa obávam, že ma kvôli môjmu ohľaduplnému mlčaniu považuje za spojenca v tomto zvrátenom, proti nej obrátenom panelákovom svete) – ale niekedy z nej

vyjdú aj úplne normálne vety ako *od rána ma bolí hlava, nie je nejaký blbý tlak?*, alebo *tie veterníky, čo majú v cukrárni na konci ulice, sú celkom dobré, už ste ich mali?* Jednoducho má na ľudí vyberaný vkus.

Dôchodcov vo vchode veľa nemáme, jeden manželský pár na trojke a bývalého profesora astrofyziky, alebo astromatematiky, alebo astronoečoho, čo vie s istotou povedať len on sám. Dôchodcovská manželka chodí každé ráno o siedmej behať – asi aby vyvrátila stereotypy, že na dôchodku už každý iba sedí pri okne, počíta ľudí, čo prejdú okolo a popritom lúšti krížovky. Manžel-dôchodca si už na predsudky až tak nepotrpi, fučí do schodov, vždy, keď mu niekto pred nosa privolá výťah a oslovuje ma *dievčatko*, keď chce, aby som mu podala leták vytrčajúci zo schránky alebo podržala dvere. Astronoečo sa chce zasa vždy rozprávať – o zvyšovaní veku odchodu do dôchodku, o tom, že včera v noci videl pri kontajneroch potkana alebo o tom, že na parkovacom mieste pod jeho oknom stojí každý deň dodávka, a tie predsa nepatria na parkoviská pre osobné autá. Nedokážem s ním konverzovať ani ohľaduplným tichom, ako s Jednoducho Máriou, lebo vždy podvedome medzi jeho riadkami hľadám úškrny, to vy mladí, vám je všetko ukradnuté, kedy pôjdete do dôchodku, že nás tu zožerú krysy, že keď si konečne našetríte na nejaké ojazdené auto, nebudete ho mať kde zaparkovať. Má v sebe niečo povýšenecké, už to jeho astronoezapamätateľné povolanie, ktoré z nás ostatných robí moronov, čo neskončili ani učňovku. Raz ma opravil, keď som kuriérovi pred vchodom povedala, že *občiansky zrovna nemám pri sebe*.

„To je čechizmus.“

Odvtedy ho volám Astrochuj.

Okrem Maminkinho je na našej chodbe ešte jeden byt, aj keď sa väčšinou zdá, že v ňom nikto nebýva. Aj ja som ho stretla iba raz nadržanom, ako sa obzerá okolo seba a šmátra kľúčom po hydrante, lebo fotobunka reaguje len na ľudí nad meter osemdesiat. Odrazu sa rozsvietilo svetlo (možno preto, že som mala opäťky) a ja som stála oproti plešatému chlapovi v roláku, ktorý poťahoval nosom ako feťák a vyzeral, že mu práve z pivnice ušli dve trinásťročné dievčatká (v ešte horšom prípade chlapci). Ukážkový Prznič. Keby som v sebe nemala sedem vodiiek, asi by som začala kričať.

„Vy tu bývate?“ opýtala som sa namiesto toho, ako profesor Lockhart Rona Weasleyho v tajomnej komnate, hoci to asi obvykle bývajú posledné otázky obetí sériových vrahov.

Nepovedal ani slovo, ani neprikývol alebo nepokrútil hlavou, iba si nejako bez pohybu rúk odomkol a stratil sa za dverami s prelepeným menom na zvončeku. Možno to je iba Vadalov bratranec.

A potom sa to celé nejako nenápadne stalo, tak, ako aj všade inde na svete, kde si hovorili, aké super bude znova sa po roku pozrieť do Londýna alebo mať svadbu s dvesto ľuďmi a konským záprahom. Niečo sa nám vsunulo do životov, bez odpovedí, bez varovania, bez pardónu. Spočiatku sme si to ani neuvedomovali, zakrývali si polovice tváří a zdravili sa bez slov, lebo aj tak zanikali v textilných vláknach. Spočiatku mi to ani nevadilo – odstupy som si držala tak či tak, s dôchodcami som sa najradšej nestretávala vôbec a ľudia vyzerali nejako pokornejšie a tolerantnejšie. Ale potom so mnou Dôchodcovská manželka ráno po behu nechcela nastúpiť do výťahu, že radšej počká na ďalší a nejaký otecko z druhého ma pol

hodinu presviedčal, že si mám zakaždým, keď vojdem do vchodu, vydezinfikovať ruky rozprašovačom na kvety, ktorý tam postavili ako sväteničku.

„Žijú tu moje deti!“

„A ja mám alergiu na lieh.“

Neklamala som – mala som už zošúpané hánky aj brušná prstov z toho, ako som si ich o seba každý deň minimálne desaťkrát trela pod teplou vodou a počítala pri tom do dvadsať. Nádej mi to nejakú nedáva. Rovnako, ako keď sa ako každý rok blížia sviatky pokoja a mieru a ja už dopredu viem, že to zasa nebudú sviatky pokoja a mieru.

„Tento rok je to riziko, viete. Kvôli manželovi,“ povedala mi Maminka na schodoch, kde mi každý rok, už štvrtý po sebe, hovorila, o koľkej mám prísť, aby nebola kapustnica studená.

„Nejdeme ani k deťom. Budú to veľmi smutné Vianoce.“

Musela som sa chytiť zábradlia, až zadunelo, takže Jednoducho Mária asi práve zapla tlačiareň – ale odrazu mi bolo úzko, odrazu sa mi v hlave zväčšovali všetky tie veľké slová ako *pandémia* alebo *lockdown*, odrazu som dostala ten najväčší strach na svete, lebo *ľudia mali strach zo mňa*. Nič som neurobila - nevykradla som záložňu, ako jeden výrastok z päťky, neohrozovala nikoho nožom ani nespreneverila peniaze na zateplenie, ale ľudia sa ma báli. Sila každej choroby tkvie v strachu, ale v strachu z iných ľudí?! Až teraz som sa naozaj začala báť.

V to ráno okrem strachu brechal aj pes – niekto z horných poschodí mal takého malého kríženca jack russella, ktorý ale musel mať pľúca dobermana, lebo jeho protivný piskľavý hlas sa hocikedy ozýval až na prízemie. Jednoducho Mária už kvôli tomu vyvesila asi štyri oznamy, ale brechot obvykle stíchol, keď sa za orechom zavreli dvere, alebo mu Maminka podstrčila kúsok mäsa z polievky. V to ráno nie. Brechal a brechal, a už som počula aj hlasy, ktoré ho okrikovali, a hoci jeden z nich patril jeho páničkovi, štekot stále neustával. Vyšla som na chodbu iba v župane, lebo čo ak Prznič nakoniec naozaj niekoho zavraždil – a zistila som, že štekot ide z prvého poschodia. Na medziposchodí už stáli zvedaví susedia – Astrochuj, Manžel-Dôchodca, Dôchodcovská manželka, odrazu s rúškami na brade a asi v päťcentimetrových rozostupoch, lebo teraz bolo niečo dôležitejšie, než nejaký nehmatateľný vírus. Teraz sa tu dialo niečo na panelákové pomery nenormálne, možno zločin, tragédia, senzácia. Uvedomila som si, že pes šteká pred bytom Jednoducho Márie, akoby to mala byť nejaká pomsta za tie štyri oznamy.

„Aj ten pes ju nenávidí!“ potvrdilo nejaké staršie decko, ktoré každý deň trieskalo po zábradlí cestou hore aj dole, a ktoré za to teraz niektorý z jeho rodičov treskol po hlave.

„Zvonili ste?“

„Nezvoňte – čo ak tam uniká plyn?!“

Bol to len pes, ktorý mohol začíť klobásu alebo vidieť svoj vlastný tieň a nevedieť o tom, ale odrazu v ňom každý videl znamenie, zvestovateľa toho zločinu, tragédie, senzácie. Popravde som ešte naozaj nevidela tak dlho a sústredene štekajúceho psa. Začali sa budovať stratégie.

„Klopali ste?“

„Samozrejme. Nikto neotvára.“

Niektorý ma chytil za plece, až som chcela nahnevane skríknúť „Covid 19!“, ale bola to len Maminka, ktorá teraz prišla.

Dáša Brontvajová

Tie bolestne krásne spomienky

Už toho mala dost'. Silno zaklapla knihu pred sebou. Zatvorila oči a zhlboka sa nadýchla. Posledným časom toho na ňu bolo priveľa. *Fajn*, povedala si v duchu, *rekapitulácia*: prepadla som amoku a napadla som učiteľa (zasa). Všetci sa ma boja a najhoršie On je preč. Musí sa s tým zmieriť a ísť ďalej. Pohnúť so životom bez neho, lenže... čosi jej prebleslo mysl'ou: ten krásny večer, keď tam boli iba oni dvaja a jediným svedkom boli hviezdy a slnko hľadajúce cez odraz mesiaca. Chladný nočný vzduch im hladil líca a vyplňal priestor okolo nich. Bol to deň pred jeho odchodom.

Nech sa stane čokoľvek, neopustím ťa. Neopustím ťa samu. Nikdy a nikam. Pamätala si jeho úprimný a vážny pohľad. Len málokedy sa objavil na jeho zvyčajne veselej tvári. Všetko mal vždy na háku a smial sa, keď sa len dalo. Tento pohľad jej venoval len zriedkavo. Len vtedy, keď chcel aby ho počúvala a pamätala si, čo hovorí.

Plač, ja tvoje slzy pozbieram... Áno, pri ňom mohla. Každý večer jej ich utrel a každý deň svitlo nové ráno. Vždy ich utrel. Vždy. Nikdy ju nenechal pridlho trpieť.

Slzy raz zmiznú a len duch spomienok ostane. Ach, tie jeho básne! Ony ostali. Aj spomienky a ich duchovia, ale to nie je On. On odišiel, nadobro. Nechal jej len tie bolestne krásne spomienky v starom zápisníku.

Sľúb mi, že keď to budeš potrebovať, vyžaluješ sa! To bola len jedna z mála veľmi vzácnych chvíľ, keď od nej niečo žiadal. Nie, prosil. Jej jedinou odpoveďou bolo kývnutie hlavy. Nikdy mu nič naozaj nesľúbila. Vedela totiž, že takéto sľuby dodržať nemožno. Nie pre ňu. Nedokázala sľúbiť ani pár slov. Zlyhala.

Si silná. To najsilnejšie stvorenie tohto sveta. Bola to lož. On jej veril. Ona nie, lebo vedela, že to najsilnejšie, najodvážnejšie a najčistejšie stvorenie je On. *Si silná. Nikdy nikomu nedovoľ nahovárať ti opak. Nikdy.* Vtedy si verila. Verila, že to dá a nebude počúvať iných. Ach, aká len bola hlúpa! *Nikdy o tom sama nepochybuj, rozumieš? Si silná-tá najsilnejšia.* Bola silná. Cítila sa tak, kým stál po jej boku. Teraz je preč. Ďaleko-príliš ďaleko. Nikto nevie kde je-kam ušiel.

Silná, pľ, hlúposť. Áno. Bezvýznamné, hlúpe slovo. Nemala by o tom pochybovať. To nechcel. Želal si, aby bola šťastná a verila vo svoju vlastnú silu. „Som silná,“ šepala. I ten tenký hlások sa ozýval v jeho teraz úplne vyprázdnenej izbe.

Urobil pre ňu tak veľa. Prinútil ju smiať sa do popuku, veriť detským rozprávkam, biť sa a brániť samú seba i iných; všetko jej odpustil. Ak sa k tomu niekedy vrátila, len sa zasmial a pokrútil hlavou: *To boli len tvoje živé sny. Nám sa také veci nestávajú, všakže?*

Doniesol jej i modré z neba. *Bol som v nebi, a to si mala počuť, ako sa hádam s tými anjelmi. Vraj to sa nesmie. A ja len: „Ale veď to je pre vašu sestru... Len jej požičajte, a keď sa vráti domov, donesie vám ho.“ A dali mi ho. Tu máš.* Nebolo to nebo, ale vtedy mu verila. Celý deň bol preč a bála sa oňho. Bol to opál zo školského výletu. *Vybral som taký kúsok neba, ktorý máš najradšej. Ten s dúhou.* Áno, presne ten vždy obdivovala. Keď sa smutne spýtala, kedy ho musí vrátiť, zasmial sa. *Oni si poň raz prídu alebo možno zabudnú.* Dodnes leží na poličke

v jej izbe. Vždy keď sa naň pozrela, spomenula si na Neho a podvedome sa usmiala. Teraz jej zrejme bude chvíľu prinášať slzy, ale stále bude od Neho a bude jej. Ako to, že ju vždy dokázal tak potešiť?

Ako to, že sa vždy dáš ? Nikdy jej presne neodpovedal. Určite mal nejaký spôsob, nejaký trik, ako to vždy dokázal. *Kúzelník nikdy neprezrádza svoje triky.* Iste, v tom bude! Je čarodej? Boh mu dal silu- nadprirodzenú silu. Vďaka nej ju dokázal vždy, všade a za všetkých podmienok rozosmiať. Vždy bol pri nej, keď ho potrebovala. Život bez neho si už nedokázala ani predstaviť a teraz ho musela žiť.

Lenže čo ona? Čo robila ona Preňho? Nebola tam, keď písal to posledné *Zbohom* a odišiel. Nevenovala mu dosť pozornosti. Nie je divu, že sa rozhodol odísť.

Odidem, ale neopustím Ťa. Budem mať super-schopnosti, ale i keď ma neuvidíš, vždy budem pri tebe. Naveky. Naveky. To kúzelné slovo z rozprávok a ľúbostných piesní. Tých magických šesť písmen plných lásky, radosti a nádeje. To slovo, ktoré chce počuť každé dievča aspoň raz. To slovo, v ktorom chce každé dievča veriť, je zrazu tak bezvýznamné. Také falošné ako žiara mesiaca; také umelé, že bárbina vypadá reálne. To slovo tak bolestné a vzdialené od všetkého skutočného. To hlúpe, hlúpe slovo, v ktorom ju donútil veriť. Aká len bola naivná!

Vraj ostane naveky . Čo to vôbec znamená? Bude neviditeľný, ale bude tu? Prečo Ho potom necíti? Žiadne spojenie, žiadna prítomnosť, žiadna realita. Nič. Len ďalšia lož, ktorou sa nechala obmotiť.

Slnko ostaň, noc nám nevracaj. Teraz rozumie: Nebola to noc, čo nemal rád, ale temnota prázdnoty. On bol jej slnko. Ako má teraz žiť? Zamrzne v tme. Sama.

Láska z prostého bytia, vytvorí umenie žitia. Tá Jeho poézia.

Ale veď nemal nikoho. Správne. Ďalšia lož. Prázdna, hlúpa, bezduhá...

Vieš, ty si jediné dievča, ktoré chcem kedy chrániť. Áno. Ona. Bola Jeho inšpiráciou, Jeho majákom, Jeho dievčinou.

Nik mi ťa nevezme. Nie, ju Jemu nevzali. Vzali Jeho jej. Nemohli za to. Nikto z nich. Mohla za to sama. Sama ho odohnala.

Bolesť zvierá hrud', pochopenie, milšie bud'! Akoby ich písal pre ňu. Akoby vedel, čo cítila, cíti a bude cítiť... On to vedel. Poznal ju lepšie než rodičia. On bol jej anjel strážny. On ju sprevádzal detstvom.

Posledné, čo jej zanechal, to posledné, čo jej túžil povedať, napísal na papier, ako všetky dôležité odkazy: *Si silná, to si pamätaj. Jediné, čo teraz ľutujem je, že nemôžem nakopať toho, čo ti raz zlomí srdce. Vidíme sa v nebi. Zbohom, sestrička!*

Daniela Romanová

Dokonalosť

(Úryvok)

„Malé presso prosím,“ oslovila krčmára.

„To má byť čo?“ spýtal sa, ako keby ho požiadala o drink zo živej vody a kyseliny sírovej.

„Káva,“ snažila sa o trpezlivosť.

„Neviete hneď povedať? Načo to ťaháte ako sopeľ na rukáve? Čo vám dať? Turka, či nesku?“

„Spravte mi Turka,“ rezignovane si sadla za stôl. Kým čakala na svoju dávku kofeínu, študovala fláky pochádzajúce z čias, kedy bola Atlantída atraktívnou turistickou destináciou. Jej myšlienky pretrhlo vrznutie dverí. V prvom momente sa zľakla. Čo ak pochopili jej objednávku doslovne a objednali jej dákeho Abdula? Herec tureckých telenoviel, ktorý očividne podľahol drogám, si prisadol naproti nej.

„Nemusíte na mňa hľadiť ako na poslednú handru. Ja som tu len kvôli oslave,“ vysvetľoval, „tu sa porozumenia nedočkám. Hneď vidím, čo ste zač. Ste obyčajná namyslená krava!“

„Čo?“

„No pozrite na seba. Dobří ľudia vyzerajú inak, slečna,“ poučoval ju, „mali by ste vidieť Relkocov. Hneď by ste ma pochopili.“

Kombinácia rečníckeho tónu a zápachu lacného vína už dlho zdvíhala kútiky jej úst do úškrnu, ale skutočný výbuch smiechu nastal až pri mene rodiny.

„Máte pravdu. Tí sú ozaj dokonali.“

„Prichádzaš iba ak nemáš čo jesť,“ skonštatoval a položil pred vnuka rezeň s rozmermi menšej dediny.

„No a? WiFi a Fortnite mám doma. Načo by som sa trepal inde?“ uškrnul sa chalan.

„Doma ťa nechávajú hladovať?“

„Nie, veď čipsy máme vždy a občas si môžem uvariť aj párky. No nie som magor, aby som kvôli nim prišiel o rezeň,“ vysvetľoval svoje stravovacie návyky.

„Chlapče, neklam ma. Mama ti varí každý deň. Môže sa kvôli tebe zodrať, nechápeš?“ zahriakol ho.

„Chodí po dome ako zombie s hnačkou. Nemá čas na takéto nezmysly,“ odsekol. Jeho vek sa síce blížil k puberte, no trápenie nad nedostatkami vo výzore ešte neprevážilo lahodnú chuť rezňa. Kusy bravčoviny mizli bez ohľadu na ich energetickú hodnotu.

„Mama vám robí teplé večere aj obedy, tak si tu nevymýšľaj. Hovoril som s predavačkou, viem čo doma jete. Vraj máte každý deň mäso aj zeleninu od výmyslu sveta.“

„O tomto hovoríš? To nechystá pre mňa. Varí pre týpka, čo nám montuje kuchyňu,“ objasnil situáciu, „čo sú to komplexy?“

„Neviem, prečo?“ spýtal sa starý otec.

„Naša mama si ich vraj v kuse rieši. Tatko tvrdí, že nemá zmysel vyvárať cudziemu človeku týždeň pred výplatou.“

„To je pravda, mala by dohliadať hlavne na teba.“

Smutný výraz v dedkovej tvári chlapca miatol. V snahe zlikvidovať túto mimickú črtu rovnako ako nežiadúcu postavu v hre, poznamenal:

„Ozaj by ma mali strážiť. Čo keby som sedel celé poludnie u nejakého cvoka?“

„Dokonalí nie sú, to by som o žiadnom človeku nepovedal. Keby niekto videl ich novú kuchyňu, tak ich zavrie do blázinca. Ja im to tam robím, viete?“ spýtal sa s istou dávkou hrdosti.

„Počula som čosi,“ usmiala sa. V kriminálnom filme by sa za jej výrazom skrývali najmenej tri mŕtvolky. Jej spoločník ho vyhodnotil ako bezvýznamný detail a pokračoval:

„Oni nemajú obyčajnú linku z Ikey, radšej priplatili a zohnali nejaký luxus z Talianska. Možno bola nehorázne drahá, ale ja by som ju nevzal ani zadarmo,“ skonštatoval tónom človeka, ktorého mrzí, že mu ju dodnes bezplatne neponúkli.

„Prečo?“

„Taliani možno zvládajú pizzu, ale ich drezy sú katastrofa. Videli ste tie hadice?“ pohoršene pokrútil hlavou, „letel som kvôli nim do všetkých obchodov. Nikde nemali žiadnu skrutku, redukciu ani nič. Len som im to ukázal a už na mňa hľadeli ako na idiota. Nevedela Relková vybrať normálny drez?“

„Každý má svoje nedostatky,“ poznamenala.

„Nevravte, kým neviete. Hľadal som to síce tri dni, ale oni mi ich úplne preplatili. Síce si to zaslúžim, no iný by si isto našiel výhovorku.“

„Mal by si vidieť tú kuchyňu. Je odkiaľsi z Talianska a určite si ju tam kupujú nejakí mafiáni. V dreze by si mohol topiť svedkov v kyseline jedna radosť. Isto to robili špeciálne kvôli tomuto. Chápeš, zbavíš sa mŕtvol aj tanierov naraz,“ vysvetľoval chlapec.

„Ty hrdina, teraz mi hovoríš o mŕtvolách a keď som zabíjal králiky, tak si utiekol.“

„To sa neráta, mafiánov som nemusel držať,“ hájil svoju česť, „u nás doma by si tiež riešil, kam schovať mŕtvolu.“

„Prečo?“ starého otca sa zmocňovali obavy o vnukovo psychické zdravie.

„Rúra bola široká ako menší tobogan a nesesedela do otvoru. Vraj tam treba nejakú skrutku. Normálne by to riešila firma, ale naši sú teraz bez eura. Zaplatili len akémusi týpkovi, ktorého nedávno vyhodili. Nepoznáš ho náhodou?“

„Asi myslíš Joža. Toho poznám. Chudák, odkedy je bez roboty, pije ako dúha. Predtým kradol vo firme, čo mohol, no v poslednej dobe sa spustil,“ pokrútil hlavou nad premárneným potenciálom.

„On je zlodej? Vedel vôbec, čo má brať?“ chalan sa snažil smiať bez zadusenia, „kvôli tej skrutke pochodil asi polovicu planéty. Mali ju v tej predajni, čo máme naproti domu. Vieš, čo je najlepšie? On si tie tri dni zaučtoval. Vraj nevieme, koľko dá zháňanie atypických dielov roboty. Netuším, ako sa nadrel on, ale mne to zabralo päť minút.“

„Načo ho vaši brali? Ved' on je úplný fušer. Ja by som ho hnal, až by sa mu ani ruky nestihli triasť,“ vyhrážal sa všetkým amatérom za dverami jeho domu, „dúfam, že mu nezaplatili.“

„Dostal plnú sumu. Naši si zas odo mňa požičiavali, takže mám X-box v háji,“ prevrátil očami.

„Nemajú trochu rozumu?“

„To mama vymyslela. Vraj mu to musíme dať, aby nás ostatní nemali za žobrákov. Smiala sa mu do očí ako keby jej v ústach vybuchol granát a hneď po jeho odchode nám vynadala. Vraj sme mali toho ožrana nechať hladovať, keď máme na krku exekútora.“

Veľkorysosť Relkovcov Natáliu umlčala. Jej nový známy si odpil z piva a mohol pokojne pokračovať:

„Ako hovorím, sú to zlatí ľudia. Predtým som robil v jednej firme a nedá sa to porovnať. Šéf mal odjakživa niečo proti mne. Stačilo aby prišiel vírus a hneď sa zbavoval chlapov. Chlapčiská, čo na všetko potrebujú nejakú technológiu, ostali, ale ja som sa musel pratať. Vraj nerozumiem svojej robote,“ pokrútil hlavou nad nespravodlivosťou sveta.

„Ako ste sa dostali k Relkovcom? Rozbehli ste firmu?“ snažila sa zmeniť názor. Čo ak začína od nuly a naplňa svoje ambície?

„Majte rozum, firmu by som nezakladal, to sú samí zlodeji. Mňa Milan sám zavolať. Hneď vie, kto je odborník a poriadny človek. Nepijem, neokradnem nikoho, ešte aj žene domov donesiem,“ zamával peňaženkou tenkou ako šalátový list, „Milana však neprestávam obdivovať. Nikomu neškodí, žije si luxusne, má dom a dve autá. Ako to ten chlap zvláda?“

Na túto otázku nepoznala odpoveď, no keby si ju jej spoločník všimol, uvedomil by si jednu vec – zmienka o šťastí Relkovcov na ňu zapôsobila intenzívnejšie, ako si bola ochotná priznať. Kým sa snažila skryť svoje pocity za pohárom s takmer priezračnou tekutinou, počúvala slová skutočného odborníka: „Kuchyňu by som vám prijal vidieť. Nie je to nejaká poľská drevotrieska, ale pravý kardamón, mahagón alebo čo.“

Adela Vojtušová

Na Uráne čerstvý úsvit

Hodiny na terase boli novým predmetom manželských sporov. Sporov v manželstve Lindiných rodičov. Ak sa ich život ešte dalo nazvať manželstvom. Doriti, myslela si Linda, tak keď neviem ani pomenovať život tých dvoch, tak čo potom môžem vedieť? Proste rodičia, hodiny, terasa, spory. Hodiny nefungovali už nejaký ten piatok, ale keďže rodičia trávili piatky v krčme (každý v inej), nevšimli si to. Linda na terase často pozerala do blba (a na hodiny) a už dávno vedela, že obvykle tvrdia, že je pol tretej. Občas sa pohli, vždy v náhodnom rytme. Čas a pravidelnosť im nič nehovorili a Linda bola vážne nadšená, že to už je tretí objekt v ich dome, ktorý má tieto vlastnosti. Akože vážne celá bez seba, rodičia proste neboli dostatočne naprd, potrebovala ešte aj rozbité hodiny, ktoré sa nakoniec stali predmetom toho nového manželského sporu (alebo čo to bolo). Otec si sadol oproti nej na terasu a chvíľu sa na ňu díval. Oči mal sklené len trochu, smrdel len o trochu viac a aj tú trochu rozniesol vietor ku všetkým susedom (keby náhodou nevedeli, že smrdí), takže to vlastne bol pekný sobotný podvečer. Linda ďalej hľadala do blba, otec jej ostal v periférii (a

tam by ho mala najradšej). Mohlo to byť celé v pohode, keby otec neodtrhol zrak od tejto svojej dcéry (čo ešte neutiekla) a nevšimol by si, že hodiny trucovito ukazujú pol tretej aj päť minút.

„Odkedy nejdú?“ vyštekol hlasne.

A mohlo by to celé byť v pohode, keby Linda mala trochu rozumu a povedala, že odvčera. Ale nepovedala. Z nejakého dôvodu hodiny načisto natrela a ticho zamrmlala, že už asi rok.

„Ty márnokratná kurva!“ zakričal otec. Sused sa tváril, že ho nepočuje (zlatý), ale zato matka prišla ako na zavolanie.

„Hm?“ zaštekotala rozbitým hlasom. Opitá, pomyslela si Linda. Opitá, opitá.

„Kupuješ pičoviny, čo nefungujú. Načo ti dávam všetky tie prachy?“

Matka sa zatackala, ale jej opovrhujúce pokrčenie plecom bolo veľmi očividné. A do riti, mala Linda v hlave. To bude facka alebo kopanec rovno z terasy. Na betón či na trávnu? Naposledy tú karikatúru ženy brala na pohotovosť pred mesiacom, sprosté výhovorky už nepomôžu.

„Ale ony celkom fungujú,“ vložila sa do toho. Predsa sa to nejako musí dať zachrániť.

„O čom jebeš?“

„Hej, väčšinou ukazujú, že je pol tretej, ale teraz ukazujú už pol aj päť. A niekedy dokonca tri.“

„Je aspoň šesť, ty retardované decko.“ Linda vedela, že teraz by otec klasicky pokračoval monológom o tom, že Linda určite nie je jeho dieťa. Lebo on nemal v škole štvorky, on nie je taký krpatý, on bol pribojný a dominantný a nie taký lúzer ako ona a veľkolepú scénu by zakončil fackou alebo kopancom rovno z terasy. Pre matku (len raz pre Lindu). Čiže ak bude mlčať, vôbec nič nevyrieši.

„Myslím si, že tie hodiny fungujú, len neukazujú náš čas,“ pokračovala rýchlo. Ale otca dávno stratila (žiaľ, len metaforicky). „Trepe dve na tri, to má po tebe ty neschopná jeblina. Nejaký bastard všetkých susedov to je, ale môj nie.“ A pokračoval ďalej, a monológ krásne plynul, v divadle by možno dostal nejakú cenu, ale to si Linda nemyslela, lebo v divadle nikdy nebola, ale vedela pokračovanie tej super hry a to pokračovanie sa nezmenilo. Matka dostala facku, zasmiala sa, dostala druhú a otec (možno neotec) sa ešte raz pozrel na Lindu, ale tá mu nestála ani za facku (čo ju nechutne zaboľelo) a proste odišiel. Matka ho bez slova nasledovala a Linda ostala na terase s pokazenými (jedine že by neboli) hodinami. Mohla ďalej čumieť do blba a rozmyšľať nad tým, či dnes otec pôjde do krčmy a či sa vráti do cca desiatej. Lebo ak sa nevráti, tak matka sa rozhodne nebuť sama a zavolá jedného z tých svojich kamošov, a bude priveľmi opitá, aby mu dala, ale on bude nejaké dávanie očakávať a matka predsa nie je jediná žena v dome. A preto Linda tak často verila, že jej úplne opitý otec sa vráti domov do cca desiatej a možno jej vynadá len preto, že sa stretnú na chodbe. Čas v jej živote znamenal fakt veľa. Jedna sekunda navyše strávená vyberaním vhodnej odpovede znamenala relatívne pokojný večer, pol minúty v matkinom kostnatom náručí o jedno zavolanie cudzieho chlapa menej, rozbité hodiny jeden únik.

Bol to krásny nápad, že tie hodiny ukazujú iný čas ako ten na Zemi. Hýbali sa takým krásne nepredvídateľným tempom. Až to bolo ironické, že Linda to vôbec oceňovala. Ale nepravidelnosť hodín bola iná ako chaotické opijáše jej rodičov. Tam nebolo iné vysvetlenie. Pili lebo si tak zvykli, jej sestra odišla a oni pili kvôli tomu, Linda bola skurvené sklamanie

tak pili ďalej a čím ďalej tým viac pili nezávisle od seba, takže v dome sa pohybovali dva nezávislé chaosy a Linda bola chytená niekde v ich strede. Hodiny jej dali malú nádej si myslieť, že to vôbec nie je jej život. Na Zemi bolo možno tak šesť, ale čo na Uráne? Na Venuši? Kdesi na planétach, o ktorých ľudia nemali ani tušenia, ale určite kdesi existovali? Hm? Tam mohlo byť pol tretej aj celý rok, len s maličkými obmenami. Linda sa naučila, že na Uráne trvá deň len sedemnášť hodín, a to bola pekná predstava. O sedem hodín menej sklamaní v jednom dni. Keď sa ich učiteľka nedávno pýtala, aké je ich vysnívané miesto na dovolenku, vyhrkla, že Urán. Jej spolužiaci sa opäť raz zasmiali a dosť nahlas artikulovali, že je sprostá. Oni chcú ísť do LA, do NY, alebo do Paríža. Možno by to bolo fajn, keby sa s nimi nezasmiala aj učiteľka a nepovedala, že na Uráne by Linda okamžite umrela (Linde by to nevadilo.)

„Zasa si ma nepochopila, Linda. Asi ti dám päťku.“ Linda rozmýšľala, že by možno aj mohla protestovať. Učiteľka ju nemohla zbitť a vyzerala trpezlivo, ale načo by to robila. Mala pravdu. Je predsa neschopná. Držala hubu a krok aj po hodine, kedy spolužiaci tento incident znovu vytiahli a znovu sa jej smiali.

„Vieš, že starý bezzubý Rudo sa všade po dedine chváli, že ťa ako prvý pretiahol?“ Linda sa skoro zasmiala. Že prvý. A skoro aj niečo povedala, ale veď načo. Odišla vtedy domov, hoci škola sa vlastne vôbec neskončila.

V ten večer s rozbitými hodinami sa otec nevrátil do cca desiatej a Linda už počula ten telefonát a rozmýšľala, kde mala, kurva, hlavu, keď tie hodiny neopravila alebo nezvesila. Boli len na dva šraubíky a vrtáčka bola v spodnom šuplíku v garáži. Čo by jej to zabralo, päť minút, kým by sa naučila vyvrtáť šraubíky? Otec by si to nebol všimol, nevynadal by matke, opil by sa doma, matka by nemohla volať a Linda sa mohla vyspať. Ale nie, ona je proste zaostalá a môže si za všetko sama. A tak počuje ako matka otvára dvere a podľa krokov usudzuje, že je to zasa starý bezzubý Rudo, čo sa trepe po chodbe s ňou. Matka znie nádejne neopito, ale Linda sa nenechá klamať. Rozmýšľala, že odíde, ale potom jej dôjde, že nemá kam, a že sa ju nikto nechytí už nejaký ten piatok (lebo v piatky pije matka v krčme) a proste ostane v posteli. Netuší, koľko ukazujú hodiny na terase, ale tak trochu dúfa, že na Uráne práve svítá, a že ľudmi nepoznaný život tam začína príjemný sedemnášť hodinový deň.

Akademický maliar Stanislav Lajda

Pri pamätnej tabuli Rudolfa Jašíka

OBSAH

ÚVOD	3
Vyhodnotenie súťaže	4
CENA RUDOLFA JAŠÍKA	
Monika Mišúnová Šormanová: Cez okno	5
CENA JOZEFA HNITKU	
Lucia Vojtášová: Teleport	9
PRÉMIA SC P.E.N	
Klaudia Zhavranelá: Fanklub sv. Šebastiána	14
ESEJ O DIELE SLOVENSKEJ LITERATÚRY	
Lucia Halušková: Prečo v súčasnej dobe číta knihy staršia generácia viac ako tá mladšia	21
ČESTNÉ UZNANIA	
Hana Vorobelová: Hodiny klavíra	23
Elie Ivančová: Akoby to bola skutočnosť	25
Diana Melničáková: Ako som s havranmi sadila stromy	27
Annamária Patrícia Čechová: Byt č. 237	30
Martin Mišún: Iskerník	35
Roman Pienták: Zvädnutý kvet	38
Karin Hrošová: Umenie cítiť	40
Hana Al-Shukri: Túžba duše	44
Lenka Želonková: Prečo kukučky nekukajú	47
Zuzana Babinčáková: Obrisy a siluety	50
Henrich Fačkovec: Všetky makové polia v Afganistane	54
Katarína Želinská: ROR (Rapsódia O Raji)	57
Dáša Brontvajová: Tie bolestne krásne spomienky	60
Daniela Romanová: Dokonalosť	62
Adela Vojtušová: Na Uráne čerstvý úsvit	64

**Súťaž a sprievodné podujatia z verejných zdrojov podporil
Fond na podporu umenia**

**Spolufinancovanie zabezpečil
Žilinský samosprávny kraj**

Texty uvedené v zborníku neprešli jazykovou úpravou.

Hlavný partner projektu: Fond na podporu umenia

Názov: JAŠÍKOVE KYSUCE 2021
Zborník vybraných súťažných prác účastníkov 53. ročníka
Celoslovenskej literárnej súťaže mladých prozaikov

Vydala: Kysucká knižnica v Čadci v zriaďovateľskej pôsobnosti
Žilinského samosprávneho kraja

Zodp. redaktorka: PhDr. Janka Bírová, riaditeľka Kysuckej knižnice v Čadci

Zostavovateľ: Mgr. Helena Pagáčová

Tlač: Varínska tlačiareň

Náklad: 120 ks

Rok vydania: 2021

ISBN: 978-80-88708-79-7

EAN: 9788088708797